

Ob nedavnem obisku na Poljskem je predsednik Svetovnega judovskega kongresa Edgar Bronfman v nekdanjem koncentracijskem taborišču Auschwitz položil venec, kot znak spoštovanja do umrlih taboriščnikov (posnetek). To simbolično dejanje je na nekakšen način povezano z namerami o združitvi obeh Nemčij, kar še zdaleč ni tako enostavno. Leta 1953 je bil podpisan tako imenovani Londonski sporazum, ki je Bonnu dovolil, da odloži povračilo vojne škode vse dotlej, dokler ne bo podpisana z Nemčijo mirovna pogodba. Ta pa je lahko podpisana z enotno nemško državo, ki je ni bilo. Tako je ZR Nemčija, namesto da bi odplačevala vojno škodo, dobila nekaj milijard ameriške pomoči (Marshallov načrt), s katero je Washington konec štiridesetih let hotel zaječiti vpliv SZ v srednji Evropi. Iz teh dolarjev se je potem rodil »nemški gospodarski čudež«, pri nas pa trditev, da je boljše, če vojno zgubiš.

Nekateri: zvonjenje po toči

Pred tednom je slovenski Izvršni svet na podlagi pooblastil, ki mu jih je dala republiška skupščina na zadnji seji, sklenil sprejeti povračilne ukrepe, ki jih bosta čutila tako federacija kot na neki način tudi AP Kosovo.

Za kaj gre? SR Slovenija ne bo poravnala dela obveznosti do sklada federacije za manj razvite za lansko leto. V sklad za manj razvite pa Slovenija tudi letos ne bo vplačevala akontacij, ki naj bi jih iz tega zveznega sklada dobi-

lo Kosovo. Do drugih manj razvitih — Makedonije, Črne gore in BiH — naj bi Slovenija svoje obveznosti normalno poravnala. Za Slovenijo to pomeni 48,1 odstotka manj plačevanja v zvezni sklad za nerazvite. Za 15 odstotkov se bo zmanjšala tudi kotizacija Slovenije za proračun federacije, saj Slovenija ne bo vplačevala vsote, ki jo proračun namenja za gospodarske posege v SR Srbiji. Tudi naj ne bi več plačevali za solidarnostno pokrievanje škode, ki so jo povzročili toča in neurje leta 1987 v Vojvodini ter leta 1988 poplave v Srbiji.

Iz poročila republiškega komiteja za informiranje smo zvedeli kaj več, kot smo si doslej predstavljali, da vemo. Že dolgo je med ljudstvom slišati glasove, da bi morala slovenska vlada hitreje reagirati na srbski gospodarski bojkot Slovenije, ki nam je povzročil več škode, kot smo predvidevali v začetku.

Za Kosovo bo tako iz naše republike manj denarja. V Srbiji bodo okrog tega poskrbeli za takšen scenarij, ki ga mi ne bomo mogli sprejeti.

Dinar po svetu

Jugoslovanski dinar (novi, konvertibilni) je te dni (stanje se iz dneva v dan ne spreminja kaj dosti) v Celovcu (Zveza slovenskih zadru) po 93 šilingov (za 100 din), v Trstu (Tržaška kreditna banka) je dinar po 100 lir, Handelsblatt pravi, da je v Düsseldorfu 100 din 14,15 zahodnonemške marke, milanski Il-Sole prinaša takojšnji tečaj, po katerem je dinar vsega 60 lir, medtem ko ameriški UPI daje podatek, da je v newyorških bankah (tam, kjer dinarje vseeno jemljejo) en ameriški dolar po 11,14 dinarja.

Tečaji kažejo, da so mnogi že priznali novi tečaj Narodne banke Jugoslavije, po katerem je (na dan 6. 2. 1990) zahodnonemška marka 7,00 din (ali če obrnemo, 100 din je 14,285 marke), 100 avstrijskih šilingov 99,365 din, medtem ko je dinar 94,22 lire, ameriški dolar pa 11,747 dinarjev. Primerjava torej kaže, da v Celovcu za 100 din dobimo 6,4 šilinga manj kot denimo v Ljubljanski banki, v Trstu celo 5,8 lire več za dinar kot v Ljubljani, v Düsseldorfu za 100 din dobimo 1,135 marke manj kot v Ljubljani, v New Yorku pa za 100 din dobimo (če zadevo obrnemo, je namreč v New Yorku 100 din 8,976 dolarja, v Ljubljani pa ista vsota dinarjev 8,513 dolarja) 0,463 dolarja več kot v naših bančnih poslovalnicah. Če bi bili še bolj natančni, bi lahko rekli, da je tečaj na tujem za nas bolj neugoden kot doma, izjemi pa sta Trst in New York.

Avstrijski srp in kladivo

Politične spremembe v Vzhodni Evropi so v Avstriji ob robu razprave o prihodnji vlogi te alpske republike v Evropi sprožile tudi nekatere pomisleke o nadaljnji primernosti nekaterih simbolov v avstrijskem državnem grbu.

Prva avstrijska republika je namreč leta 1919 svojega enoglavega orla opremila s tremi pritlikavimi, ki naj bi simbolizirale glavne stanove v novi republiki: s kronico iz zidakov kot simbolom meščanstva, srpom, ki naj bi simboliziral pomembnost kmetov, ter s kladivom kot simbolom delavstva. Sedaj pa v uredniških časopisov prihajajo pisma bralcev, ki z ogorčenjem ugotavljajo, da bi se Avstriji v

čas, ko se Madžari poslavljajo od svoje zvezde v grbu in ko se na Češkoslovaškem pripravljajo na to, da iz uradnega imena republike brišejo besedo socialistična, lahko poslovlili od srpa in kladiva na svojem orlu. Svobodnjaška stranka (FPO) bo zahtevala v parlamentu, in sicer z argumentom, da sta srp in kladivo postala komunistična simbola.

Zagovorniki sedanjega državnega grba pa pravijo, da srp in kladivo nista simbola komunizma in da je razprava o tem malenkostna, v vladnih krogih (ÖVP in socialisti) pa na zahtevo po menjavi grba odgovarjajo pragmatično, t. j., da bi za zamenjavo grba porabili preveč denarja.

Avstrijci o svoji vojski

Avstrijski socialisti in njihov predsednik Franz Vranitzky so s predlogi za reformiranje avstrijske vojske prišli v času, ko sprito demokratizacijskih procesov v Vzhodni Evropi in procesa razoroževanja v obeh vojaških blokih v Avstriji med drugim poteka debata o tem, ali je za nevtralnemu Avstrijo sploh smiselno, da ima vojsko.

Socialisti sicer odklanjajo zahtevo zelenih, po kateri naj bi v Avstriji vojsko kratko malo odpravili, s čimer bi se sicer strinjalo približno 30 odstotkov Avstrijcev. Jedro sedanjega socialističnega sveznja predlogov pa je:

— Skrajšanje sedanjega obveznega temeljnega vojaškega roka s šest na štiri mesece. Tako kot doslej pa naj bi moral vsako v letih po odsluženju vojaškega roka prebiti skupaj dva meseca na vojaških vajah.

— Vsak vojaški obveznik naj bi izbral med služenjem z orožjem ter alternativnim služenjem vojaškega roka.

— Med služenjem vojaškega roka naj se rekruti ne bi usposabljal, le za vojaške spopade, temveč naj bi se urili za intervencijo v primerih naravnih katastrof ter usposabljali za naloge v zvezi z zaščito okolja.

— Avstrijska vojska naj bi bila odslej oborožena predvsem z lahkim orožjem.

Reakcije vrhov oboroženih sil so bile negativne, med poglavitnimi protargumenti pa je slišati, da Avstrija potrebuje učinkovito vojsko, ki bi v vsakem trenutku branila njene meje tudi zato, ker je nadaljnji razvoj položaja v Vzhodni Evropi še vedno negotov (pri tem je seveda mišljena tudi — če ne predvsem — Jugoslavija). Nalednji argument pa je, da so štirje meseci za temeljno vojaško usposobitev premalo. Vendar ima v Avstriji o vojaških zadevah zadnje besedo seveda parlament, ne pa vojska. Koalijski partner ÖVP (ljudska stranka) sicer ni pokazal navdušenja, povedal pa je, da je o socialističnih predlogih pripravljen pogajati. Da vojak med služenjem roka zabije mnogo časa z opravi, ki nimajo nič skupnega z vojaškim usposabljanjem, namreč ni skrivnost.

Pismo iz Beograda

Prebiranje Osmice in drugih beograjskih časnikov — da o govoricah po kavarnah in ulici sploh ne govorimo — me spominja na čase osme seje CK ZK Srbije, ko se je pojavila soglasnost v odločanju tega foruma.

Iskusen človek seveda ne verjame v soglasnost odločanja kjerkoli in kadarkoli, saj je neverjetno, da bi vsi mislili enako vselej, zlasti pa o tako spornih zadevah, kot je nacionalizem, oziroma vprašanje, ali se ogenj gasi z ognjem.

Pričakovati je bilo torej, da se bo slej ko prej oglasila dvoglasnost, če ne že večglasnost tudi tam, kjer se hvalijo s soglasnostjo.

Dvoglasnost se je pojavila v Beogradu, kjer zadnje čase krožijo razne govorice o moči sedanjega predsednika mestne konference SZDL, Zorana Todorovića, ki je svoj nagli vzpon gradil na svojem »miloševičizmu« očitajo mu pa, da je pred tem gradil svojo kariero na Titu, očitno v časih napadanja študentskega časnika Student, ki da je svoj čas na prvi strani kazal maršala z nekakšno neprimerno sliko.

Todorović je iz mladinskih vrst in čudno je, da ga je napadla najprej mladina, zato je vredno citirati Željka Dimitrovića, sekretarja predsedstva OK SZO Zemun, bivšega delegata v MK SZDL Beograda:

DVOGLASNOST

»Beograjska partija nima svoje vizije razvoja mesta in to destabilizira stanje. Sedanja mestna konferenca ZK se ne razvija v zdajšnjih razmerah, boji se prihodnosti in alternative, zato nima moči za razčiščenje z ljudmi iz svojih vrst. Poleg tega je potrebno vedeti, da se politično vodstvo Beograda medsebojno zelo dobro pozna. Vedo kdo ima koliko masla na glavi, kdo je koga izbral in kdo lahko koga »odpre«. Zaradi tega molčijo o Todoroviću, ki je, kolikor vem, vmešan v neka stanovanjska mešanja. Snežana Brkić, sekretarka ZK Beograda in Zoran Brkić, predsednik sindikata, sta njegova stara znanca, skupaj so dolga leta delali politično. Tu ni mogoče pričakovati zamerjanja. Tudi borci se ne bodo oglašili, ker se zavedajo, da bi njegov padec povzročil velike posledice. Bil bi namreč le prvi v verigi in mnogo umazanega perila bi izplavalo na površino, če bi spregovoril Zoran Todorović.«

Poziv mladinske organizacije partiji, naj se izjasni, pa je v zraku. Znano je, da se Radoš Smiljković, predsednik ZK Beograda, in Zoran Todorović mirno gledata, saj je Todorović napadel tudi Smiljkovića, ne samo prejšnjega župana Beograda, Aleksandra Bakočevića, in da gradi svoj klan direktorjev — ne kakšno svojo partijo, ali vsaj stranko, — pod kapo svojega največjega »miloševičizma«, ki mu je dežnik pred kritikami, saj so ljudje v zadregi, ko nasprotujejo nekomu, ki se na ves glas ponaša z največjim prijateljstvom s popularnim Slobom.

Todorović med drugim očitajo, da je dal potuho pazovskim črnikom, ki da so napravili miting na Trgu republike na dan študentskih demonstracij ali dan pozneje, čeprav se je Todorović po tem mitingu javno ogradil od takih mitingov v glavnem mestu.

Izrečeno je tudi veliko drugih velikih besed o (ne)moralni Todoroviću, vendar je vprašanje, kaj je med temi dokazljivega. Resnica pa je da je tam, kjer je veliko dima, tudi vsaj malo ognja.

Razplet bomo šele videli, res pa je, da se je začelo kritičneje pisati tudi o sami (zgodbinski) osmi seji centralnega komiteja ZK Srbije, ki je obveljala za soglasno v ocenah in dejanjih tedanjega časa, ko so obračunali s »stamboličevci«, »pavlovičevci« in podobnimi krivci za prejšnje (obsojene) razmere.

Spopadi med enomislišci se navadno začne v obdobjih stagnacije, ko »revolucionarna« vnaema plahini in se vsak znajde sam s svojimi majhnimi ali velikimi ambicijami v prostoru, v katerem se je znašel, a v pričakovanju mnogo večjega prostora zase.

S tem je nekako tako, kot z mnogimi drugimi neizživljenimi ambicijami, ki se zaprašje, kaj je med temi dokazljivega. Menda jih je že čez sto pederet, kakor je nakazal Stipe Šušar, v poplavi uveljavitve za vsako ceno, ki se potencialno kaže v ambiciji, da bi bil kar vsak občan stranka. Menda pa praksi forumske delovanja, ki je uveljavljalo možnosti, da je mogoče delovati tudi kar brez članstva.

Monolitnost je vsekakor povsod načeta in najbolj nemogoče prispodobiti o prihodnosti so mogoče. Kot na primer tista izpod peresa časnikarja Ivana Jovanovića: Prizor iz najbližnje pluralistične prihodnosti bo vsekakor prijeten: Doris Dragović, »oblečena« v eno sedanjih idejnih rešitev v znaku bodoče Demokratske zveze, agitira ob glasbi in pesmi za novo politično podobo Zveze socialistične mladine Makedonije...

Menda zato, ker bodo denar za nove stranke najbrž zbirali organizatorji »show business«. Njim je namreč vseeno, kdo so pevci in kaj pojejo, gre za stranke ali kaj drugega. Biznis je biznis, v konkurenci idej ali...

Viktor Širec

JUGOSLAVIJA IN »ČETRTRI RAJH«

Združitev obeh Nemčij in razpad sovjetskega »cesarstva« sta zadevi, ki bosta odločilno vplivali na prihodnost Evrope in na integracijske procese na stari celini. Jugoslovanska diplomacija in državni vrh se zavoljo notranjih razprtij taktično izmikata dovolj nedvoumnim ocenam združitve Nemčij. Kateri so pri tem jugoslovanski interesi in kaj bo s povračilom vojne škode?

Združitev obeh Nemčij na neki način ogroža helsinški dogovor o nespremenljivosti meja v Evropi, kajti v enem od možnih scenarijev lahko združena Nemčija aktualizira vprašanje svojih vzhodnih mej, kar pa bi lahko sprožilo celo verigo podobnih pobud v drugih državah vzhodne Evrope.

ZR Nemčija Poljski dokazuje, da so meje z njo dokončne, toda Poljaki so nezaupljivi, ker vedo, da se lahko po združitvi Nemčij politika do tega vprašanja spreminja. V zraku je tudi odprto vprašanje dezintegracije ZSSR, pri čemer se prav tako lahko pojavi vprašanje njenih teritorialnih pridobitev po drugi svetovni vojni.

Takšen razvoj bi bil dvakrat neugoden: najprej bi povečal splošno nestabilnost na evropski celini, drugič pa bi lahko spolitiziral tudi jugoslovanske ozemelske pridobitve po drugi svetovni vojni, ne glede na mednarodne dogovore z Italijo.

Jugoslavija je zainteresirana pri iskanju mednarodne formule, po kateri bi nemško vprašanje zrešili na način, ki bi bil sprejemljiv za Nemce in ki bi bil v prid tudi evropski stabilnosti.

Nekako protislovno je, da Jugoslavija, ki je bila desetletja med najbolj glasnimi pobudniki za ukinitje blokov, sedaj temu ne more slediti: pospešena gospodarska, politična, pa tudi vojaška integracija Zahodne Evrope poteka vzporedno z gospodarsko, politično in vojaško dezintegracijo Vzhodne Evrope. To utegne vplivati tudi na stabilnost naše države, kajti preti nevarnost, da se protikomunistične revolucije na vzhodu izrodijo v nacionalistične in avtoritarne režime, posebej še v Romuniji in Bolgariji, kar pa utegne postati neposredno nevarno tudi za Jugoslavijo.

Nekako protislovno je, da Jugoslavija, ki je bila desetletja med najbolj glasnimi pobudniki za ukinitje blokov, sedaj temu ne more slediti: pospešena gospodarska, politična, pa tudi vojaška integracija Zahodne Evrope poteka vzporedno z gospodarsko, politično in vojaško dezintegracijo Vzhodne Evrope. To utegne vplivati tudi na stabilnost naše države, kajti preti nevarnost, da se protikomunistične revolucije na vzhodu izrodijo v nacionalistične in avtoritarne režime, posebej še v Romuniji in Bolgariji, kar pa utegne postati neposredno nevarno tudi za Jugoslavijo.

Prisiljeni smo odpustiti zaposlene v naših predstavništvih, saj jih zato, ker nimajo dela, ne moremo plačati. Od skupno 50 zaposlenih smo jih 38 že odpustili. In med njimi so bili tudi takšni, s katerimi smo 20 let uspešno sodelovali.

Jugoslovanski koristim bi še najbolj ustrezala nevtralizacija vzhodnonemških držav, takšni pa so tudi pogledi Sovjetske zveze na združeno Nemčijo, ki je tačas, v ločenih delih, največji vojaški arzenal obeh blokov, in, kot kaže, SZ pri tem noče popuščati. V Franciji, V. Britaniji in ZDA so mnenja, da bo to najtrši oreh dogovarjanja o mirovnem sporazumu z Nemčijo, ki naj bi zagotovil trajno stabilnost v Evropi. Nevtralnost združene Nemčije bi po-

V ŽARIŠČU DOGODKOV

menila velikansko oviro pri načrtu Evropa 92, posebej pa še pri politični uniji držav Evropske skupnosti.

Šele združena Nemčija bo pravni naslednik tretjega rajha, zato bi bile z združitvijo dane vse možnosti za podpis mirovne pogodbe, katere sestavni del bo tudi povračilo vojne škode (reparacije). Seveda Jugoslavija ne bo edina država med upniki, jugoslovanska vojna škoda pa je bila ocenjena na 46,9 milijard dolarjev (po vrednosti dolarja leta 1938). Od tega zneska bi prišlo na Nemčijo 35,9 milijarde dolarjev, preostanek do 46,9 milijarde pa na Italijo, Bolgarijo in Madžarsko, kar pa naj bi bilo po pravni plati že razčiščeno. Jugoslavija je doslej dobila (od ZR Nemčije) na račun reparacij samo 36 milijonov dolarjev in to v različnih materialnih dobrinah, potem 8 milijonov dolarjev odškodnine za Jugoslovane, na katerih so med okupacijo opravljali različne medicinske poskuse ter končno 26 milijonov DEM za socialno varstvo jugoslovanskih vojnih ujetnikov.

globus

DUNAJ — Tudi letošnji tradicionalni ples v dunajski operi spremljale demonstracije skupnih levičarjev, kar sčasoma postaja tradicija. Na parketu v prostorih opere, kjer je najemna na lože stala do 145 tisoč dolarjev, so se vrteli ob zvokih dunajskih valčkov, pred opero pa se 3000 policistov ravvalo z demonstranti, ki so trdili, da je takšno prireditev simbol lažne blaginje.

MOSKVA — Sovjetske vojske sile se bodo iz Češkoslovaške umikale leto in pol. To je izjavil namestnik sovjetskega zunanjega ministra I. Abojmov.

BUDIMPEŠTA — Do svetovne razstave EXPO 95, ki bo na Dunaju in v Budimpešti, naj končali vsaj eno cestišče avtomobilov. Budimpešta, dolga 360 kilometrov. Dogovor o tem je bil prejšnji teden sklenjen med posebno delegacijo SR Srbije in madžarskim ministrstvom promet.

BONN — V NDR so se začeli čase pojavile zahteve, naj ZR ob morebitni združitvi obeh Nemčij, prevzame tudi del tistih reparacij, ki jih je NDR v minulih desetletjih že izplačala Sovjetski zvezi. Na novico, da se Poljska Jugoslaviji in druge žrtve nemškega rajha ne bodo odrekale pravice do vojne odškodnine, so se v hodnonemški funkcijariji in v sopisi negativno odzvali.

BUDIMPEŠTA — Madžarski zunanji minister ne izključuje možnosti, da bi Madžarska pristopila k političnemu in materialno vojaškemu delu pakta NATO.

BUDIMPEŠTA — Prejšnji teden je kakih 200 sovjetskih avtomobilov in avtobusov čez noč prišlo kiralno madžarski mejni prečišči Roszke-Horgoš (blizu Subotice). To so storili zato, ker so naši črniki zahtevali plačati karcino prineseno blago, in to v konvertibilni valuti. Sovjetski turisti so zatrjevali, da ne poznajo te uredbe, zato so z »živo verigo« preprečili, da bi drugi potniki pristopili mejo.

MOSKVA — V nekaterih medstih Ukrajine, ki je po veljavni druga sovjetska zvezna republika (za rusko), že nekaj časa opazuje nacionalna vrenja. Na številnih mitingih v tej republiki zahtevajo med drugim tudi ustanovitve ljudske vojske Ukrajine, demokracijo in nosijo stare ukrajinske nacionalne zastave — rumene modre barve.

Seveda bo morala biti Jugoslavija — pa tudi druge reparacijske upnice ki jih je 19 — realna pri zahtevkih, ki po oceni znašajo skupno 811 milijard dolarjev po vrednosti dolarja iz leta 1938. To realizem je za jugoslovansko stran potreben predvsem zaradi ohranjanja dobrih bilateralnih odnosov in zaradi objektivno potrebne vloge Nemčije pri podpori našim prizadevanjem za evropskih integracij in nemških pomoči pri naših reformah.

Najslabša varianta pri pregovoru težav ob novi nemški državi bi bil glede reparacij mednarodni publiški prepri o »deležih« pri tem, še slabši pa seveda razpila Jugoslavije, ko bi se pojavilo vprašanje pravnih naslednikov sedanjega SFRJ.

Jugoslavija je bila med prvimi državami, ki so načelno podplele združitev Nemčij, čeprav se ve, da se bo z ukinitvijo mednemških mej pojavila cela vrsta praktičnih vprašanj, kot je na primer socialna in delovni status jugoslovanskih migrantov v ZR Nemčiji, ki se jih lahko slabo piše zaradi priseljenskih ljudi iz DRN in drugih vzhodnonemških držav v ZRN. Tudi pri posojilih bo veliko težje, saj bo zahodnonemški kapital v prvi vrsti usmerjen na območje sedanjih DRN. In ni izključeno, da se bo zaostroilo tudi večno živo vprašanje uvedbe vstopnih vizumov za naše državljane.

Vse to seveda ne pomeni, da bi morali začeti gojiti nekakšno sovraštvo do Nemcev, res pa je tudi, da je bila dosedanja popularizacija ideje o združitvi obeh Nemčij v naših medijih odsev sicer naštenega, toda politično preobrnjenega videnja nekoliko dalje in globlje.

ZASEDANJE ZBOROV SO LJUTOMER

Geza Bačić v Ljutomeru ni dobil podpore

Komisija za usklajevanje med zbori še nikoli ni imela toliko dela. Odložili sklepanje o podpori Gezi Bačiću pri imenovanju za predstojnika. O sklepu o ustanovitvi javnega podjetja bodo razpravljali šele marca.

Zadnje zasedanje vseh treh zborov SO Ljutomer je imelo toliko zapletov in razpletov, kot že dolgo ne. Začelo se je pri dnevnem redu, ko so delegati zamenjevali nekatere osnovne pojme in pri razpravi o poteku skupščine razpravljali o vsebini sporne točke dnevnega reda. Končno so se uskladili, da vendarle razpravljajo o predlogu o ustanovitvi javnega podjetja za stanovanjsko-komunalno dejavnost.

Med pomembnejše sklepe lahko uvrstimo odločitev, da bodo zbori SO Ljutomer v novem sklicu šli po 22 delegatov. Tako bo v zbor združenega dela prišel še en delegat kmečkih zavarovancev, v zboru krajevnih skupnosti in družbenopolitičnem zboru pa bodo pristojelego mesto dodelili volilni enoti Ljutomer. Nekoliko več razprave je bilo pri predlogih o dodeljevanju denarja iz proračuna novoustanovljenim strankam za predvolilne aktivnosti. Ker je v predlo-

gu, ki ga je pripravilo predsed-

stvo SO Ljutomer, zapisano, da so do tega denarja upravičene stranke, ki imajo 200 članov (različica 150), se člani Demosa s tem niso strinjali in predlagali, da se cenzus zmanjša na 20 članov. Na medzborovskem usklajevanju so sklenili, da so do denarja iz proračuna upravičene vse novoustanovljene stranke, ki štejejo najmanj 35 članov.

Med pomembnejše sklepe lahko uvrstimo tudi odločitev razprave o predlogu za ustanovitev javnega komunalno-stanovanjskega podjetja in odločitev k dajanju soglasja za imenovanje predstojnika Zavoda za šolstvo, organizacijska enota Murska Sobota. To mesto naj bi prevzel Geza Bačić. V družbenopolitičnem in zboru krajevnih skupnosti je kandidat dobil podporo, v zboru združenega dela pa ne. Medzborovska komisija je sklenila, da gre predlog za imenovanje ponovno v javno razpravo, o njem pa bodo odločali na marčevski seji.

Dušan Loparnik

Zoper širitev vojaškega obmejnega pasu

SOBOŠKA SOCIALISTIČNA ZVEZA ZA DEMILITARIZACIJO OBMOČJA — CESTNIH »DROBTINIC« NE BODO SPREJELI — STROKOVNA OCENA ZA KAFILERIJO

Ponedeljska seja članov predsedstva občinske konference Socialistične zveze Murska Sobota je bila gotovo dobra priložnost za izmenjavo pogledov na nekatera aktualna vprašanja, ki živo prizadevajo tukajšnje občane. Najprej je temperaturo dvignila informacija, po kateri v Zveznem izvršnem svetu pripravljajo predlog, da se vojaški obmejni pas razširi od sedanjih sto metrov na kilometer. To bi za soboško občino z najdaljšo mejo pomenilo kar 101 kvadratni kilometer površin, s čimer bi pod vojaško kontrolo spadalo kar 27 naselij. Gre za približno šestino ozemlja največje pomurske občine, kjer brez prepustnice ni možno svobodno gibanje prebivalstva. Zato so na seji OK SZ reagirali prizadeto ter zahtevali demilitarizacijo tega območja in večjo odprtost meja za pretok blaga in ljudi. V času, ko se v sosednji Madžarski odpravljajo podobni nesmisli, ocenjujejo takšen postopek pri nas za popolno brezumje in kot diverzijo proti prizadeva-

njem za demokratizacijo naše družbe, kakor tudi njeno enakovredno vključenost v sodobne integracijske tokove v Evropi. V tem smislu so tudi naslovili odprto pismo predsedniku predsedstva SFRJ dr. Janezu Drnovšku in predsedniku ZIS dr. Antiju Markoviču z zahtevo, da odločno zastavijo svojo avtoriteto in da se ta žaljivi predlog umakne iz nadaljnjih razprav.

Prav tako niso bili zadovoljni z odgovorom Republiške uprave za ceste na protestno izjavo predsedstva OK SZ o vprašljivosti obnove magistralne ceste Počehova-Lendava. Zahtevajo celovito dolgoročno rešitev problema, predstavitev strokovnega projekta in natančno opredelitev izvajanja del, ki ne smejo biti vprašljiva zaradi denarja, še posebej, ker je govor tudi o najetju posojila pri mednarodni banki za obnovo in razvoj. »Ne bomo se strinjali, da bi se naprej dobivali drobtinice pri popravilu posameznih cestnih odsekov, ampak mora biti najkasneje med 10. in 15. marcem organizirana okrogla miza, kjer bi se zadeve razčistili. Vztrajamo na obnovi magistralne ceste Počehova-Lendava, zato ne bomo odnehali s pritiski

na republiške organe,« so se med drugim zavzeli člani vodstva soboške Socialistične zveze. Do tega datuma pa so tudi preložili zaporo ceste Počehova-Lendava.

Poseben problem je tudi kafilerija Mesne industrije, ki še vedno nima uporabnega dovoljenja. Zato mrzlično iščejo novo lokacijo. Republiška inspekcija je nasprotovala postavitvi ob Noršinski ali Markišavski cesti, občinski izvršni svet pa je odklonil možnost postavitve kafilerije v Rakičanu, ker je v bližini bolnišnice, pa tudi Moravske Toplice niso dale.

Ljubljanska kafilerija naj bi bila sposobna prevzeti vse odpadke soboške kafilerije, vendar je vprašljiv transport. Zato se ogrevajo za temeljito strokovno oceno in dolgoročno rešitev problema soboške kafilerije. Ob upoštevanju gospodarskega vidika in razvoja živinoreje bi do leta 1993 morali rešiti pereč problem smrada iz soboške kafilerije.

Milan Jerše

LJUTOMER

Lotmerški fašenk je uspel

Turistično društvo Ljutomer je na pustno nedeljo pripravilo fašenk po Lotmerki, ki je v celoti uspel. Lepo vreme in seveda radovednost sta na Glavni trg privabila veliko radovednežev, v zadnjih desetih letih jih še ni bilo toliko. Pustna povorka, ki jo je vodil ljutomerski pihalni orkester, se je s Starega trga napotila po glavni cesti na osrednji trg. Čeprav bi lahko pustne šeme nekoliko pokritizirali — ni bilo nekaterih tradicionalnih krajevnih pustnih mask, kot je babinska Rusa — pa so se krajani vseeno potrudili in pripravili nekaj originalov, ki so odsevali trenutni gospodarski in politični položaj. Tako smo videli najnovejši snežni top, ki deluje šele pri +25° C (prvonagrajen voz), videli smo tudi, kako si predstavljajo vstop kmetov v Evropo 92... Še največ pa je bilo otroških mask, med njimi so prevladovali kavbojci, indijanci, črnici...

D. L.

V Gederovcih uspel referendum

V Gederovcih so se na referendumu odločili za krajarni samopriskpevek, ki ga bodo plačevali do leta 1995. Sredstva iz krajevnega samopriskpevka bodo porabili za gradnjo mrliške veže, asfaltiranje vaških poti in uređitev alične razsvetljave. Nekaj sredstev bodo namenili tudi za vzdrževanje poti in drugih komunalnih objektov. Zaposleni bodo plačevali 1,5 odstotka od dohodka, kmetovalci pa 2 odstotka od katastrskega dohodka. Svoj prispevek bodo dali tudi obrtniki. Poleg tega bo vsako gospodinjstvo sodelovalo tudi s prostovoljnimi delom. Od 119 volilcev je za krajevni samopriskpevek glasovalo 185 krajanov.

frku

Ponovno skupna raziskava z Madžari

INŠTITUT ZA NARODNOSTI PRIPRAVIL POSVET O RAZISKOVALNEM DELU ZA POTREBE MADŽARSKE NARODNOSTI — SKUPAJ Z DRŽAVNO KNJIŽNICO GORKI IZ BUDIMPEŠTE SKUPNA RAZISKAVA — TOKRATO MONOŠTRU IN LENDAVI

O raziskovalnem delu so pripadniki madžarske narodnosti v zadnjem obdobju veliko govorili. Mnogi so menili, da so raziskave premalo povezane in da se njihovi rezultati premalo upoštevajo v praksi. Kaj torej storiti, da ne bi bilo tako? Narodnost mora postati tudi sama nosilka raziskovalnega dela oziroma mora pomagati raziskovalnim institucijam, tako pri izbiri tem kot pri samih raziskavah. Tako naj bi v kratkem v Lendavi tudi odprli nekakšno »podružnico« za raziskovalno delo.

Na pogovoru v Lendavi je bil tudi namestnik direktorja Državne knjižnice Gorki György Vereghi s sodelavci. Skupaj z Inštitutom za narodnostna vprašanja iz Ljubljane so se dogovorili o novem sodelovanju (Pred leti skupna raziskava, ki so jo opravili v Dorovniku in na Gornjem Seniku). Sedaj naj bi se lotili raziskovanja urbanega okolja. Raziskava z naslovom Medetnični odnosi v urbanem okolju obmejne regije naj bi opravili v Lendavi in Monoštru. Do maja pa bodo ukladili svoje načrte in nato začeli z delom.

In kaj vse smo se slišali v Lendavi? Predstavniki raziskovalnih institucij so predstavili svoje dosedanje raziskave. Iz ust predstavnikov narodnosti smo slišali kako si oni predstavljajo naslednje delo na tem področju. Mnogi so menili, da se je doslej veliko raziskovalnega dela vrtilo okrog šolstva. Le to je seveda zelo pomembno, toda obstajajo tudi številni drugi problemi: kako je z narodnostno identiteto, migracije, problemi dvojezičnosti v družbenem okolju, v organizacijah združenega dela in še mnogo drugih tem.

Raziskovalno delo naj bi bilo poslej bolj povezano, raziskave morajo postati interdisciplinarne. Rezultate pa bi morali upoštevati tudi v praksi, zato mora biti vez med narodnostjo, raziskovalci in tudi oblastnimi organi bolj trdna.

S. Eöry

ZANIMIVOST IZ LENDAVE

VRTEC PO MERI OTROK

Če bi se med otroki v vrtcu nenadoma pojavil prekmurci pozvačin z obvezno sekuro, na kateri je ježevka, bi bil joj. Tega so se zavedli tudi v Vzgojno-varstveni organizaciji enote Nafta, v Lendavi, zato so v goste povabili člana kuda Ferdo Gidina Bistrice in ga obekli v pozvačinsko nošo neposredno pred otroki. Tako ni bilo strahu, poleg tega pa so otroci zvedeli za domača in knjižna mena posameznih oblačil in predmetov. Pozneje, ko si je pozvačin nataknil klubok, vzeli v roke ježevko in zaplesal, se ga sploh niso hali.

To je najnovejši zgled iz vrtca v Lendavi. Vzgojiteljica Blanka Gerić nam je povedala, da so v decembru na podoben, nevsiljiv način predstavili še nekaj drugih običajev. Tako so otroci spoznali pletenje cekarjev, lupanje bučnega semena, tisanje perja, predenje lanene preje in ličkanje koruze. Seveda pa niso bili le opazovalci, ampak so, kolikor so pač lahko zmogli, še sami poprijeli za delo. To je bilo za marsikatero otroka, ki obiskuje vrtec v naselju Nafta, nekaj povsem novega. So pač »mestni« otroci.

V tem lendavskem vrtcu, ki ga obiskuje okrog 120 otrok, vsak mesec obdelajo določeno tematsko področje. V februarju so bili to običaji, v januarju toplota (grejte), v decembru praznovanja, novembru varstvo narave, septembru pa jesen in njuni darovi. Seveda so ta tematska področja zelo pestra in jih je možno razširiti. Tako so v januarju, ko so obdelovali toploto, obiskali domačijo s staro krušno pečjo in poskušali dobroto iz nje (koruzno »zlevunko«).

S. S.

POMURSKKE LEKARNE

ZA ZDRAVILA PRIMERNEJŠE PROSTORE

Slovenske lekarne, tudi pomurske, nimajo marže pri prodaji zdravil, ampak priznane lekarniške storitve ne glede na ceno zdravila, torej tako kot v zdravstvu. Zato tudi nimajo posebnega interesa ponujati bolnikom dražjih zdravil, ampak upoštevajo farmakoterapevtsko doktrino in spoznanja o najprimernejšem zdravilu ob bolezni. To pa še ne pomeni, da bi imele slovenske lekarne enotno ceno storitev. Ob upoštevanju enotnih izhodišč republiške zdravstvene skupnosti so cene lekarniških storitev v lanskem aprilu še bile dokaj izenačene, potem pa so si v nekaterih občinah zaradi privoljenja zdravstvenih skupnosti uspeli vračunati še drugo. Tako je bilo v decembru razmerje med najvišjo in najnižjo ceno 1 proti 1,85.

Pomurske lekarne niso uspeli z višanjem cen storitev, tako so ostali na repu v Sloveniji in seveda z nižjimi osebnimi dohodki. Problem pa je nastopil tudi v novi organiziranosti, saj se cene iz lanskega leta upoštevajo tudi za letošnje (izhodišče). Poleg tega na dohodek neugodno vplivajo še neredna plačila izdanih zdravil ali akontacij za nakup zdravil za skromne zaloge. Zdravstvena skupnost, enota Murska Sobota pomurskim lekarnam dolguje 700 tisoč dinarjev (skoraj polovico vrednosti iz lanskega leta), kar je skoraj enako izplačilu enomesečnega dohodka 90 delavcev lekarn ali polovico potrebnega denarja za obnovo lekarne v Lendavi.

O prostorih nič dobrega. Na prostorske probleme so Pomurske lekarne že opozarjale, vendar so izpadli iz referendumskih programov. Pravijo, da je na evropski ravni le lekarna v Ljuto-

meru, v drugih občinah pa so na balkanski in bodo po mnenju republiškega inšpektorja poslovanje morali omejiti, če stvari ne uredijo. Radgonačani zbirajo v ta namen denar, a še ni jasno, od kod preostanek potrebnega denarja. Le-tega ni tudi za obnovo lekarne v Lendavi, ki bi stala milijardo 500 tisoč dinarjev, manjše obnove pa je potrebna še soboška, kjer opravljajo tudi potrebna dela za pomurske lekarne. Poleg nje bi potrebovali še eno lekarno, upoštevajoč število ljudi.

Predlagali so, da bi manjšo lekarno naredili v prizidku k zdravstvenemu domu, ali da bi dobili prostore stare lekarne, vajo namestili le delce kulturne dediščine. Tudi za to ni denarja. Pomurske lekarne pa si v sedanjih razmerah več ne morejo privoščiti le vlaganja lastnega denarja.

Prihodnja organiziranost — Pomurske lekarne finančno samostojne

Petnajstletna vključenost lekarn v Pomurskem zdravstvenem centru je prinesla povezanost prej petih samostojnih lekarn v eno organizacijo, želene delitve dela med tozdi pa v Pomurskem zdravstvenem centru niso dosegli. S preskrbo zdravil in sanitarnega materiala se na primer ukvarjajo še vsi tozdi, prav tako po mnenju Pomurskih lekarn niso bili uspešni pri reševanju prostorskih problemov. Na delavskem svetu in drugih sestankih so se odločili, da ostanejo lekar-

ne enotno organizirane in s svojim samostojnim žiroračunom. Torej niso za tako enovitost, ki bi imela enoten žiro račun. So za to, da bi bili povezani z zdravstvom, vendar pa bi morali preoblikovati sedanje skupne službe, njeni delavci pa bi morali biti bolj odvisni od rezultatov gospodarnosti v organizaciji, za katero opravljajo dela.

Pomurske lekarne se pri tem zgledujejo v Sloveniji, kjer je od dvajsetih lekarn samo sedem toz-dov znotraj zdravstvene delovne organizacije, dva pa imata skupno službo delovne skupnosti z drugimi zdravstvenimi tozdi.

Zamrzitve cen zdravil — njihovo pomanjkanje

Cene zdravil so pod neposredno kontrolo cen izvršnega sveta države in ta ne misli popustiti. Predstavniki farmacevtske industrije pa pravijo, da so kljub decembrskim podražitvam cen (najprej za 75 odstotkov in konec decembra še za 12) sedanje cene zdravil že manj kot 20 odstotkov indomocilne cene držav izvoznice (konec lanskega leta naj bi dosegli 30 odstotkov). Prav zato in ker pomurske lekarne ne morejo kupiti večje zaloge zdravil, lahko pričakujemo pomanjkanje. Tudi ni znano, katera zdravila bodo najprej umaknili iz proizvodnje zaradi zamrzitve. Posledice so že vidne, saj manjka 20 odstotkov zdravil, vendar še ne takih, ki bi bile življenjsko potrebne.

Majda Horvat

RUDI-NADA POREDOŠ BELTINCI ZAPOSILITA:

- trgovskega pomočnika
- delavca lesne ali kovinarske stroke in
- nekvalificiranega delavca.

Pomurske lekarne so lani sprejele 884 tisoč 700 receptov, kar je za 6 odstotkov več kot lani. Tudi število predpisanih zdravil na recept se je povečalo, saj sta bili v povprečju dve škatlici na recept.

Povprečna vrednost zdravila na recept je bila lani 13 dinarjev ali 17-krat več kot leto prej.

Ob povečanju izdaje zdravil na recept pa se je zmanjšala prodaja brez recepta — v storitvah za 11 odstotkov manj kot leta 1988.

Zaposlimo trgovko in delavca!

TRGOVINA

Mavrica
BAKOVCI, Panonska 20.

Obenem čestitamo za 8. marec in vabimo na nakup priložnostnih daril.

ČE UČENCEM PREKIPI

Marsikateri od okrog 140 zaposlenih na Srednješolskem centru tehniško-pedagoške usmeritve v Murski Soboti se bo najbrž spet hudoval ob prebiranju ali poslušanju neprijetnih vesti in zgodb na račun Centra. Vsi tisti, ki dobro in pošteno delajo, in ti so v večini, bodo upravičeno prizadeti. Spet je namreč naneslo tako, da odkrivamo slabe strani te šole, kjer pa je prav gotovo veliko dobrega, kar potrjujejo tudi učenci s svojim znanjem na raznih republiških in državnih tekmovanjih.

V pričujočem zapisu gre za pritožbo okrog 170 učencev na ravoslovno-matematične in pedagoške usmeritve čez profesorico Ksenijo Poljšič, ki so jo naslovili Organizacijski enoti Zavoda SRS za šolstvo v Murski Soboti in vodstvu Centra. Pritožili so se na njen način dela pri pouku geografije in geologije. Po mnenju učencev je ocena, ki jo v redovalnico vpiše profesorica Poljšičeva, pogostokrat odvisna od zunanosti dijaka (način oblačenja, pričetka itn.), odnosov med profesorico in dijakovimi starši, dijakovega dela v prejšnjih konferenčnih obdobjih oz. letih, odsotnosti zaradi bolezni ali različnih športnih tekmovanj.

Pri spraševanju pa ima dokaj neenotne kriterije (brez časa za premislek, dvoumna vprašanja, nekateri morajo odgovarjati po pol ure, drugi le nekaj minut). Pritožujejo se tudi nad njenim načinom poučevanja, češ da razlaga učno snov tudi v odmorih, to pa zato, ker spraševanje traja 40 minut, razlaga pa največkrat 5 minut, oziroma se to podaljša v odmor.

Profesorici se za vse to niso pritožili neposredno zaradi strahu pred maščevanjem, pritožbe

pa so naslavljali na šolske organe, vendar je ostalo vse po staremu. Naposled upajo, da jim bo priskočil na pomoč Zavod za šolstvo, ki je, kot smo se pozanimali, že stopil v akcijo, pri čemer je naložil v zvezi s tem posebno nalogo tudi vodstvu Centra. Podrobnejša analiza te pritožbe pa bo morala pokazati, ali je res vse tako, kot navajajo učenci. Profesorica Poljšičeva se menda z navedbami ne strinja.

J. G.

RAZISKAVE O MADŽARSKI NARODNOSTI

Zakaj se pozitivni učinki iz šolskih klopi ne prenašajo v družbeno okolje

V življenju se pojavljajo številni problemi. Na mnoga vprašanja je težko najti prave odgovore. Za narodnostne probleme je velikokrat še težje najti prave vzroke; zakaj je tako in ne drugače. Različne institucije v Sloveniji poskušajo s svojimi raziskavami dati vsaj nekaj odgovorov na postavljena vprašanja. Kaj vse so v zadnjem obdobju počeli na Pedagoškem inštitutu, Inštitutu za geografijo in Inštitutu za narodnostna vprašanja sč na posvetu, na katerem so govorili o problemih raziskovalne dejavnosti za potrebe madžarske narodnosti, spregovorili: dr. Albina Nečak-Luk, dr. Rade Genorio in dr. Renata Mejak.

Najbolj pozitivne rezultate oziroma raziskave je v zadnjem obdobju pripravil Pedagoški inštitut oziroma dr. Albina Nečak-Luk. Gre za eksperiment učenja materinega in drugega jezika na dvojezičnih osnovnih šolah. »Rezultati so namreč kazali, da z učenjem jezikov na dvojezičnih osnovnih šolah nekaj ni v redu, saj smo ugotovljali, da učenci ob koncu šolanja ne dosežejo pričakovane ravni znanja madžarsčine kot materinščine in kot drugega jezika.«

Leta 1986 se je začela eksperimentalni pouk obeh jezikov. Učenci so pri slovenskem in madžarskem jeziku razdeljeni na skupine, in to glede na predznake. »V inovaciji smo izhajali iz stališča, da je znanje obeh jezikov učencem dvojezične šole potrebno zaradi uspešnega vključevanja v dvojezični pouk v celoti. Učenje obeh jezikov smo prilagodili naravi obeh jezikov, kar je pomenilo, da je potrebno materinščino razvijati po postopkih, ki so v znanosti spoznani za razvoj materinščine, in da je potrebno drugi jezik prilagoditi metodam, za katere je znanost dognala, da so najustrežnejše za uspešno osvajanje tega jezika.«

Preskus so preverili v 4 skupinah in eni kontrolni skupini. Na osnovi elaborata, ki je bil izdelan pri delu v prvem in drugem razredu, je Strokovni svet za vzgojo in izobraževanje Slovenije

sprejel predloženi učni načrt za pouk obeh jezikov. Letos je ta način prvič posplošen v vseh oddelkih I. razredov dvojezičnih šol v Pomurju.

Prednosti novega postopka so se pokazale na več ravneh. Nov način učenja so sprejeli učenci, učitelji in starši. »Posebej me veseli navdušenje učencev pri delu z drugim jezikom, pa naj bo to slovenski ali madžarski. Z novo metodo smo se spustili na njihovo raven in mislim, da smo tako tej dvojezični osnovni šoli dali tisto kontinuiteto, ki bi jo morali spoštovati tudi pri drugih predmetih.«

Tako torej dr. Albina Nečak-Luk. Kaj pa so počeli na geografskem inštitutu ljubljanske univerze, je povedal direktor dr. Rade Genorio. »Že ob ustanovitvi v začetku 60. let smo pri nas posebno skrb namenili tudi narodnostno mešanemu območju v Sloveniji. V začetku smo največ pozornosti namenili demografskim študijam. Leta 1972 smo začeli z organizacijo poletnih mladinskih raziskovalnih taborov v različnih naseljih narodnostno mešanega območja. Ta oblika traja še danes. Razširili pa smo tudi krog vprašanj: agrarno-geografski problemi, problematika lastništva zemlje, pozneje še tudi drugi sklopi družbenega življenja, od izobraževanja do problemov dvojezičnih šol.«

V novejšem času pa sta prišla v ospredje dva vidika: problem urbanizacije (oziroma suburbanizacije) in agrarno-geografske raziskave, ki se lotevajo problemov lastništva in razvoja gospodinjstev. Ena največjih raziskav, ki bo končana letos bo vpliv melioracije na prostorski razvoj tega območja.

»Ugotovili smo, da obstaja visoka stopnja sožitja in razumevanja med učenci. Tako so recimo Slovenci izpolnili vprašalnik v madžarsčini, da bi pokazali, da znajo madžarsko,« je v uvodu predstavil svoje raziskovalne naloge z naslovom Sodelovanje staršev, šole in družbenega okolja pri uresničevanju koncepta dvojezične vzgoje in izobraževanja dejala dr. Renata Mejak. Raziskava, ki je bila v preteklih letih, je tudi del projekta OECD-ja (Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj). »Dvojezična šola je razvila nove oblike sodelovanja s starši. Dan odprti vrat, sodelovanje staršev pri izvenšolskih dejavnostih in druge akcije — vse to je pokazalo, da se vrednote, ki jih posredujejo starši in šola na etničnem področju, pokrivajo.«

Vendar pa vse vendarle ni tako rožnato. Opazovanja, usmerjena v širše družbeno področje, niso dala takih pozitivnih podob kot šolski rezultati. »Spravevali smo se, kaj je krivo, da so pozitivni rezultati šolske vzgoje ne pretakajo v vsakdanje življenje. Mislim, da bo naloga prihodnjih raziskovanj, da proučimo vzroke zakaj vloga in pomen madžarskega jezika v družbenem okolju nazadujeta. Te šolske rezultate je nujno potrebno uveljaviti tudi v širšem družbenem prostoru in v vsakdanjem življenju.«

Silva Eder

SKRČITEV OBČINSKEGA SINDIKALNEGA APARATA

Za precejšnje zmanjšanje sindikalnega aparata so se nedavno odločili v Murski Soboti. Tako bodo po novem na sedežu občinskega sveta poklicno zaposleni le trije, doslej jih je bilo pet. Namesto 27 različnih organov jih bo ostalo le osem, število sindikalnih aktivistov pa se bo skrčilo od dosedanjih 358 na 85. Poleg tega bo prejšnjih 15 nadomestilo 5 občinskih odborov, ki bodo skrbeli za nemoteno delovanje 111 osnovnih sindikalnih organizacij v občini, v katere je vključenih okrog 20 tisoč delavcev.

Vsekakor je odločitev soboškega sindikata, ki ga bo na republiškem kongresu zastopal Janez Kovač, na zveznem sindikalnem kongresu pa Erika Vogrinčič-Barbarič in Milan Uroša, zgled racionalizacije delovanja, ki bi ga kazalo posnemati še kje.

M. Jerše

Poizvedovali smo

ALI VZAMETE ČEKE?

Znano je, da je bilo lani plačevanje s čeki (namesto z gotovino) zelo priljubljeno, ker si lahko kupoval, četudi tisti hip nisi imel kritja, in ker si lahko precej privarčeval na račun visokih obrestí. Tudi tako imenovano novačenje čekov se je nekaj časa dokaj splačalo. Potem pa so novi ukrepi zvezne vlade marsikaj obrnili na glavo. Čeki so sicer še vedno plačilno sredstvo, ne pa obvezno, in tudi

nas niti en dan nismo zavračali čekov kakršne koli banke. Da bi jih le bilo veliko! Res je nekoliko več dela, če so čeki različnih bank, ampak to je naš posel. Čeke Ljubljanske banke in Abanke vnovčujemo neposredno pri njih, od drugih pa jih vnovčujemo pri Službi družbenega knjigovodstva v Murski Soboti.

Janez Ciman, direktor finančnega sektorja pri Veletrogo-

ček, če je seveda pravilno izpolnjen.

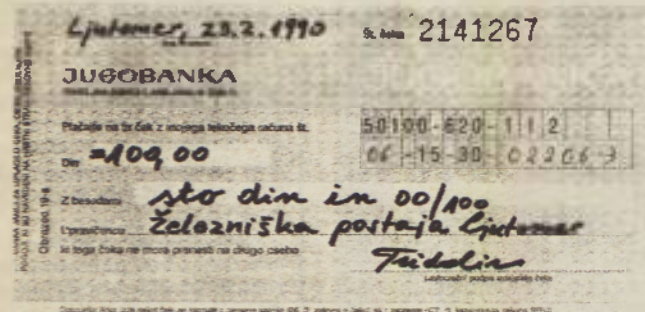
Gizela Rataik, poslovodkinja prodajalne čevljev Beograd v Murski Soboti: »Rajši bi videla, če bi plačali z gotovino kot s čekom Abanke, ker bi potem imela precej manj dodatnega administrativnega dela. Prej smo vse čeke lahko nosili na eno banko, Ljubljansko, in takrat je bilo to bolj enostavno. No, če bi vseeno vztrajali, da plačate s čekom, vas ne bi odslavili.«

Mira Bratuša, trgovka prodajalne čevljev Borovo v Gornji Radgoni: »Nekaj časa smo jemali samo čeke Ljubljanske banke, zdaj pa tudi Mariborske kreditne banke in Beograjske banke, saj imamo v Radgoni njuni poslovalnici.«

Milan Varga, vodja črpalke Petrol v Radencih: »Nekaj časa smo jemali samo čeke Ljubljanske banke, zdaj pa lahko plačate tudi s čeki drugih bank, če pač nimate s sabo gotovine.«

Da je tako, smo preverili tudi na črpalci v Murski Soboti, in podobno bi nam najbrž povedali še drugje. Naša »mini« akcija je torej pokazala, da po krajšem premoru, ko je bilo treba spremeniti način vnovčevanja, zdaj domala povsod spet lahko plačamo s čekom katere koli banke v Jugoslaviji, čeprav ček po novem letu ni več obvezno plačilno sredstvo. In čeprav je z njim nekoliko več dela, ker je pač treba izpolnjevati določene obrazce, bo najbrž prišel čas, ko bodo res čisto povsod veseli vsakega kupca s čekom. V tržni ekonomiji bi tako vsaj moralo biti. Ali pa bomo kupovali samo tam, kjer se čeki ne bodo otepali? Velja pa upoštevati tudi pripombe trgovcev, da je treba karseda poenostaviti administrativna opravila, da jim torej ne bo treba imeti v ta namen pisarniških delavcev.

JOŽE GRAJ

špekulacije z njimi niso več možne, oziroma od morebitnega novačenja ni več koristi. Dobro pa jih je vendarle imeti, saj te lahko rešijo zadrege, ko je treba kaj plačati, pa imaš prazno denarnico.

V Pomurju je bilo nekaj časa tako, da so v večini trgovin in na drugih plačilnih mestih jemali namesto gotovine samo čeke Ljubljanske banke. Ponekod je še vedno tako. Ali čeka ne vzamemo ali pa to zelo neradi storijo. To smo preverili tudi v praksi.

Najbolj očiten zgled bojkotiranja čeka Jugobanke oziroma po novem Abanke smo doživeli v prodajalni čevljev Jelen v Murski Soboti. Poslovodja te prodajalne Ljudvik Novak nam je povedal, da imajo navodilo iz matičnega podjetja v Čakovcu, da lahko vzamejo samo čeke Ljubljanske banke. Čevlje smo torej morali plačati z gotovino. V zagovor za takšno ravnanje nam je dejal, da bi imeli z drugimi čeki preveč administrativnega dela. Napisati bi bilo treba najmanj 5 papirjev. Preden pa smo ta zapis oddali uredniku, smo poklicali še enkrat omenjeno prodajalno, če je še vedno tako. »Ne, zdaj lahko plačate tudi s čekom Abanke, ker smo se medtem dogovorili za poenostavitev vnovčevanja.« In kako je drugje?

Vinko Šeraga, poslovodja Astre v Murski Soboti: »Pri

ni Potrošnik Murska Soboti: »V naših trgovinah jemljemo čeke vseh bank v Jugoslaviji, čeprav imamo zaradi tega več administrativnega dela. Toda najpomembnejši je dohodek.«

Zoltan Šoš, prodajalec v trgovini Avto Tehna (Mercator-Universal) Lendava: »Če bi hoteli plačati s čekom Jugobanke, bi najprej poklical na upravo, ker takega primera v naši trgovini še nismo imeli. Vem pa, da ne jemljemo poštnih čekov.«

Olga Sajt, prodajalka Vesnine trgovine Občala v Ljutomeru: »Pri nas lahko plačate z vsemi čeki. V ta namen imamo nastavljen poseben zvezek, kamor jih vpisujemo, drugo pa uredijo na upravi.«

Nataša Lucu, blagajničarka oziroma prodajalka v Jeklotekni v Murski Soboti: »Osebnost skoraj rajši, če bi vsi plačevali s čeki, ker potem ne bi bilo dela s preštevanjem denarja, drobižem ipd. Vzamemo vsak

Oglasili smo se tudi na železniški postaji v Ljutomeru, kjer so nam povedali, da so od ŽG Ljubljana dobili brzojavko, na kateri je zapisano, da lahko sprejemajo vse čeke, vendar mora biti najmanjši možni znesek na vseh čekih, ki niso iz Ljubljanske banke, 100 din. Za čeke Ljubljanske banke pa velja, tako kot povsod, da jih smejo vzeti že, če je na njih zapisan znesek vsaj za 50 din.

LK

Naša akcija

Tam, kjer kupujejo Pomurci

Trditve, da je najuspešnejša ustna reklama, se potrjuje tudi ob najnovejši nakupovalni mrzlici Pomurcev. Vest, da je v sosednjem avstrijskem mestu Radgona možno kupiti nekatere izdelke veliko ceneje je prišla tudi k nam. V banki smo menjali dinarje v šilinge in se podali nakupovat.

Človek mora biti previden. Potem ko so bile mimo carinske formalnosti, smo jo najprej mahnili do Lipnice (Leibnitz), kajti preveriti smo hoteli govorice, da

kava pretežno zanič, jo marsikdo kupi, ker je cenejša. Za ilustracijo sestavka bomo navedli nekaj cen! Surova kava je po 39,90 šilinga, brazilska je po 40,90, kava wiener 75,00, minas 99,90, šilinga. Pa še precej drugih cen vam ponujamo v primerjavo z našimi! Primerjava bo lažja, ker je pač šiling enak dinarju, oziroma obratno! 10 zavojčkov papirnatih robčkov je po 9,90 dinarja, 100 robčkov v kompletu pa 6,90 šilinga/dinarja. Zanimiv je tudi toaletni papir: 8 rol stane 24,90 šilinga.

Kupujemo v Radgoni: kavo, banane, pomaranče, olje, pralni prašek, čistilna sredstva, toaletni papir in brisače, riž... in če bomo! To je cenejše, vse drugo pa drago kot zafran! V gostilno (gasthaus) pa tam tako in tako ne upamo. Foto: A. Abraham.

je tam marsikaj ceneje. Bili smo razočarani, saj to ni res, poleg tega pa nas je od nakupovanja odvrgnil še opozorilni napis v eni od trgovin: Tatovi bodo prijavljeni policiji.

Čeprav smo si za obisk izbrali nepravni dan (pred večerajšnje sredo), kar smo ugotovili pozneje, ko smo se vračali, saj na mejnem prehodu ni bilo prevelike gneče, se ne moremo znebiti vtisa, ki bi lahko bil tudi geslo trgovca v diskontni trgovini avstrijske Radgone: Pomurci nakupujejo pri nas! Po 14. uri vse do večera so se na parkirišče zgrinjali avtomobili s soboško registracijo. Seveda so tudi kupci v trgovini bili pretežno naši ljudje.

Pomurci imamo premalo denarja, da bi kupovali vse počez. Če je nekaj čez mejo cenejši in če človek nima strahu pred carino (le kdo pa ga nima?), potem se pač poda tja. In kaj (s)mno nakupovati? Čeprav je svstrjska

šilinga/dinarja. Papirnate brisače (4 role) so po 17,90 dinarja. Poleg kave, toaletnega papirja (na žalost, kot je dejala ena (od naših nakupovalk) naši ljudje čez mejo kupujejo na veliko še pralni prašek! Zapisali smo si nekaj cen: 4,5 kilograma stane 69,90 šilinga, 3 kilograma pa 49,90 šilinga. Precej dražji je diksan, ki pakiran v vrečko v teži 4,400 kilograma stane 117 šilingov. Pomurci (bilo je tudi precej Medžimurcev!) pa s(m)o nakupovali še olje. Sončnično sploh ni bilo poceni: 19,90 šilinga. Drugače je bilo z oljem, ki je imelo oznako delikatesno: 2 litra 24,90 šilinga. V obvezen nakup čez mejo sodi tudi čokolada. Tam stane 100-gramska milka 6,90 šilinga, pri nas pa je štirikrat dražja. Domov ne kaže priti tudi brez riža, ker je tudi cenejši: kilogram 8,90 šilinga. Skoraj sramotno je kupovati čebuho, saj si jo vsak, ki ga ne boli hrbet (torej, ki ni lenuh),

lahko pridela doma, pa vendarle: 5 kilogramov stane 11,90 šilinga. V nakupovalno košarico dajemo naši kupci oranže (7,90 šilinga), litrske steklenice kokakole (6,90 šilinga), oranžado (liter 6,90 šilinga). Veliko manj pa jih kupuje pivo: 5-decilitrski steklenica piva stane od 6,90 do 8,40 šilinga, znano pivo budweiser pa je po 9,90 šilinga.

Same številke, poleg tega pa še same devetdesetinke! Zdi se, da tudi tako prikazovanje cen vžge pri kupcih, sicer bi cene zaokrožili na šiling. Pri nas že delamo tako. Vprašanje pa je, kako dolgo še, kajti logično je, da se bodo morale cene, če ne bo kupcev, znižati. In kupcev je že dolgo, vsekakor pa po novem letu, precej manj. Da ne bo nespornost: v naših trgovinah namreč. Saj se nam smilijo, ko se morajo dolgočasiti, a pomagati jim ne moremo, kajti najprej si morajo sami. Upamo, da zaradi teh misli ne bomo linčani, kajti v prejšnji številki, ko smo primerjali cene med posameznimi trgovinami, so nam nekateri izmed tistih, ki imajo višje, zagrozili. Kaj neki bodo rekli zdaj, ko so nekateri izdelki onstran meje še cenejši. Še malo bomo drzeli v osvajanje na drugi strani meje (v avstrijski Radgoni v diskontni trgovini) stanejo ženske nogavice (tanga) 15,90 šilinga, paradižnikova mezga (1,40 kilograma) 34,90 šilinga, liter stocka 79,90 šilinga (pri nas čez 150 dinarjev), kilogram novega paradižnika je po 24,90 šilinga, novo grozdje stane prav toliko, nov krompir (5 kilogramov) pa stane 18,90 šilinga. Nazadnje naj še zapišemo, da tudi nedrčki niso pretirano dragi (59,90), cenejša pa so tudi ženske hlačke (39,90 šilinga).

V Avstrijo nismo šli, da bi s prisanjem odvrčali naše ljudi od nakupovanja, ampak zato, da bi poiskali izdelke, ki so tam cenejši (oziroma pri nas dražji). Šli smo se neke vrste potrošniški servis. To pa je področje, ki ga sicer vse pogosteje obdelujemo v naših medijih. Na bralcu pa je seveda, da se odloči, ali bo stopil čez mejo (carina!), ali pa bo ziskal po domačih družbenih in iskal cenejšo blago. Je še kdo, ki tega (še) ne počne?

Š. Sobočan

Spodbude za večjo pridelavo hrane

V republiškem programu je letos za spodbujanje večje pridelave namenjenih 626 milijonov dinarjev. Povečanje staleža osnovne plemenske črede ter več mesa in mleka. Možnosti za razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah. Nepovratna sredstva.

Za uresničevanje programa tržne proizvodnje hrane naj bi letos v Sloveniji zbrali nekaj več kot 626 milijonov dinarjev. Sredstva za to se zbirajo z 1,20-odstotno prispevno stopnjo iz dohodka, namenili pa jih bodo za doseganje ciljev, zapisanih v različnih razvojnih dokumentih SR Slovenije. Osnovni cilji programa so: preustroj proizvodnje v skladu s primerjalnimi prednostmi posameznih območij, oblikovanje večjih kmetij, ohranjanje in smotrno izkoriščanje naravnih proizvodnih potencialov, ekonomsko učinkovitejša proizvodnja in večja kakovost proizvodov, ekološko prijaznejša tehnologija pridelovanja, proizvodnja nacionalno deficitarnih proizvodov, vsestranski razvoj podeželja in ohranjanje kulturne krajine, ohranjanje poseljenosti demografsko ogroženih območij ter izenačevanje pogojev gospodarjenja glede na različne možnosti pridelovanja. Pravico do koriščenja sredstev ima tako družbeni kot zasebni sektor, torej podjetja in druge organizacije, ki se ukvarjajo s proizvodnjo hrane, pridelovalne skupnosti kmetov in kmetije. Sredstva so namenjena za razvoj živinoreje, rastlinske pridelave, strokovne razvojne pospeševalne naloge, za razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah in za nadomestilo obresti pri posojilih za kmetijstvo. Ker gre v bistvu za nepovratna sredstva, bomo v tem zapisu opozorili predvsem na tista področja pospeševanja, ki so zanimiva tudi za pomurske kmetije.

REGRES ZA OBNOVO ČREDE PLEMENSKIH KRAV IN PLEMENSKIH ŽIVALI V PRAŠČERJEJI

Da bi spodbudili zamenjavo plemenskih krav s kakovostnimi privesnicami kombiniranih pasem, so v programu za to namenili 40 milijonov dinarjev, registrirali pa naj bi nakup 10.000 kakovostnih plemenskih živali. Za pridobitev teh sredstev so upravičeni rejci, ki že imajo osnovno čredo plemenskih krav v A kontroli, regresirane pa bodo plemenske krave privesnice, ki so po telitvi najmanj 100 dni v kontroli mlečnosti, in živali, ki so znanega porekla. Morajo biti torej potomke krav iz A kontrole z znanim očetom in ocenjene kot primerne za rejo pri selekcijski službi živinorejsko-veterinarskega zavoda. Rejci, ki to izpolnjujejo, so pri nakupu plemenskih živali upravičeni do regresa v višini 4.000,00 dinarjev za žival. Zahtevke za uveljavitev regresa je potrebno vložiti od 1. do 15. julija za prvo polletje in od 1. do 15. decembra za drugo polletje.

Do regresa za nakup kakovostnih plemenskih živali so upravičeni tudi rejci, ki želijo izboljšati prirejo mesnatih pasem praščev. Za nebreje mladice (100 kg) lahko praščerejci uveljavljajo regres v višini 947,50 dinarja za vsako žival, za breje mladice (130 kg) 1.875,50 dinarja, za merjasce s testiranimi starši 4.013,00 dinarjev, za merjasce s testom lastne proizvodnje 4.500,00 dinarjev ter za merjasce v kategoriji plem-dom in dom-ohranitev linije v višini 5.800,00 dinarjev za vsako žival. Vse plemenske živali, za katere se priznava regres, morajo biti vzrejene v selekcijskih ali razmnoževalnih farmah in rejčkih središčih. Zahtevek za uveljavitev regresa je potrebno vložiti med 25. in 30. v mesecu, ocenjujejo pa, da bodo letos tako regresirali nakup 16.800 mladice in 1.000 merjascev, za to pa bo namenjenih nekaj več kot 30 milijonov dinarjev.

KONCENTRACIJA PRIREJE MESA IN MLEKA

Da bi spodbudili večjo tržno prirejo mesa in mleka, predvsem pa omogočili organiziranost večjih in stabilnejših ter specializiranih in kombiniranih proizvodnih enot, je v programu pospeševanja proizvodnje hrane dobljen del sredstev namenjen tudi za novogradnje in rekonstrukcije hlevov za govedo in prašče. Kdor se odloči za gradnjo novih govejih hlevov za krave, mora biti zmogljivost hleva v nižinskem območju najmanj 15 stojišč in v višinskem najmanj 8 stojišč, vrednost podpore za vsako stojišče pa znaša 6.900,00 dinarjev. Pri hlevih za pitance je najmanjše

število stojišč v nižinskem območju 30, v višinskem pa 15, v kombiniranih hlevih pa mora biti vsaj 10 stojišč za krave in 10 stojišč za pitance v nižinskem območju ter 5 stojišč za krave in 10 stojišč za pitance na ostalih območjih. Vrednost podpore za vsako stojišče pri pitancih je 1.380 dinarjev. Če se rejec odloči za vlaganje v povečanje obstoječih zmogljivosti, mora biti povečanje vsaj 25-odstotno, pri vlaganjih v rekonstrukcijo pa vsaj 10-odstotno. Vrednost podpore pri rekonstrukciji stojišč je seveda nižja in znaša za vsako stojišče za kravo 2.070,00 dinarjev in za stojišče za pitance 469,20 dinarja. V programu so zagotovljena sredstva za novogradnjo 6.000 stojišč za krave in 8.000 stojišč za pitance ter za rekonstrukcijo 7.000 stojišč za krave in 12.000 stojišč za pitance. Ob tem je zagotovljen tudi nekaj sredstev za gradnjo silosov ter drugih spremljajočih objektov, naprav in opreme. Sofinancira se gradnja silosov največ 15 m³ na kravo in 7 do 8 m³ na pitanca ali mlado živino, vrednost podpore pa znaša 38,64 dinarja za kubni meter.

V praščereji so sredstva namenjena za podporo vlaganjem v proizvodne zmogljivosti, gradnje in rekonstrukcije. Pri novogradnjah mora znašati zmogljivost hleva najmanj 11 stojišč pri reji pujskov in 50 stojišč za pitance (kombinirana reja najmanj 11 + 80), vrednost podpore pa znaša pri proizvodnji pujskov 2.501,50 dinarja po stojišču in pri pitancih 300,20 dinarja po stojišču. Nekoliko nižja višina podpore je zagotovljena za rekonstrukcije in je 900,00 dinarjev po stojišču pri proizvodnji pujskov in 173,00 dinarjev pri pitancih. Za povečanje proizvodnih zmogljivosti veljajo enaki kriteriji kot pri govejih hlevih, kot rekonstrukcija pa je opredeljena tudi jama za gnojevo ali silos, vendar le v sklopu rekonstrukcije hleva. Za vse te namene je letos zagotovljenih nekaj manj kot 14 milijonov dinarjev, na ta način pa naj bi zgradili 3.000 stojišč za proizvodnjo pujskov in 5.000 stojišč za pitance ter rekonstruirali 4.000 stojišč za proizvodnjo pujskov in 6.500 stojišč za pitance.

PREMIJE IN KOMPENZACIJE ZA MESO IN MLEKO

Da bi zadržali oz. pospešili in povečali prirejo mesa in mleka v gorsko-višinskih območjih, je v programu predvidena posebna premija za prirejo govejega mesa v višini 4,40 dinarja za kilogram tople polovice, za pomurske živinorejce pa bosta zanimivi predvsem premija in kompenzacija za mleko. Dajejo ju prav tako z namenom, da bi ohranili doseženo proizvodnjo in rejce spodbudili k prireji, s tem pa zagotovili tudi povečanje stabilnosti tržne kravereje mlekaric. Premija in kompen-

zacija za mleko pa se bosta izplačevali le za kakovostno mleko, ki izpolnjuje vse zahteve o kakovosti. Organizacije združenih kmetov morajo prejmo izplačati istočasno s plačilom za odkupljeno mleko do 15. v tekočem mesecu za pretekli mesec. Premija znaša 0,16 dinarja za liter oddanega mleka na nižinskem območju, 0,56 dinarja na hribovskih območjih, 0,80 dinarja na gorsko-višinskih območjih ter 0,40 dinarja na kraškem in drugih območjih. Med slednja spada tudi del Pomurja (Goričko, Slovenske gorice). Podoben cilj kot premija ima tudi kompenzacija, ki naj bi pokrivala razliko v ceni mleka, ki je posledica negativnih tržnih vplivov. Višina kompenzacije se bo določala sproti, vendar do 5. v mesecu za pretekli mesec.

ZAVAROVANJE PLEMENSKIH ŽIVALI

Rejci plemenskih živali iz A kontrole selekcije so bili že doslej deležni regresa ob zavarovanju živali, takšen regres pa je predviden tudi za leto 1990. Z njim naj bi zagotavljali ekonomsko varnost rejcev ob pogini ali prisilnem zakolu, ohranili zdravje plemenskih živali ter ohranjali in povečevali stalež najbolj kakovostnega dela plemenske črede. Zavarovanje vključuje plemenske krave in breje plemenske telice v A kontroli selekcije ter plemenske bice v osemenjevalnih središčih. Regres zavarovalne premije se spleča, če so plemenske krave in breje telice zavarovane za najmanj 7.200,00 dinarjev in plemenski biki za 17.000,00 dinarjev (vrednosti so iz oktobra 1989), rejec pa mora prispevati polovico vsakokratne zdravstvene storitve. V pogodbi o zavarovanju je lahko dogovor tudi o višji zavarovalni vsoti in nižjem deležu prispevka za zdravljenje. Letna višina regresa zavarovalne premije znaša 300,00 dinarjev za plemenske krave in breje telice ter 720,00 dinarjev za plemenske bice. Program predvideva, da bodo tako regresirali zavarovalne premije za 55.000 plemenskih krav in brejih telic ter 100 plemenskih bikov, za to pa je predvidenih skoraj 16,6 milijona dinarjev.

KONJEREJA, REJA DROBNICE, KUNCEREJA, ČEBELARSTVO

Program pospeševanja tržne proizvodnje hrane zajema tudi pospeševanje v naslovu omenjenih dejavnosti, ki pa v Pomurju niso zajete v večjem obsegu. Pri konjeriji naj zato omenimo le, da so sredstva iz programa namenjena za premiranje reje žrebič in žrebičkov, reje kasačev v konjeniškem društvu Slovenije, reje žrebič

in žrebičkov haflinske pasme v kmečki reji in pri podjetjih ter še za nekatere druge namene. Rejci morajo za uveljavljanje regresa izpolnjevati določene pogoje, vsa podrobnejša pojasnila pa dobijo pri svoji pospeševalni službi. Za konjerejo sta predvidena tudi regres za plemenske živali ter podpora za razvoj reje konj za meso.

Na območjih, ki so primerna za rejo drobnice, bodo pospeševali tudi razvoj kozjereje in ovčereje, tako za mleko kot meso. Ob regresih za nakup plemenskih živali je predvidena tudi podpora vlaganjem v proizvodne zmogljivosti, torej v gradnjo in obnovo hlevov ter v gradnjo in obnovo spremljajočih objektov ter potrebnih naprav oz. opreme.

Nekoliko zanimivejša za Pomurje je morda kuncereja. Za to je v programu predviden regres za nakup plemenskih živali, in sicer 112,00 dinarjev za samico in 280,00 dinarjev za samca, tako pa bodo letos regresirali 2.500 samic in 300 samcev, za to pa so namenili 364 tisoč dinarjev. Podpora pa je namenjena za novogradnjo in rekonstrukcijo objektov, vendar le tistih, ki zagotavljajo po koncu najmanj 25 stojišč za plemenske samice z vsemi pripadajočimi stojišči za preostale kategorije živali. Vrednost podpore po stojišču za plemensko samico (vključno s pripadajočim številom stojišč za ostale kategorije živali) je 400,00 dinarjev. Načrtujejo, da bodo tako uredili 2.500 stojišč, za to pa bodo porabili milijon dinarjev.

Za čebelarje je predviden regres za nakup matič v višini 70,00 dinarjev za matico ter 50-odstotni regres nakupnih cen zdravil. Za regresiranje nakupa matič in zdravil je predvidenih 1,4 milijona dinarjev.

POLJEDELSKA PRIDELAVA

Za spodbujanje večje tržne pridelave pšenice in rži ter uporabe kakovostnega semena je tudi za leto 1990 predviden regres za nakup semena v višini 0,966 dinarja za kilogram. Predvideno je regresiranje 6.000 ton semena, za kar bo potrebnih skoraj 5,8 milijona dinarjev. Vsi pridelovalci, ki bodo uveljavili regres, bodo morali izpolniti tudi pogodbo o tržni pridelavi. Ob regresu za seme pa bodo pridelovalci dobili še premijo za oddani pridelek v višini 0,20 dinarja za kilogram.

Tako kot doslej ostajajo tudi spodbude za pridelovanje sladkorne pese, in to regres v vrednosti 320,00 dinarjev po setveni enoti in premija za oddano čisto sladkorno peso pri sladkorni stopnji 15,5 odstotka v višini 0,06 dinarja za kilogram.

Med industrijskimi poljščinami sta predvidena še regres in premija za pridelovanje oljne ogrščice. Regres nakupne cene semena znaša 11,00 dinarjev za kilogram (8 kg na hektar), pridelovalci, ki bodo imeli sklenjeno pogodbo o pridelavi in prodaji oljne ogrščice, pa bodo dobili še premijo v višini 0,38 dinarja za kilogram oddanega pridelka. Premija se bo uporabljala namensko za nakup mineralnih gnojil, sredstev za varstvo rastlin in izvajanje

agrotehničnih ukrepov. Polovica premije se izplača ob setvi kot predujem, končni obračun pa bo na osnovi podatkov o oddanih količinah.

VINOGRADNIŠTVO, SADJARSTVO IN ZELENJADARSTVO

Da bi spodbudili obnovo vinogradov in sadovnjakov z novimi kakovostnimi sadikami, so v programu za pospeševanje proizvodnje hrane predvidena tudi sredstva za regresiranje nakupa sadik. Za uveljavitev regresa zasajena površina ne sme biti manjša od 0,5 hektarja, za trsno cepljenko znaša regres 3,60 dinarja, za jablane 5,40 dinarja, hruške 7,20 dinarja, breskve 5,40 dinarja, ribez 1,80 dinarja, češnje 7,20 dinarja in za jagodičevje 1,80 dinarja za sadike.

V zelenjadarstvu je podpora namenjena vlaganjem v objekte za pridelavo zelenjadic, in to v plastenjake ali steklenjake ter potrebno opremo, vendar objekti ne smejo biti večji od 1.000 kvadratnih metrov. Delež podpore znaša 25 odstotkov od trenutne tržne vrednosti objekta.

RAZVOJ DOPOLNILNIH DEJAVNOSTI NA KMETIJAH

Namen podpore je omogočiti kmečkim gospodarstvom pridobivanje dopolnilnih virov dohodka ter s tem zagotoviti boljši ekonomski položaj predvsem na kmetijah z omejenimi možnostmi pridobivanja dohodka s kmetijsko dejavnostjo. Sredstva so namenjena podpori vlaganj v gradnjo ali prenovo bivalnih prostorov za kmečki turizem, gradnjo ali prenovo objektov in nakup opreme za razne vrste dopolnilnega dela na domu (domača obrt, predelava kmetijskih pridelkov, obdelava lesa), objekte in potrebne plemenske živali za rejo kožuharjev in drugih malih živali ter objekte za pridelavo okrasnih rastlin, trsov, sadič in semena. Sredstva za vse te namene bodo dodeljena le v okviru celovite usposobitve kmečkega gospodarstva, na kmetiji morata biti zaposleni najmanj dve delovni moči, skupaj z dopolnilno dejavnostjo pa mora biti zagotovljen dohodek za dva človeka na kmetiji. Delež podpore znaša največ 20 odstotkov od predračunske vrednosti tržne vrednosti konkretnega vlaganja.

Iz programa ukrepov za pospeševanje proizvodnje hrane v letu 1990 naj omenimo še regresiranje obresti za že najeta posojila in za nova najeta investicijska posojila ter regresiranje zavarovanja rastlinskih pridelkov. Za regresiranje posojil je v letošnjem letu namenjenih 48,1 milijona dinarjev, za regresiranje zavarovanja rastlinskih pridelkov pa skoraj 4 milijone dinarjev. Za pospeševanje kmetijske proizvodnje so torej letos v Sloveniji namenjena precejšnja sredstva, zato tudi pomurskim kmetijcem priporočamo, da dobro premislijo in se odločijo. Vsa podrobnejša pojasnila dobijo pri pospeševalni službi v svoji kmetijski zadrugi.

Pripravi: Ludvik Kovač

GNOJENJE VINSKE TRTE

ZELENO GNOJENJE VINOGRADOV

Zeleno gnojenje je podpora nje sveže (zelene) organske snovi v medvrstni prostor vinograda oziroma kot del meliorativnega gnojenja leto ali dve pred sajenjem trte. Z zelenim gnojenjem nadomeščamo druga organska gnojila in dosegamo približno enako mikrobiološko aktivnost in tvorbo trajnega humusa kot pri gnojenju s hlevskimi gnojili.

Pri podoravanju vseh rastlin, razen leguminoz, dodati za boljši razgraditev sveže zelene mase 0,5–1 kg uree na 100 kg mase, to tudi podorati. Tako lahko različnimi podorinami pridelamo v vinogradu 25–50 ton sušene organske snovi na ha zasejane površine. Tudi prehrano trte fosforjem in kalijem moramo nadaljevati, kot smo si zastavili na podlagi analize tal. Prva možnost je, da dodamo celotni omerjek teh hranil pri setvi rastlin za podor ali pa jih potrosimo pred podoravanjem. Poleg razlivanja tal tudi do večjih gnojil imajo rastline za zeleno gnojenje druge pozitivne lastnosti, nam za nekaj časa očistijo površino, zavirajo pa tudi razvoj različnih škodljivcev in nematod, ki so prenašalci virov. Nek gnojenja z rastlinami za podor je v rodni vinogradih 3–4 leta. Zato lahko vključimo pomanjkanje hlevskega gnojila naš gnojilni načrt tako vrsto gnojenja z dodatkom mineralnih gnojil. Večina rastlin za podor slabo prenaša teptanje in zraste višino do enega metra in več, zato je priporočljivo, da jih sejemo v vsako drugo vrsto, da imamo nemoten prehod. V rodnem vinogradu se odločimo predvsem za podornine, ki jih sejemo jesni in podorjemo konec maja oziroma v začetku junija, da trte ne bi preveč konkurirale pri porabi vode. Podorjemo jih zelo plitvo ali jih le zrežemo oziroma zmletimo in pustimo na površini. Glejmo si nekaj podorin, ki bi bile primerne za naše razmere:

1. enoletne ozimne vrste
— ozimna grašica in rž (setev oktobra, podor maj—junij)
— oljna ogrščica (setev septembra, podor maj—junij)

2. večletne rastline
— rdeča detelja ali inkarnatika (setev september, podor ali podkop prve dni maja pred cvetenjem)

Enoletnih jarih vrst ne priporočamo v rodni vinogradih, kar ti ko jih sejemo oziroma ko rastline, ki potrebuje trta največ vode hraniti. V spomladanskih mesecih pa v vinogradu največ opravil.

Zeleno gnojenje ali setev podornin priporočamo pred urejenjem vinograda, seveda če se za to odločimo (imamo možnosti za voljo zgodaj). Najbolj idealno bi bilo, da bi vsaj dve leti prej na isti površini, kjer želimo imeti vinograd, meliorativno gnojili s podorinami. Poglejmo si rastline, ki bi bile primerne za eno-ali dveletni kolobar pred sajenjem.

— jesenska setev (oljna ogrščica ali ozimna grašica in rž, podor junija)

— spomladanska setev (krmini grah in jari ječmen, podor junija, bob, avgusta, ali soja, julij—avgust, odvisno od sorte, ali sudanska trava, julij—avgust).

— poletna setev (raula, podor oktobra, ajda, septembra).

V naš zeleni gnojilni kolobar lahko vključimo tudi večletne rastline, na primer detelje. Zeleno gnojimo tudi, ko se odločimo, da bomo za leto ali dve krčili vinograd, takrat že vključimo podornine, da so tla (zemlja) bolj mekša za ponovno saditev vinograde na isto zemljišče.

Preden se odločimo za zeleno gnojenje, bi bilo dobro, da se vinogradniki posvetujejo še s poljedelskimi strokovnjaki, da nas opozorijo na druge specifične zahteve posameznih rastlin za podor.

Na koncu tega poglavja bi vinogradnike obvestil, da pripravljamo študijo vinogradnikov Goričko za leto 1990, 4. marca, ob 9. uri v kavarni hotelu Diana strokovno predavanje o varstvu vinske trte pred boleznimi in škodljivci.

inž. E. Novak

FRANCEKOV
PREMISLANJE

Pust je mimo, Francek. Vi pa še vedno z masko na glavi.

To je edini način, da pri takšni kmetijski politiki ostanem široko nasmejan.

KMETIJSKI STROKOVNJAKI!

Vabljeni k sodelovanju s strokovnimi nasveti v kmetijski panorami

S kolesom do triseda in cevi

Da o embalaži za urade, osnutkih (prototipih) novih zamisli in umetniških snovanjih ne razlagamo.

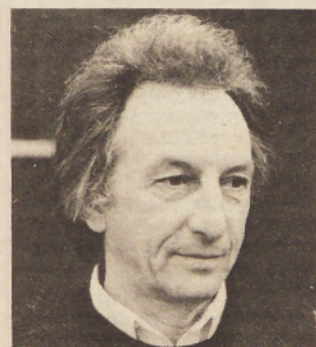
Tale Fiala pa ga ima za ušesi, se je utrnilo marsikomu, ko ga je pred leti uzrl, kako s posebej prirejenim kolesom ovin-kari po soboški »kamenšnici«.

»Bilo je bolj za šalo kot za res,« rad pripomni ob očitni novatoriji z veliko uporabnostjo, ki se zdaj že s pridom reklamira po medijih in uporablja predvsem v turistične namene. Seveda kolesa ni zaščitil (patentiral), drži pa, da ga še vedno mika, kako ga izpopolniti.

— avtorstvo je pripisano mag. Andreju Jancu z Medobčinske gospodarske zbornice — s tole vsebino: »Novator pravi je Fiala, (pred izumom vedno so zijala.) Njegov trised prav prišel bo, (če direktor prelevi se v KPO.)« Spet nam da le slutiti, da je bilo v patentirani dosežek vloženih nekoliko idej, energije in dilem. Pove: »Je v izdelavi in prodaji, skratka, na trgu, kjer vladata ponudba in povpraševanje. Če sem se pri tem po kom zgledoval? Ne da bi vedel. Če me pri tem kdo posnema? Ne, še.«

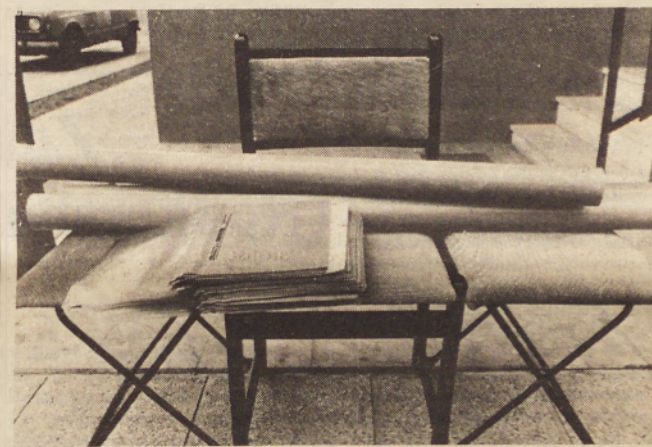
Najbolj skrivnostno pa se besedovanje zasuče ob dosedaj najzajetnejšem poslu — izumu v novatorjevi delavnici. Gre za odpadne plastične cevi, ki resda niso več uporabne, toda s posebno napravo — izdelal jo je kajpak sam Fiala — jih je mogoče v tolikšni meri predelati, da so kot nove in za ponovno uporabo. Kaj ni to v najboljšem pomenu besede neposredno uresničevanje silno razglašene, a dovolj kilavo udejanjenega načela o predelovanju odpadnih snovi? — pomislimo. Materiala zlepa ne bo zmanjkalo in dela tudi ne, se mora pristaviti. Tržišče bo pač spet najboljši razsojnik.

Slehera človekova stvaritev ima osebnostni pečat. Naš novator se ob vsem razkritem že leta in leta preskuša in preverja v slikarstvu. Je tudi ustanovni član tukajšnjega (prekmurkega, soboškega) Likosa, razstavlja od leta 1965, sodeloval je na več kot 50 skupinskih razstavah. Najbližja mu je pokra-

Novator Drago Fiala

Nemiren je in daje vtis stalne odsotnosti, česar niti ne zanika. Celó ko je študiral na mariborskem Vekšu in leta 1981 diplomiral iz ekonomije, se je čisto zalotil pri misli na kakšno pogruntavščino. In to ga kar naprej spremlja. In če gremo iskati odgovore, zakaj tako, k našim slovitim proučevalcem, kakršna sta samo dr. An-

Zbir njegovih inovatorskih stvaritev (Foto: N. Juhnov)

ton Trstenjak (vzemimo njegovo Psihologijo ustvarjalnosti) in dr. Vid Pečjak (na primer Misli, delati, živeti ustvarjalno), se nam marsikaj zbistri pa hkrati vnovič zamegli.

Toda ostanimo v novatorjevi delavnici z zadoščenjem, da »resnejše« inovacije vse po vrsti in kar naprej dobivajo potrditve na tržišču. Vloženo znanje in kapital se vračata in obračata. Najprej embalaža za urade iz embalaže s posebnimi žepi za odlaganje vsakršnih listin, papirjev. Ze kaki dve leti je v prometu in potemtakem zadovoljuje določene potrebe.

Bolj redkobeseden govorec dodaja: »Smo me že začeli posnemati.« Pri tem ve, da je od posnemanja od izvirnosti čisto le še korak. Ta korak je Fiala storil pri stolu trisedu, razstavljenem na lanske razstavi Inovacij '89 v (Murski) Soboti. Ob tej priložnosti so mu skovali verz

jinska motivika. Izpove nekaj o Likosovi družini, kar je gotovo zgodba zase, o sodelovanju z združenjem Prekmurka (»gre za štiriletno kooperacijo brez posebnih problemov«) in ponovno pristane pri novatorstvu. Pravzaprav se najdemo pri svobodnem podjetništvu, tržnih zakonitostih, odprti ekonomiji. Zanj je na dlani spoznana nujnost o evropskem sistemu proizvodnje. »Uspejajo le tiste države, ki prihajajo na tržišče z novimi, kakovostnimi, oblikovalsko domišljenimi izdelki. Ti so temu primerno dvakrat, trikrat dražji. Kako je s slednjim pri nas, približno vemo, kot smemo dokaj zanesljivo trditi, da se bo v delavnici novatorja Draga Fiala v (Murski) Soboti porodila in opredmetila — s potrditvijo na trgu — še prenekatera inovacija. Vsem takim se najbrž spodobi dati vsaj medijsko priznanje.

Branko Žunec

OBČINA MURSKA SOBOTA, SEKRETARIAT ZA VARSTVO OKOLJA IN UREJANJE PROSTORA objavlja v skladu z zazidalnim načrtom in programom gradenj v letu 1990

NATEČAJ

za zbiranje interesentov za nakup poslovnih prostorov v poslovno-stanovanjskem objektu Lendavska LJ 2 B v M. Soboti (Sukičev vogal).

Na natečaj se lahko prijavi družbene pravne osebe in zasebniki.

Poslovni prostori so namenjeni za opravljanje mirne storitvene dejavnosti (pisarne, predstavništva, trgovina, obrtna delavnica, ipd.).

Začetek gradnje objekta je predviden v maju 1990, konec v juniju 1991.

Poslovni prostori so v pritličju objekta. Interesenti morajo v vlogi navesti dejavnost, ki jo bodo opravljali, in predvideno velikost poslovnega prostora.

Cena za poslovni prostor se bo formirala pred pričetkom gradnje.

Pisne prijave pošljite do 15. 3. 1990 na naslov: Občina M. Sobota, Sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora, 69000 Murska Sobota z oznako: za natečaj LJ 2 B.

Vse dodatne informacije dobite po telefonu št. (069) 22-617.

ČRNI RIBEZ

ribezovem grozdu se cvetovi odpirajo postopoma, od osnove proti vrhu. Tako je ribezov cvet dolgo časa izpostavljen pomladanski pozebi. Če med cvetenjem nastopi mrz, dobimo predtrepane grozdice-pravimo, ribez se je osipal. Ribez dobro prenaša zimski mrz, nekatere sorte tudi do -30°C . Zanimivo pa je, da spomladanski mrz ribez ne prenaša dobro, neodprt cvet prenese do -5°C , odprt cvet -2°C , oplojen cvet pa le -1°C . Rdeči ribez boljše prenaša pomladanski mrz (slana).

Na prav nizkih legah zato lahko pride večkrat do popolne zmrzali. Spomladanska pozeba se kaže v spremembi barve rastline, ki prehaja od temno sivo-rjave do črne. Ribez je najbolj zaščiten od spomladanskih pozeb na severozahodnih in dvignjenih legah.

Na osipanje ribeza pa ne vpliva samo mrz, ampak tudi drugi dejavniki: dež in veter preprečujeta let čebel, nizke temperature onemogočajo kalitev peloda, visoke temperature (tudi južni veter) pa izsušujejo brazdo plodnice. Če zaključimo, do pojava osipanja ribeza pride predvsem od naslednjih dejavnikov: zimske ali spomladanske pozebe, nizke ali previsoke temperature, nizka vlažnost zraka, deževno vreme, veter, prehrabeno — fizioloških motenj, pomanjkljivega varstva rastlin itd.

Grozdi so osuti v tistem predelu, ki je cvetel v času, ko so nastopili ti negativni dejavniki. Tako pri ribezu poznoma pogosti pojav delnega osipa.

Sorte: V naših nasadih poznamo predvsem stare sorte črnega ribeza.

1. Tipi Boskoop, katerega smo že skoraj izkrcili.

2. Silvergieters je holandska sorta, ki je še vedno zastopana v naših nasadih, vendar bi morali za razmnoževanje uporabljati — očisti tip, sorte.

3. Goliath je prav tako holandska sorta, katera pa ni primerna za ročno obiranje (mali grozdi-

čij). V naših nasadih je malo.

4. Roosenthal je že močno zastopana v naših nasadih, je zelo rodovitna. Z velikimi grozdici, je nekoliko ranjša. Boljši je nov tip Rosenthal falch.

5. Wellington je zastopan pri nas v manjši meri, v poznejših letih veje močno povese, je srednje rodovitna.

6. Daniel's september je v novejših nasadih zastopan kar z 80%. V povprečju daje, z dobro oskrbo okrog 7—8 kg po grmu. Sorta je poznejša, torej večkrat uide spomladanski pozebi. Ima močno povešene veje, zato je potrebno, da mu v močni rodnosti damo oporo.

7. Titania bo letos prvič zasajena v Prekmurju kot za proizvodnjo. Lastnosti: Vitalna, visoka, izrazito pokončna rast grma. Rodne veje dosežejo višino 140 do 150 cm. Brsti so srednje veliki, grozdi so srednji do veliki. V primerjavi z drugimi sortami ima veliko več jagod.

Jagode so velike, sploščeno-okrogle, čvrste, zgodaj dozorele, katere ostanejo dolgo na grmu in se ne mehčajo.

Razmerje med sladkorji in kislinami je visoko, zato je primerna za svežo uporabo. Titania združuje lastnosti, ki jih druge sorte še niso imele. Pridetek jagod na triletnem grmu je 5 kg, pri drugih sortah 1 do 2 kg. Štiriletni nasadi so dali v poskusu tudi 12,2 kg po grmu, Ben Lomond 8,4 kg, Ben Nevis 8 kg.

Titania se lahko nabere ročno do 13 kg na uro, stare sorte 4 do 6 kg na uro. Listi ostanejo dolgo zeleni, je precej odporna na slano. Vzgojili so jih na Švedskem.

Zdaj spomladi bomo na Gorickem zasadili nov kolekcijski nasad, kjer bodo poskusno zasajene najnovejše sorte ribeza: Titania — švedska sorta (12 kg/grm), Ben Lomond in Ben Nevis — angleški sorti (8 kg/grm), Tena in Tsema — nizozemski sorti (8—9 kg/grm), Daniels september (selekcija Krško) in še nekaj drugih novih sort.

Vlado Smodiš

DOGNOJEVANJE OZIMNIH ŽIT

Po letošnji sorazmerno mili zimi in nadpovprečno visokih temperaturah za ta letni čas se je vegetacija pri ozimnih žitih že začela. Intenzivno razraščanje se začne, v tej fazi razvoja potrebujejo rastline za nemoteno rast poleg svetlobe, toplote in vode tudi dovolj hranil. Pomanjkanje dušika v fazi razraščanja žit lahko bistveno zmanjša pridelek. Visoke prideleke lahko dosežemo le z usklajeno prehrano posevkov. Žita črpajo iz zemlje 15 vrst hranilnih elementov, med katerimi so najpomembnejši silicij, dušik, kalij, fosfor, kalcij in magnezij. Za normalno rast in razvoj so potrebni še železo, žveplo, cink, bor, molibden in drugi mikroelementi, ki so v rodovitnih tleh v zadostnih količinah na razpolago rastlinam, medtem ko je potrebno dušik, fosfor in kalij vnášati v tla tudi na najbolj rodovitnih zemljiščih. Potrebne količine fosforja in kalija za žita trošimo ob jesenski setvi, ker se bistveno ne izpirata z območja korenin in sta na razpolago rastlini med svojo vegetacijo. Dušik je bolj podvržen izpiranju in drugim spremembam v tleh, zato ga moramo trošiti v manjših odmerkih in večkrat. Paziti moramo, da ne trošimo večje količine mineralnih ali organskih dušičnih gnojil zunaj vegetacijske dobe (pozno

jesen in pozimi), ker se ob obilnejših padavinah izpere z območja korenin v podtalje, kjer lahko zelo hitro onesaži pitno vodo.

Dušik je element, ki mora biti na razpolago rastlini v vseh fazah razvoja. Pšenica potrebuje za neovirano rast in razvoj med vegetacijo 120—180 kg dušika na hektar (odvisno od intenzivnosti sorte). Dognojevanje z dušikom je neizogiben agrotehnični ukrep, ker odločilno vpliva na pridelek (2—3 kg dušika = 100 kg zrnja). Potrebno je vedeti, da lahko rastlina aktivno sprejme dušik le, če so v tleh zadostne količine fosforja in kalija. Pomanjkanje fosforja zadržuje izkoristek dušika v rastlinah (kopčenje nitratov), tudi pri pomanjkanju kalija se dušik ne izkoristi dovolj.

Večje količine dušika, danega enostransko ali v nepravilnem odnosu do fosforja in kalija, lahko povzročijo spremembe v zgradbi stebel in s tem poleganje posevkov. Zato priporočamo, da se v primerih, ko jeseni osnovno gnojenje žit ni bilo opravljeno z zadostno količino fosforja in kalija (povprečna potreba (80—120 kg/ha posamičnega hranila), opravi prvo dognojevanje z gnojili NPK (npr. 300 kg/

ha NPK 13-10-12). Uporaba gnojil NPK spomladi naj bi bila le izjema, praviloma je potrebno gnojiti s celotno količino fosforja in kalija jeseni, ker navedena elementa pospešujeta odpornost posevkov na mrz, kolebanju temperature in vlage v tleh — vplivata na boljše prezimitev.

Prvo dognojevanje ozimnih žit opravimo ob koncu zime v fazi razraščanja posevkov z dušičnimi mineralnimi gnojili (40—75 kg/ha čistega dušika).

Dušik spodbuja razrast, t.j. tvorbo stranskih poganjkov. V tej fazi razvoja se formira število klasov na enoto površine, zato prvega dognojevanja ne smemo zamuditi ali izpustiti. Na razraščanje vpliva tudi temperatura. Pšenica se razrašča pri $6-20^{\circ}\text{C}$, pri nižji temperaturi se razrast ustavi, pri višji temperaturi in ob povečani osvetlitvi ter čezmerni prehranjenosti pa že preide v fazo kolenčenja. Rž in tritikala se začnejo razraščati že pri nižjih temperaturah (ko je povprečna dnevna temperatura 5°C), zato je dognojevanje potrebno opraviti nekaj dni prej kot za pšenico.

Prav tako dognojevanje ječmena, ki pretežno konča razrast že jeseni.

Cilj prvega dognojevanja je, da se doseže optimalna gostota posevka oz. formira in razvije zadostno število poganjkov, ki bodo lahko dali klas. Iz enega pšeničnega zrna se razvije jeseni glavni poganjek in pri ranih setvah tudi prvi stranski poganjek, pretežno se pšenica razrašča spomladi. Razvije lahko več stranskih poganjkov tudi do devet, vendar dajo klas le 2—3 poganjki oz. le tisti, ki imajo do faze kolenčenja razvitih vsaj 5—6 listov, drugi poganjki odmrejo. Globoka setev, gosta setev, sušno vreme in nezadostna preskrba s hranili zavirajo razraščanje. To sodi v intenzivnih razmerah pridelovanja pšenice med ključne oblikovalce pridelka. Preden prvič dognojujemo, moramo ugotoviti

stanje posevka, prezimitev. Vedeti in upoštevati moramo količino posameznih hranil danih ob setvi in organsko gnojenje v kolobarju. Ugotoviti moramo gostoto posevka, t.j. število rastlin na kvadratni meter. To naredimo tako, da preštejemo število rastlin v posejani vrsti na dolžini enega metra in pomnožimo z 8 pri setvi na medvrstno razdaljo 12 cm, ali s 7,7 pri setvi na 13 cm. Štetje ponovimo na večjih mestih, da dobimo povprečno gostoto. Primer: 50 rastlin v vrsti (števimo rastline, na poganjke) $\times 8 = 400$ rastlin/m². Najprimernejša gostota za pšenico je 300 do 400 rastlin na kvadratni meter. Redkejši posevki dajo nižje prideleke, medtem ko gosti posevki 500 rastlin/m² ali več, radi poležejo pri obilnejših odmerkih dušika.

Na podlagi ogledov posevkov ozimnih žit v Pomurju lahko ugotovimo, da so posevki dobro prezimili, so gosti, faza razraščanja se je že začela. Če ne bo napovedano poslabšanje vremena z ohlaiditvami in obilnimi padavinami, priporočamo prvo dognojevanje v prvih desetih dneh marca. Za dognojevanje priporočamo uporabo KAN-a v količini 150—200 kg/ha.

Z manjšo količino dušika (150 kg/ha KAN-a) gnojimo: — posevke na rodovitnih tleh, — posevke, ki so bili v kolobarju gnojili z organskimi gnojili, — dobro razvite, goste posevke.

Večje odmerke gnojila potrosimo intenzivnim, visokorodnim sortam, posevkom na površinah, ki niso bile gnojene z organskimi gnojili, ter redkim in slabo razvitim posevkom. Za prvo dognojevanje rži, tritikale in ječmena priporočamo uporabo KAN-a v količini 150 kg/ha.

Inž. Z. NOVAK

KMETIJSKA TRGOVINA

Marko Slavič
Ključarovci št. 19

ima v zalogi ves gradbeni material,
kmetijsko mehanizacijo, umetna gnojila,
semensko koruzo, vse vrste krmil...

● Odprto vsak dan od jutra do večera!
Pokličite nas po telefonu 87-731.

Denar

ali le

moralno

zadoščenje?

»Tam, kjer ni tožnika, ni plačnika!« pravi pregovor. Lendavska Ina Nafta, ki se je odločila tožiti državo, tožbe ni sestavila kar tako, ampak v prepričanju, da je to še zadnji poskus, da pride do svojega denarja. Kot smo poročali v prejšnji številki, se zahtevek glasi na 33 milijonov 792 tisoč 812 dinarjev.

Po Zakonu o pogojih in načinu zagotavljanja sredstev in kritju tečajnih razlik, nastalih iz naslova uvoza nafte, je bila lendavska Ina Nafta v letu 1987 upravičena do 166 tisoč 306 dinarjev, v letu 1988 pa do 731 tisoč 448 dinarjev. Na podlagi ustreznih odločb Zveznega sekretariata za finance, ki pa sta bili izdani skorajda leto dni pozneje, je Ina Nafta v določenih časovnih presledkih prejela denar v omenjenih zneskih. V normalnih razmerah gospodarjenja, kjer ni inflacije ali pa je ta zanemarljiva, pozneje izplačilo ne bi huje bremenilo stroškov poslovanja. Pri nas, kjer pa je divjala draginja, je seveda drugače. V Ina Nafti so zato, ker niso pravočasno prejeli denarja za razlike v cenah med nabavišeno nafto in kalkulacijsko ceno, morali najemati draga kratkoročna posojila, zato so se stroški poslovanja povečali za 33 milijonov 792 tisoč 812 dinarjev.

Ker za to niso sami krivi, ampak zvezni organi, ki so zavlačevali z izdajo odločb in pozneje nakazili, v Ina Nafti menijo, da so ne le upravičeni, ampak obvezni zahtevati povrnitev škode. Sicer pa so tako ravnale še druge jugoslovanske rafinerije. Razlike v cenah ob nakupu surovin in pri tistih, ki so jih »kalkulirali« v ceno naftnih derivatov, so nastale tudi v lanskem letu, zato si prizadevajo, da bi ta denar čimprej dobili, da bi se tako izognili še eni tožbi.

Seveda bi lahko zdaj udirali po jugoslovanskih rafinerijah, češ, da jih je preveč, da niso polno izrabljene in da je zato cena bencina in drugih derivatov previsoka. S tem bi ponavljali že nič kolikokrat izrečene kritike, spremenili pa nič. Treba pa je tudi upoštevati nacionalne (republiške) interese, saj si posamezne republike (države) ne morejo dovoliti, da bi ostale brez lastne energije, od katere sta nafta in plin (in njuni izdelki) na samem vrhu energetske bilance. Ne glede na take parcialne (?) interese pa za zdaj spadajo cene nafte v državno (zvezno) pristojnost, zato tudi ni čudno, da prihaja do neskladja med cenami vhodnih surovin (nafta) in cenami izdelkov (bencin). S tem, ko država (Zvezni izvršni svet) določa cene za nekatere izdelke, v našem primeru bencin, vpliva na poslovanje. Tak administrativni vpliv je, kot trdijo naftarji, za to industrijsko panogo le nekaj časa ugoden, potem pa se spet začenejo negativne razlike. Tako naj bi bilo tudi v tem ponovnoletnem obdobju, ko je prodajna cena za šest mesecev zamrznjena, medtem ko nakupna (dolarska) cena nafte raste. Seveda pa za zdaj še ni mogoče povsod preiti na prosto oblikovanje cen (brez državnega nadzora), kajti nekatere dejavnosti imajo monopol in med temi je tudi predelava nafte. Če bi ji pustili, da bi sama določala cene, do katerih bi prišla po svojih kalkulacijah, bi te najbrž podivjale. S tem, ko Ina Nafta Lendava toži državo, se ni v ničemer pregrešila, ampak terja le svoje pravice. Razsodba bo gotovo pozitivna, vprašanje pa je, ali bo prišel denar, kajti po nekem nepisanem pravilu koristniki proračunskih sredstev nimajo pravice do obresti. Potemtakem ostane le moralno zadoščenje. Z moralo pa je sicer marsikdo skregan.

Š. Sobočan

VREMENA SE JASNIJO

Delavski svet Zdravilišča Radenska s tremi srci je na svoji zadnji seji sprejel sklep o uvedbi internega ukrepa družbenega varstva v Tovarni polnilne opreme. Za dobo enega leta so imenovali tudi začasni poslovodni odbor in za vodjo postavili dotedanjega namestnika generalnega direktorja Andreja Frangeža. Pred novim vodstvom je izvedba sanacijskega postopka in zagotovitev dela za vse zaposlene.

Vodstvo Radenske in delegati delavskega sveta so ugotovili, da trajajo motnje v poslovanju Tovarne polnilne opreme že dlje časa in da ni realnih možnosti za izboljšanje razmer, zato so sklenili uvesti interno prisilno upravo. Poleg Andreja Frangeža, ki bo kot vodja poslovodnega odbora skrbel za usklajevanje dela, stike s tujino in za prodajo, so v začasni poslovodni organ imenovali še dotedanjega vodjo tehničnih služb v Mineralni vodi Cirila Osterca, ki bo v TPO vodil tehnični del proizvodnje, in Pavla Pongraca, ki je bil do nedavnega direktor gradbenega podjetja Pomurje, na novem delovnem mestu pa se bo ukvarjal z ekonomiko. Po sklepu o začasnih ukrepih je ta organ dolžan sprejeti vse potrebne ukrepe za odpravo motenj v poslovanju. Sprejeti mora program sanacije, ki so ga pripravili že prej, zdaj ga bodo le še dopolnili in dokončno oblikovali, izdelati mora dolgoročni razvojni program, preveriti ustreznost obstoječe organiziranosti, po potrebi pa določiti notranjo sistematizacijo del ter organizacijo. O rezultatih izvajanja ukrepov bo vsake tri mesece pisno obveščal delavski svet podjetja. V TPO že pripravljajo analizo stanja, na podlagi katere bodo sprejeli in izvajali ukrepe. Po-

skušali bodo zaustaviti odhajanje kadrov, Radenska pa bo zagotovila takšne osebne dohodke, ki naj ne bi bili glavni razlog za odhod iz podjetja. Delavci so nezadovoljni, saj so jih zapustili skoraj vsi vodilni, veliko projektantov in nosilcev funkcij, pa tudi decembrski osebni dohodki niso bili spodbudni.

Novo vodstvo si bo prizadevalo, da bi zagotovilo delo za vse zaposlene, saj jih je v tem času doma nekaj več kot 60, ker nimajo kaj delati. Andrej Frangež pravi, da bodo iskali delo tudi zunaj osnovnega programa, nekaj pa ga že imajo, in sicer prek mariborske Metalne, Avtoradogov in nekaterih podjetij iz Italije in Avstrije. Tudi dolgoročno TPO ne bo mogla biti vezana le na en proizvodni program, zato bodo del proizvodnje prestrukturirali in okoli 30 odstotkov zmogljivosti namenili za časovna, priložnostna dela. Osnovni program pa naj bi dolgoročno vezali na eno od tujih firm, ki se ukvarja s tovrstno dejavnostjo. Prvi koraki oziroma stiki so že naleteli na ugoden odziv. Kratkoročno bodo skrbeli za vzpostavitev normalnih hierarhičnih odnosov in delovne discipline, da bi izboljšali delovno ozračje, ki je zdaj vse prej kot idealno. Neto-

čno prihajanje na delo, izhodi med delom, odnašanje materiala in orodja na reverz in podobne »nelepe« navade bodo odpravili in kdor se ne bo prijavil s tem sprijazniti, se bo pač moral posloviti. Andrej Frangež pravi, da se ne nameravajo vnaprej odreči nobenemu od 280-tih delavcev, vendar red je red. Pri načrtovanju bodo pripravljeni upoštevati kar najširši pluralizem idej in misli, pri izvajanju načrtovanega pa bodo upoštevali »nemško natančnost«.

Ker je iz TPO »odšlo tudi veliko znanj«, bodo le-to v prihodnje bolj zaščitili, njihovi kooperanti pa bodo še naprej izdelovali tiste dele, ki jih sami ne bodo. Kratkoročno zadolženost, ki je bila posledica financiranja proizvodnje, saj podjetje nima lastnih obratnih sredstev, kar je problem že od ustanovitve, bodo v kratkem pokrili. Odpremili bodo kitajski in sovjetski projekt in do konca maja iz že končane proizvodnje prejeli okoli 7 milijonov DEM. Pri sanaciji računajo na pomoč celotne Radenske, ki je v tej prvi etapi zagotovila strokovne kadre, ter na pomoč širše skupnosti, zlasti na banko. Tovarna bi potrebovala lastna obratna sredstva, ki bi omilila probleme pri poslovanju, zato bodo napori novega vodstva usmerjeni tudi v to smer. Kjer je volja, je tudi pot, in če bo volje dovolj, ne le pri vodstvu, temveč tudi pri vseh zaposlenih, bo pot manj ovinkasta.

Lidija Kosi

Zdravilišče Radgona
(Radkersburg) ima vse — tudi tisto, česar noče

Pomurci poznajo Radgono v sosednji Avstriji predvsem kot nakupovalno mesto. Vendar pa se zadnja leta poleg slogana »Radgona — mesto dobrega nakupa« na raznih publikacijah vse pogostje pojavlja tudi »Radgona — zdravilišče, ki ima vse«. V okraju Radgona ni industrije, vsaj ne take, ki bi onesnaževala okolje in onemogočala razvoj turizma. Poleg trgovine je osnovna dejavnost kmetijstvo, v prihodnje pa bodo največ stavili na turizem.

Za takšne načrte imajo kar dobre razloge — osnovna sta vrelna s termalno in mineralno vodo. V minulih letih so zgradili sodobno kopališče z zunanjimi in notranjimi bazeni s termalno in navadno vodo, tam so tudi prostori za razne terapijske storitve in rekreacijo. Pred leti so obnovili in razširili zdravilišče tako prostorsko kot po pestrosti ponudbe. Strah pred izgubo vode (vrelna) je odveč, kajti vrelc je pred leti presahnil zgolj zaradi mehanske okvare. Imajo tudi vse druge naravne danosti za razvoj turizma, so prepričani vodilni v okraju Radgona, njihovi načrti pa so več kot podobni načrtom na tej strani Mure. Tudi tukaj stavijo na termalno in mineralno vodo, čisto okolje, lepo pokrajino itn. Bo med pokrajinama na tej in oni strani Mure odslej večja konkurenca, neizprosna borba za zdravilišče goste?

Gostje v zdravilišču v Radgoni (najsi stanujejo v hotelu Jausovec ali prenočujejo v zasebnih sobah ali na kmetijah, skupno je 570 postelj) so povsem drugačnega kova kot na primer gostje v Naraynem zdravilišču Radenci. Prihajajo iz Švice, Francije ali Nemčije, s svojimi avtomobili in polnejšimi denarnicami.

Njihov razpoznavni znak: so zelo globlji in nenehno potujejo na razdalji do petdeset kilometrov. Najpogostje se odpravijo na izlete čez mejo, v Pomurje ali do Maribora. V turističnem uradu jim pomagajo, koliko pač morejo, žal pa nimajo niti primerne gradiva. Tako so morali zemljevid Pomurja preslikati z nekakega starega prospekta, o znamenitostih pa jim povedo, kolikor pač vedo. Nimajo niti propagandnega materiala Radenske, kaj šele kakšne druge publikacije.

Drugače pa ima zdravilišče Radgona vse, kar potrebuje za nadaljnji razvoj — možnost vla-

ganja denarja in razširjanja ter podporo celotnega okraja.

Žal pa ima tudi tisto, česar noče. Kopališki kompleks je zgrajen tik ob reki Muri (ob državni meji), saj je nekoliko zunaj mesta, sredi zelenja. Vzporedno čez reko Muro, na jugoslovanski strani, je zgrajena znamenita farma prasičev v Podgradu (ki men-

Dr. Franz Gmeindl, direktor zdravilišča, Tea Glažar iz turistične prodaje Radenske in Peter Merlini pred enim od okroglih bazenov v kopališkem kompleksu. Kopalci lahko uživajo ob pogledu na gornjeradgonski grad, nekoliko manj pa ob smradu z bližnje farme v Podgradu.

da se danes nima dovoljenja za obratovanje niti po slovenskih predpisih).

Smrad morajo vohati ne le gostje zdravilišča in kopališča, ampak tudi prebivalci in kupci v mestu Radgona. Zaradi farme oziroma zaradi smrada so v minulih letih izgubili veliko gostov, nekateri so sicer ostali do konca, vendar se niso nikoli več vrnili, nekateri so odšli predčasno, drugi pa so se raje odločili za drugo zdravilišče, ker so o problemu že prej prebrali v časopisu.

Skoraj nerazumljivo je, da se je Kmetijski kombinat pred štiri-

mi leti odločil še za gradnjo lagun z gnojnicami, ki so še bližje reki in kopališču. Pogovarjamo se o povečovanju Evrope, o uklinjanju potnih listov za tuje turistične agencije, pri tem pa pozabljamo na občinske ovire, ki so mnogokrat večje kot državne. Pokrajine ob Muri imajo podobno krajino, številne znamenitosti in pestro preteklost. S sodelovanjem bi si tako eni kot drugi popestrili turistično ponudbo. Zaenkrat je glavna ovira farma v Podgradu.

Očitno problem ne bo rešljiv brez republiškega, če že ne državnega posredovanja.

Smrad, ki prihaja z jugoslovanske strani, res ni škodljiv zdravju (o vplivu na podtalnico in pitno vodo tudi ne upa nihče govoriti), kljub temu pa je od rešitve tega problema odvisen obstoj mnogih v Radgoni. Dvomljiv je tudi ves nadaljnji razvoj, saj si mnogi investitorji ne upajo tvegati in vlagati denarja v zdravilišče, kjer smrdi po svinjah.

Smo pa res dobri sosede. Si bodo odgovorni in občini premislili šele ko bo zaradi tega nastal mednarodni spor?

Bernarda B. Peček

Prihranki od inovacij

V delovni organizaciji Elrad, ki zaposluje okrog 1500 delavcev, namenijo inovacijski dejavnosti veliko skrb. V letu 1989 so sprejeli 12 inovacijskih predlogov, 43 so jih uvedli v proizvodnjo in že dajejo pozitivne finančne rezultate. Skupaj so v lanskem letu z inovacijami ustvarili za 3.500.000 dinarjev prihrankov, od tega so 13 odstotkov namenili za nagrade in nadomestila inovatorjem.

Tudi v prihodnje bodo inovacijam namenili veliko pozornost. Vendar si želijo, da bi bilo več predlogov iz organizacije dela, saj so to še velike rezerve. Dostoj je največ predlogov pri izdelavi anten in kablov. Zaželeno bi bilo, da bi bilo tudi več predlogov s področja elektronike, kajti prav ta je prihodnost Elrada.

Ludvik Kramberger

Dolgo rojevanje deteta

Delavcev nam ne manjka, le z izdelavnimi programi so križi težave. V marsikaterem podjetju so še naprej zaverovani v svoje izdelke in trdijo, da so ta pravi, čeprav prodaja ne gre in jih delajo za skladišče. So pa tudi primeri, ko nekdo ima nov program, pa ga ne more izpeljati, ker nima začetnega kapitala.

V lendavski občini ne manjka ne negativnih ne pozitivnih zgledov. Poglejmo izdelavni program okrasne in uporabne keramike, o katerem govorijo nekekrat let. Zamislili ni bilo mogoče izpeljati v okviru delovne organizacije Konstruktor-Maribor, ker zanj ni imela ne interesa ne denarja. Tudi v njenem tozdu Opekarna Dolga vas, ki mu sicer gre zahvala, da je »lončarje« dolgo prenašal, niso imeli denarja za naložbo. Ni ga bilo tudi potem, ko so postali samostojno opekarniško podjetje. Je pa dobro, da se niso odločili za »splav«, saj se navsezadnje zna zgoditi, da se bo dolgo rojevano dete celo rodilo. Babica je za na poti. V drugi polovici lanskega leta so namreč ustanovili podjetje Keral, v katerem je zdaj zaposlenih 6 delavcev. Njegov formalni oče je Zmago Urisk. Ta čas prenavljajo nekdanje prostore dežnikarne v središču Lendave, iz množice nezaposlenih, ki pa nočejo prijeti za vsakršno delo, so s testiranjem zbrali 6 delavcev za priučevanje, vendar jih je prišlo 5, kar samo potrjuje, da vsem iskalcem delo ne diši. Očitno pa ne gnetenje gline, v kateri so tudi keramična zrnca. Dvorna bo čez dva meseca nared, vendar pa za zdaj še ni znano, ali bodo tedaj začeli tudi izdelovati. Poleg prostorov in ljudi so potrebne stroje ne naprave. Domače so sila drage. Vanje je pač zaračunano tudi naslovo jugoslovansko nedelo. Zdjaj so nekje staknili Italijana, ki opušča izdelavni program keramike, pa je voljan »mašinerijo« poceni prodati Lendavčanom. Pritegnili bodo tehnologa iz Madžarske. Za tako imenovani know-how (ne, to niso glasovi psička!) bodo dali 85 tisoč dolarjev.

Morda pa v lendavsko tovarnico ne bo prišla ne domača ne italijanska oprema. Zdjaj, ko so tako rekoč pred štartom, razmišljajo še o kakih drugih možnostih. Zelo moderno je razmišljati o sovlaganjih. Lepo se sliši, če vraga tuji partner in če mu za to ni treba plačati, ampak da svoj delež in pričakuje, da zarodka ne bodo vrgli na gnojšče in bo s seboj sodeloval. Da, dobiček, ta pravi dobiček, in ne več tisti ostanek dohodka, ki je bil naš izum, to je zdaj aktualno. Še bo torej treba skrbeti, da se bo spočeto življenje razvijalo in enkrat v tem letu morda celo rodilo.

Š. Sobočan

DOSLEJ NAJVEČJI PROJEKT POSEGA V PROSTOR V OBČINI LENDAVA

MELIORACIJE NA
2100 HEKTARJIH

POSEGI NE BODO NA ŠKODO VARSTVA OKOLJA. SE NAPREJ BODO IMELE DOMOVINSKO PRAVICO ŠTORKLJE. TUDI RIBE ŠE BODO.

Pregovor, da vsaka šola nekaj stane, se je potrdil tudi ob posegih v prostor na območju lendavske občine. Gre za posledice, ki so nastale zaradi želja po prostorskih poljanah. Nekaj takih območij je nastalo po melioracijah in zložbi zemljišč tamkajšnjega družbenega poselitva, zato jih kanijo »ločiti« z zasaditvijo drevec, da bi tako dobili ustrezne varnostne pasove. Manj drastični so bili posegi v kmetijski prostor na območju Turnišča, Strehovec in Dobrovnika, kjer so izsuševali in pozneje strnili predvsem zasebna kmetijska zemljišča. Bi pa tudi tu lahko čemu oporekali.

Zdjaj se v lendavski občini lotujejo največjega projekta. Pripravili so predlog ureditvenega načrta za osnovno odvodnjo in izsuševalna dela ter poznejšo zložbo zemljišč med potoki Ledava, Črnc in Libenica. Površine se raztezajo na območju katastrskih občin Turnišče, Nedelica, Gomilica, Brezovica, Odranci, Trnje, Črenšovci, Žižki, Velika Polana, Mala Polana, Gornja Bistrica, Srednja Bistrica, Dolnja Bistrica, Hotiza, Kapca, Gaberje in Gornji Lakoš. Celotno ureditveno območje zajema površino 6300 hektarjev. Urejanje kmetijskih zemljišč je predvideno na površini okrog 3200 hektarjev, melioracije pa bodo opravili na 2100 hektarjih. Predlog načrtovanih posegov so dali v javno razpravo v strokovne kroge in seveda v krajevne skupnosti. Žal pa so bili obiski na predstavitev zelo slabi. To si je mogoče razlagati tako ali drugače. Zdi pa se, da posredi ni nezainteresiranost, ampak spoznanje (prizadetih lastnikov), da se po posegih bistveno ne bo spremenilo. Načrt je namreč v skladu s krajinsko zasnovo. Tako potok Črnc še naprej ostaja varstvena voda in je izločen kot rezervat za razmnoževanje avtohtonih rib. Ure-

jali naj bi ga le z majhnimi vzdolžnimi deli pri Odrancih, pozneje pa bodo spet zasadili prvotno vegetacijo. Tudi potok Libenica velja za varstveno vodo. Na ureditvenem območju pa bodo tudi območja, ki ostajajo naravni rezervati. Taki nedotaknjeni predeli bodo pri Trnju in v Krčevju ter med Polano in Hotizo in Kapco. V prvotnem stanju bodo ostali tudi bistrski Trebež in še naprej rezervat za štorke. Urejevalci prostora naj bi tudi poskrbeli za ohranitev vsiljenih gozdnih površin, živih mej, ohranili naj bi razmerje med njivskimi in travniškimi površinami, tam, kjer pa bo treba posekati drevec, naj bi pozneje zasadili nadomestne pasove na razdalji od 500 do 800 metrov. Protivestni drevesni pasovi bodo zlasti potrebni tam, kjer bodo opravili temeljite melioracijske posege, to pa so območja med Gomilico, Odranci in Bisticami. Pomeni pri vsem tem je, da ne pozabljajo tudi na vodna zajetja. Območje lendavskega vodovoda je sicer že izločeno iz melioracijskih posegov. Čeprav je dolgoročni cilj, da bi od tam (Gaberje) dobivali vodo vsi prebivalci lendavske občine, pa je treba pri danih načrtovanih posegih upoštevati dejanske možnosti, kar pomeni, da bodo znotraj načrtovanih območij nekako določili tudi varstvene pasove za varstvo vodovodna zajetja. Res pa je, da se bo izključujoče možnosti, da se bo kakovost vode zaradi melioracij poslabšala.

V občini Lendava bodo o odloku o ureditvenem načrtu odločili na bližnji seji občinske skupščine, z melioracijami naj bi začeli prihodnje leto. Denar (90 odstotkov) bo iz republiške blagajne, 10 odstotkov pa bodo dali lastniki zemljišč.

Š. Sobočan

Demos Lendava: programska izhodišča za volitve 1990

Mi vam ne ponujamo splošnih fraz o demokraciji, trgu in političnem pluralizmu. Naše opredelitve so konkretne — projektno naravnane na tiste probleme, ki se nam zdijo najbolj pereči v »najvzhodnejši« občini Slovenije. Vendar se še steklje zmeraj vračajo v naš kraj, zato glasujte za štoklje, glasujte za sebe (nas).

IZVLEČEK IZ PROGRAMSKIH IZHODIŠČ

a) **Gospodarstvo**
— Zaustavitev ekspanzije industrijskih, predvsem kemičnih obratov in preusmeritev na podjetniško, trgovsko in turistično naravnost razvoja občine.
— Graditev toplotne kot centralnoogrevalnega telesa za območje Lendava in okolice. Cilj: Izkoriščanje termalne vode z dogrevanjem kot cenenejšega ogrevalnega sistema, zmanjšanje emisije strupenih plinov iz individualnih kurilšč, pocenitev stroškov ogrevanja...

b) **Ustanovitve strokovnega svetovalnega telesa za brezplačno svetovanje pri organiziranju podjetij na ravni občine**
— Ustanovitev servisa za podjetniške storitve na področju knjigovodstva, financ, marketinga, oblikovanja.
— Davčne olajšave za vse bodoče podjetnike na deficitarnem področju.

c) **Kmetijstvo**
— Izdelava analize neizkoriščenih (zapuščenih) oz. premalo izkoriščenih kmetijskih površin.
— Usmerjenost v družinsko kmetovanje in izenačitev položaja oz. statusa kmeta in delavca.
— Vročilo protipravno odvzete zemlje njenim lastnikom oz. dedičem (kulaški procesi) ali ustreznemu denarnu nadomestilu.
— Za take vaške prostorske načrte, ki bodo upoštevali tudi kmetije z vsemi značilnostmi sodobnega kmetovanja.

d) **Infrastruktura**
— Zgraditev hitre ceste Lendava-Maribor kot enega od pogojev za zmanjševanje zastoja občine za republiko.
— Razlastitev monopola PTT organizacije v smislu poslovanja po tržnih načelih, čeprav je organizacija posebnega družbenega pomena.
— Izdelava analize o ekonomski in trgovski upravičenosti ponovne železniške povezave med Lendavo in Rdečim.
— Zagotovitev možnosti za razširitev trgovskega omrežja predvsem zasebnih trgov in razbičje monopola ene velike trgovske organizacije v občini.

e) **Ekologija**
— Določitev roka za pridobitev obratnega dovoljenja za vse DO oz. obrate v sklopu njih v nasprotnem primeru prepoved obratovanja.
— Dokončana rešitev vprašanj črnih odlagališč — le-ta morajo biti zgrajena po evropskih svetovnih standardih.
— Uvedba zabojnikov za posamezno vrsto odpadkov kot virov surovin za reciklažo.

f) **Prepoved graditve akumulacijskih HE na Muri**
— Razglasitev krajinskega parka ob Muri (Bistrica—Hotiza) v skladu s študijo gospodarske zbornice Pomurja.
— Ustanovitev neodvisne strokovne komisije na občinski ravni potrjene od neodvisnega ekološkega inštituta v ustanovitvi, za stalno preverjanje kakovosti pitne vode (zaščita vodnih tokov).
— Pospešena graditev centralne čistilne naprave v Lendavi in priključitev na njo.

g) **Prodaja kemičnih zaščitnih sredstev (fungicidov, pesticidov) le prek strokovno usposobljenega prodajalca, ki bo vedel presoditi, katera sredstva niso primerna za uporabo oz. prodajo — predvsem svetovalna funkcija prodajalca.**

h) **Dokončana sanacija zastrupljene podtalnice in preskrba z zdravno pitno vodo na območju občine Lendava.**
— Smo proti nestrokovnim melioracijskim posegom in za ohranitev črne jelše v Polanskem gozdu.

e) Turizem in kultura

— Zgraditev kulturno-mladinskega doma v Lendavi za celovito kulturno in turistično ponudbo vseh vrst kulture.
— Revitalizacija lendavskega gradu kot turističnega centra, kjer bi bilo potrebno poleg stalne razstave slik in muzeja usposobiti še restavracijo, nočni bar z diskoteko, butično prodajo izdelkov domače obrti, kulturni park, antikvariat.
— Večji poudarek dati kmečkemu turizmu.
— Zagotoviti svobodo umetniškega ustvarjanja in prikaza, kar pomeni enakopravno in enakovredno obravnavanje vseh različnih vrst ustvarjanja.
— Usposobiti trg ponudbe in povpraševanja kulturnih dobrin tudi v smislu negovanja kulturne tradicije pomurskega prebivalstva, vključujoč madžarsko narodnost.

f) Socialna in stanovanjska politika

— Podpreti zakon o samostojnem osebnem delu predlagatelja ZSMS v smislu svobodnega opravljanja svojega poklica (družinski zdravnik, zasebni veterinarji, zasebni vrtni...)
— Dajanje prednostne vloge pri zaposlovanju domače delovne sile (nekvificirane, polkvificirane, kvalificirane, SS — (v lendavski občini je četrtina zaposlenih iz republike Hrvaške) — ni v programu ZELENIH.
— Revitalizacija starega mestnega jedra Lendave kot sodobnega stanovanjskega kompleksa.
— Sodobno obravnavanje romskega vprašanja kot kulturne in nacionalne identitete in ne kot socialnega problema.
— Preoblikovanje zavodov za zaposlovanje v trg delovne sile.

g) Izobraževanje

— Spodbujati izobraževalne programe deficitarnih poklicev z ugodnejšo in diferencirano štipendijsko politiko.
— Uvedba pripravil pri zaposlovanju delavcev.
— Državno sofinanciranje pripravništva.
— Obvezno strokovno usposabljanje mentorjev pripravnikov prek institucij za izobraževanje odraslih.
— Prilagoditi mrežo šol (dvojezičnih in enojezičnih) potrebam in karakteristikam občine in regije.

h) Politika sožitja

— Težiti k tesnejši povezavi madžarske narodnosti z domovino z možnostjo prehoda državne meje le z osebno izkaznico.
— Vzpostavljati ne le kulturne in prijateljske stike, temveč predvsem ekonomske in interesne kot osnovo za večjo uveljavitev madžarskega jezika.
— Nadaljnje preoblikovanje in razvoj madžarske manjšine na vseh področjih družbenega in političnega življenja v skladu s spremembami in odnosi na področjih gospodarstva.

i) Religija in cerkev

— Samo medsebojna toleranca, ki spoštuje drugače verujočega in mislečega sočloveka, je jamstvo za sožitje, mir in svobodo.
— Cerkev je potrebna javne in zakonske zaštite.
— Smo za narodno spravo kot proces moralnega očiščenja.
— Smo za rehabilitacijo po krivem obsojenih in ne za zgodovinski ali ideološki revanšizem.

SOCIALDEMOKRATSKA STRANKA ZA GORIČKO

Prebivalci Goriškega smo od leta 1918 nasilno odcepljeni od Evrope in nasilno priključeni Balkanu. Iz zemljevida Slovenije je jasno razvidno, da je Goričko geografsko v Evropi. Zgodovina bo o tem povedala svoje.

Dosedanja zgrešena politika in mačehovski odnos do Goriškega sta pripeljala k temu, da je ta kraj še vedno trdno v oklepih nerazvitosti. Z odelitvijo mladih je v posameznih krajih od 50 do 60 % prebivalcev starejših od 60 let, zato vsak glas zvona ob pogrebu zlovese napoveduje, da se skoraj v vsakem tretjem primeru zapirajo vrata domov. Zemlja ostaja neobdelana in neizkoriščena.

Zato v okviru danih možnosti zahtevamo:

1. INFRASTRUKTURA:

a) Glede, na to, da na Goriškem nobena krajevna cesta ni asfaltirana, zahtevamo ureditev cest in mejnih prehodov. Ceste je potrebno usposobiti za mednarodni trgovski promet in narediti vse, da ljudje v prihodnje ne bi bežali iz nevdzdrnih življenjskih razmer v teh obmejnih krajih.
b) Širitev telefonske mreže tako, da bo cena telefonskih priključkov enaka za vse v občini.
c) Odprti 30 km proste obmejne cone z Avstrijo in Madžarsko. Ukinitve maloobmejnih prepustnic in dovoljen prehod meje z osebno izkaznico.
d) Večjo skrb za popravila in vzdrževanje vseh cest na Goriškem.

2. GOSPODARSTVO:

a) Obmejno območje narediti privlačnejše za odpiranje novih delovnih mest (mešana podjetja, tuji partnerji, zasebna iniciativa, inovatorstvo).
b) Poseben status za kmetijstvo in gospodarstvo (podjetja) v nerazviti obmejni coni. Vsaj 30 % davčne olajšave.
c) Omogočiti prosto gibanje ljudi in pretok blaga. Tujim trgovcem omogočiti odpiranje trgovin. Ukiniti monopol obstoječih trgovskih, združinskih in drugih organizacij.
d) Za goriškega kmeta zahtevamo, da se mu vrnejo vse odvzete površine (obdelovalna zemlja, gozdovi). Omogočiti mu, da bo svoje priredelke in proizvode prodajal povsod tam, kjer bodo boljše plačani.
e) Takojšnje preverjanje vseh nepravilnosti in neupravičenosti pri ustvarjanju previsokih posredniških dobičkov.
f) Pozvati na odgovornost pristojne za neizkoriščeno odtekanje mineralne vode v Nuskovi.
g) Zaradi širjenja zdraviliškega turizma začeti s koriščenjem zdravilnega vrelca pri Rinski čadi (Luskavica).
h) Predlagamo konfederacijo Slovenije z Avstrijo in Madžarsko, da bi bili na ta način z repa Balkana vrnjeni v središče Evrope.

3. SOCIALNA POLITIKA (Družina—Šolstvo—Kultura):

a) Za ustavitev bega mladih predlagamo posebne ugodnosti za mlade zakonce — družine v obliki posojil in drugih olajšav. Glavna posojila, ki naj bi bila namenjena za ureditev človeku dostojnega doma, stanovanja itd, bi se z rojstvom vsakega otroka zmanjšala za 30 %.

b) Kmečkim ženam in materam zagotoviti enake možnosti za koriščenje porodniškega dopusta in otroških dodatkov, kot jih ima žena in mati delavca (uslužbenka).

c) Zahtevamo brezplačno šolstvo ter brezplačne vozovnice za dijake in študente.

Proučiti upravičenost beneficiranih stažev v posameznih poklicih in službah (policija, vojska, borci) ter upravičenost predčasnih upokojitev. Izhodišča za upokojitve naj bodo za vse enaka.

f) Večjo izenačitev pokojnin. Za upokojene z nizkimi pokojninami uveljavitev določenih olajšav (prevozi, zdravstvo).

g) V šolskih programih poleg učenja in izobraževanja skrbeti tudi za vzgojo. Pri splošnem izobraževanju skrbeti za moralno-etične vrednote, upoštevajoč krščanske verske tradicije otrokove družine in okolja. Dati možnost poučevanju verouka v šolah na podlagi otrokove svobodne in lastne odločitve.

h) Povečati skrb za kulturnogospodarsko izročilo. Edini grad na Goriškem pri Gradu propada pred očmi vseh nas. Popolnega razpada ne bi smeli dovoliti. Po obnovi naj bi postal mesto zbiranja in shranjevanja kulturnogospodarske dediščine goriškega človeka.

i) Davčna politika naj bo nasplošno takšna, da bo zagotavljala potrebne vire za izpeljavo tega programa in da bo delovala motivacijsko, ne pa zaviralno.

j) Društva (športna, humanitarna in druga) naj se ustanavljajo svobodno na podlagi interesa in potrebe ljudi in naj bodo zunaj vseh političnih strank (tudi zunaj Socialistične zveze).

Zavedamo se tega, da bomo le s podporo malega kmeta, drobnega gospodarstva, z razvojem infrastrukture ter turizma uspeli obraniti naše goriško podeželje.

Goriški Slovenci nismo nič manj sposobni, kot so prebivalci preostale Evrope, pa tudi preostalega dela Slovenije. To dokazujejo naši rojaki na tujem in to smo pripravljeni ter sposobni dokazati tudi mi. Vendar v novi, resnično demokratični družbi, kjer bo znanje in delo nagajalo človeka, ne pa nekakšne utopične ideologije, kot je bilo to do zdaj.

Serdica, G. Petrovci 16. febr. 1990
in 20. febr. 1990

Herman Kisilak I. r.
Janez Panker I. r.

Zdravstvo in zdravstveni delavec v luči pluralistične družbe

BREZ DVOMA DRŽI UGOTOVITEV, DA JE POČASNO UNICEVANJE ZDRAVSTVA PRIVEDLO DO NEVZDRŽNIH RAZMER V SLOVENSKEM ZDRAVSTVU (SOBOTNA PRILOGA DELA 27. 1. in 3. 2. 1990).

Monistična družba je s svojo ideologijo in nenehnim (pre)velgovanjem zdravstvenega delavca skoraj popolnoma demotivirala, da bi skrbel tudi za načrtovanje razvoja zdravstva in za organizacijo le-tega. Tako izoliran je skrbel samo za bolnikovo in lastno preživetje. Včlanjenem v zdravniško ali drugo stanovsko organizacijo je bil z njo vred popolnoma odtrjen od vsega dogajanja v zdravstvu in okrog njega. Zdravniško društvo in njegovi člani niso imeli skoraj nobene vpliva na politiko v zdravstvu. Od 3,8 do 4,5 odstotka bruto nacionalnega dohodka, namenjenega zdravstvu, je komaj zadostovalo za živatarnje, kaj šele za korektno delo. Zdravstvo je bilo in je degradirano na raven loterije: dobim—zgubim. Lok je bil napet med politično-upravnimi, sivoskimi mogotci in vodilnimi v zdravstvu mimo neposrednega izvajalca in uporabnika zdravstvenega varstva. Lok je še napet in puščica še ni zadela krivca.

Načrtovanje, politika in vodenje zdravstva se morajo vrniti v roke zdravstvenega delavca in ekonomista, ki je dobro seznanjen z moderno ekonomijo (ne-monistično) v zdravstvu. Šarlatanstvo je v medicini kaznivno! Voluntarizem v načrtovanju, politiki in vodenju zdravstva je bil še do nedavnega nagrajevan. Ali bo še dolgo tako?

»Slovenskega zdravstva ne moremo voditi ljudje, ki se v svojem strokovnem razvoju, pa če so še tako dobri strokovnjaki, nikoli niso naučili delati z delavci v zdrav-

stvu. Ne morejo ga voditi ljudje, ki menijo, da znajo vse, kar je treba znati v zdravstveni stroki, pa četudi niso zdravniki, in hkrati menijo, da so se naučili vsega, kar je treba vedeti o ekonomiki zdravstva, pa četudi niso ekonomisti.« (Mateja Kožuh-Novak, sobotna priloga Dela 3. 2. 1990.)

Če ne bo tako, bo primerjava z razvitim svetom še dolgo katastrofalna.

Vse to so splošne konstatacije, ki pa veljajo tudi za naše področje, mogoče še bolj kot za druge kraje.

Zdravstvo bo potrebno reorganizirati v korist porabnika, in to brez politikantov in področnih vsevednih birokratov. Temelj osnovnega zdravstva mora postati svobodno izbran osebni, družinski zdravnik. Medicina dela mora skrbeti za preventivo, za varovanje človeka na delovnem mestu, za prilagajanje delovnega mesta človeku-delavcu, posebno prizadetemu, in ne obratno. Ocenitev delovne sposobnosti mora postati kompetenca nepristranskega konzilija in ne (zmanipuliranih) posameznikov. Splošnemu zdravniku moramo vrniti zaupanje vase in njegovo poslanstvo, ki mu je bilo odvzeto de facto et absque jure z razraščanjem vseh mogočih specialnosti in subspecialnosti.

Deli in vladaj je bila floskula starorimskih oblastnikov, razdeli in vladaj pa real-socialističnih, in tako je zdravstvo razdeljeno na dva tabora, v osnovno in bolnišnično, večno sprto, medsebojno

netolerantno, vendar oboje slabo, kdo vlada, pa je vsem jasno, predvsem zdravstvenim delavcem.

Reorganizacija bo prej ali slej zadela tudi bolnišnično zdravstvo, tako, kot je sedaj, ne bo preživel. Specialistična, še posebej pa vrhunska oskrba je dosegljiva v doglednem času le izbranim, vsekakor vladajočim in srečnikom. Vrhunske ustanove so insuficijentne, ker opravljajo delo perifernih bolnišnic (neopremljenost), le-te so insuficijentne, ker opravljajo delo osnovne zdravstvene službe (spet neopremljenost), in tako je začarani krog sklenjen, blagoslovljen z dnevnio politiko.

Nekdo je zapisal, da presajamo v naše zdravstvo 20 let staro zastarelo doktrino evropske medicine, in to drži, še več — tudi opremo.

Zdravstvo je brez dvoma delček socialne varnosti. V neureje-

nih družbah vsaka ekonomska in politična ogroženost pljuske na zdravstvo. Človek, ekonomsko in politično ogrožen, beži v bolezen in išče zavetje v zdravstvu, ker socialne, ekonomske in pravne zaštite nima. V modernih demokracijah gredo ekonomske in politične zdrahe mimo zdravstva. Žal pri nas ni tako in verjetno še dolgo ne bo.

Slovenski zdravniki vedno bolj zahtevamo stanovsko organizacijo v obliki zbornice z vsemi kompetencami, kot jih imajo stanovske organizacije v Evropi, v katero težimo. Naše hotenje bo prej ali slej uresničeno, čeprav nekatere zdrave sile temu nasprotujejo. Zdravniškemu društvu, zvezi zvez, so šteti dnevi. Z ustanovitvijo zdravniške zbornice se bo marsikdo moral spomniti Hipokratove prisige, ki je bila v real-socializmu anulirana.

za DEMOS Pomurja:
dr. Štefan Vučak

Socialistična zveza je tudi kot stranka naslednica Osvobodilne fronte

V zvezi s sodelovanjem in povezovanjem ob reorganizaciji SZDL v samostojno politično stranko v občini Ljutomer je predsedstvo Občinskega združenja Zveze borcev NOV Ljutomer na razširjeni seji s predsedniki krajevnih združenj ZB sprejelo naslednjo

IZJAVO:

Občinsko združenje Zveze borcev NOV ugotavlja, da sedanjí poklicni funkcionarji (predsednik in sekretarka) Socialistične zveze v občini Ljutomer v svojem mandatu niso imeli posluha za posamezne pobude in predloge, ki jih je občinskemu vodstvu dosedanje frontne organizacije SZDL posredovala naša organizacija kot njen frontni del. To nerazumevanje se nanaša na nekatera ravnanja in odnose posameznih protagonistov t.i. alternativne, ki je v začetku svojega vzpona v naši občini uporabljala metodo nizkih udarcev, klevete in obrekovanja ter skrajno odklonil in žaljiv odnos do naše NOB in s tem tudi do SZDL kot

naslednice OF. Pri profesionalnem vodstvu sedanje SZ je prišlo do zavračanja vseh naših predlogov v zvezi z družbenimi priznanji za posamezne zaslužne člane naše organizacije. Izrazilo odklonilno stališče pa sta predsednik in sekretarka pokazala do naše pobude o ponovni oživitvi odbora nekdanjih okrožnih aktivistov OF, ki bi moral tudi v prihodnje delovati v okviru Socialistične zveze.

V času, ko je SZDL postala stranka in izgubila svoj frontni značaj, smo bili v naši organizaciji v pripravi na volitve v skupščino DPS ustvariti s SZ neke vrste koalicio in npr. za zbor krajevnih skupnosti skupno poskati dobre kandidate, med njimi tudi posamezne člane ZB NOV in druge občane, zlasti take, ki bi imeli pozitiven odnos do NOB in do problemov borčevske generacije. Žal tako sodelovanje ni bilo doseženo, ožje vodstvo občinske SZ pa se obnaša tako, kot da je ta organizacija neka njihova dediščina, s katero bodo ravnali po svoji volji, ne da bi upoštevali, da je SZ, čeprav sedaj

stranka, še vedno naslednica ne samo frontne SZDL, temveč tudi OF in njenih tradicij, kot to opredeljuje osnutek statuta in program SZ Slovenije.

Borci preseneča in končno tudi žali odnos predsednika občinske SZ Geze Horvata, ki odklanja, da bi predstavniki krajevnih SZ v krajevni skupnosti Cven sodelovali v odboru za proslavo 45.-obletnice streljanja talcev pri Muri in za obnovo spomenika tem žrtvam. Avtorji programa Zveze niso imeli volje in našli mesta za to, da bi opredelili svoj odnos do naše bližnje preteklosti, posebej do NOB in do reševanja nekaterih življenjskih vprašanj ostarele borčevske generacije.

Upoštevajoč navedeno je občinska organizacija ZB NOV sprejela stališče, da v prihodnje ne bo več njenih delegatov v predsedstvu in drugih delovnih telesih te organizacije na ravi občine; na volitvah pa bodo borci oddali svoj glas predvsem tistim kandidatom, ki bodo, kot že rečeno, izpričali svoj odnos do naše polpretekle zgodovine, ne glede na njihovo strankarsko in politično pripadnost.

Takšna »zamrznitev« odnosov pa

seveda ne velja na relaciji krajevnih združenj ZB NOV in organizacij SZ v posameznih krajevnih skupnostih, saj se tam ljudje ne gredo »visoke strankarske politike«, temveč skupno ustvarjajo razmere za življenje in sožitje.

Naše stališče je v svojem bistvu protest zoper ravnanje poklicnih funkcionarjev SZ, ki so se bili med drugim pripravljali za ceno monopola nad novo stranko odreči tudi članstvu v tisti organizaciji, ki je pač zaradi svoje družbene vloge največ pripomogla k njihovi izvolitvi na funkcije v dosedanjí SZDL, čepravno osnutek statuta Zveze ne izključuje dvojnega ali večkratnega članstva v drugih organizacijah. Mi borci, ki smo soustvarjali OF in SZDL kot množično vseljudsko organizacijo, smo odločno proti vsakršnemu mešetarnenju z vrednotami SZDL, ki se morajo prenesti tudi v novo politično stranko Socialistično zvezo. Zato se bomo uprli poskusom, da bi sedanjí profesionalci to organizacijo izkoristili za morebitno uresničenje svojih osebnih ambicij.

Takšna ravnanja bodo stari in novi člani Zveze ocenjevali in se temu primerno tudi opredelili na volitvah v skupščini in pozneje tudi za novo vodstvo Zveze.

Predsedstvo OO ZB NOV in predsedniki krajevnih združenj ZB NOV občine Ljutomer

DANES KONVENCIJA SOBOŠKE ZK—SDP

Ob 15.30 je v kavarni hotela Diana v Murski Soboti sklicana konvencija občinske organizacije Zveze komunistov—Stranke demokratične prenohe, ki bo odprtega dne, kar pomeni, da se je lahko udeležilo tudi drugo. Določena bo kandidatna lista za volitve v občinski družbenopolitični zbor, seznanili pa se bodo tudi z listo kandidatov stranke za republiški družbenopolitični zbor, ki predstavlja pomursko volilno enoto.

»Sušmarjenje« ne bo več potrebno

Člani Izvršnega odbora Medobčinske gospodarske zbornice so na svoji zadnji seji govorili tudi o uvedbi evropskega delovnega časa. Menili so, da s sedanjim podpiramo sivo ekonomijo, s katero se ukvarjajo zaposleni v popoldanskem času. Resda mnogim plače ne zagotavljajo »nemotenega« preživljanja, vendar bi bile z racionalizacijo delovnega časa in proizvodnje toliko višje, da popoldansko delo ne bi bilo več potrebno.

Pri nas imamo že več kot 40 let staro organizacijo dela in morali jo bomo spremeniti, ker nas bodo v to prisilile razmere. Približevanje Evropi 92 zahteva od nas tudi spremembo delovnega časa. S tem naj bi vsaj delno rešili tudi problem prevelike zaposlenosti. Za doseženo proizvodnjo je pri nas zaposlenih preveč ljudi, za delovni čas, ki ga pokrivajo, pa premalo. Vsem novi delovni čas ne bo ustrezal in mnogi bodo raje

ostali doma in delali na zemlji ali v obrti. Pomurski gospodarstveniki so ob tem zaskrbljeni, češ, kaj bo, če bodo podjetja zapustili najboljši in najpotrebnejši delavci. Enotni pa so si bili v tem, da je treba skrajšati delovni čas in poceniti delo.

Da se še premalo zavedamo, kaj pomeni prehod v Evropo 92, kaže tudi to, da v času, ko smo pred podpisom kolektivnih pogodb, govorimo o nekaterih tako banalnih stvareh, kot so npr. avtobusni prevozi na delo. Skupaj se morajo tako gospodarstveniki kot vsi, ki delajo v družbenih dejavnostih, dogovoriti, kdaj in kako bodo izvedli prehod na novi delovni čas. Začeti je treba pri paradržavnih in poldržavnih ustanovah, bankah, trgovinah in šolah, prilagoditi pa se bodo morale tudi vse druge dejavnosti. Za uvedbo novega delovnega časa ne potrebujemo nobenih velikih raziskav in filozofij, nujno pa je spremeniti misel-

nost ljudi, saj je subjektivni dejavnik pri vsakršnih spremembah zelo prisoten. Uvedba evropskega delovnega časa ne sme predstavljati tabuja, saj to zahteva tudi izvajanje gospodarske reforme, ki vključuje še mnogo zahtevnejše spremembe.

V Pomurju smo najbližje dvem mejam, zato so člani Izvršnega odbora Medobčinskega sveta gospodarske zbornice sprejeli sklep, da bodo na republiško Gospodarsko zbornico poslali poziv za čim hitrejši prehod na novi delovni čas. Čim prej bodo tudi zbrali podatke o tem, koliko je za to zainteresiranih v Pomurju, se o tem pogovorili z direktorji in jim prepustili odločitev, kdaj bodo prešli na nove ure začetak in konca dela. Opozorili so tudi na vprašanje neplačane ure odmora med delom in se dogovorili, da bodo vprašanje prostega časa posebej obdelali.

Lidija Kosi

Občinska konferenca ZSMS na novo

Minuli konec tedna so se v Lendavi zbrali na ustanovnem zboru OK ZSMS. Med starim oziroma dosedanjim vodstvom je namreč nastal »prepad«, ker se člani niso mogli zediniti o vprašanju, ali se bodo pred volitvami pridružili Demosu, ali bodo nastopali kot samostojna liberalna stranka. Tako so na ustanovnem zboru nove OK ZSMS razformirali staro.

Iniciativni odbor je na vabilo za ustanovni zbor zapisal dnevni red in čas trajanja posameznih točk. Seveda se pozneje niso ravnali po zapisanih minutah, vendar jim je v eni uri uspelo opraviti vse potrebno. Najprej se je zataknilo pri poročilu o dosedanjem delu OK ZSMS. Sekretar Janez Bukovec je povedal, da je bilo to predsedstvo izvoljeno leta 1988, prisotni pa naj sami ocenijo njegovo delo. Ker je bilo med udeleženci tudi nekaj članov prejšnjega predsedstva, se ti niso strinjali s povedanim. Predsednik Franc Koren je menil, da je bilo delo »starega« predsedstva zelo uspešno in da je potekalo po nestandardnih predpisih. Zahteval je tudi pojasnilo, zakaj ustanovni zbor OK ZSMS, če staro vodstvo še ni razformiral, ter koliko članov ima »nova« ZSMS. Odgovoril mu je član Republiške konference ZSMS Roman Kuronja. V Sloveniji so bili po njegovih besedah že trije podobni primeri, ko so zaradi nedele na novo ustanovili ZSMS. »V Lendavi je OK ZSMS odpovedala v najbolj kritičnih trenutkih. Ker se staro vodstvo organizacije ni sposobno samo razpustiti, lahko to storijo na ustanovnem zboru nove stranke, ki ima v Lendavi več kot 60 članov, od katerih se jih je ustanovnega zbora ude-

ležilo 15.« Poleg navedenega je Roman Kuronja govoril še o novi organiziranosti stranke in njenem delovanju, odgovoril pa je tudi mentorici mladinske organizacije v eni od osnovnih šol, kaj naj počnejo z mladino v šolah. V prihodnjih dneh bodo dobili vsa pojasnila, aktivisti te organizacije pa bodo šole tudi obiskali ter se pogovorili z učitelji in ravnatelji.

Franc Koren se nikakor ni mogel strinjati s podanim poročilom o delu dosedanjega predsedstva, saj ga je pisno posredoval na OK. Kljub njegovim pripombam so glasovali o sekretarjevem poročilu, ki to sploh ni bilo, saj je povedal le, da so se na ustanovnem zboru sešli zaradi razpada vodstva, ter svoje delo dal v presoji vsem. Prisotni so bili očitno zmedeni, saj sploh niso dvigovali rok. Ko so jih vprašali, če sprejmejo poročilo, se niso odzvali. Na vprašanje, kdo nasprotuje takšnemu poročilu, se je izjasknil eden, vzdržala sta se dva. V zapisnik pa so zapisali, da so vsi ostali ZA, vendar se jim ni dalo dvigniti rok.

Ob vseh teh »štornjah« z dvigovanjem rok in poročilu je eden od članov iniciativnega odbora postavil vprašanje, zakaj so se sploh zbrali. Menil je, da je nesmiselno, da se mladi »zbadajo«

med sabo, in to ravno v času, ko imajo najmanj časa, saj so volitve pred vrati. Mlade je treba pritegniti v organizacijo, ki bi jim omogočala tudi interesno združevanje, ne le politično delovanje. Po še nekaj besedah na to temo so sprejeli nova pravila o organiziranju in delovanju OK ZSMS ter izvolili sedemčlansko začasno vodstvo, ki bo za organizacijo skrbelo do konca volitev. Tudi pri tem ni šlo brez težav pri glasovanju, saj so nenehno morali pojasnjevati, kdo lahko za kaj glasuje. Na zboru so od začeta do konca namreč vztrajali nekateri, ki niso podpisali pristopnih izjav.

Se najbolj zapleteno pa je bilo, ko je dosednji predsednik Franc Koren zaprosil, da bi prebrali zapisnik do 4. točke, do katere je tudi sam kot nečlan nove ZSMS še imel pravico glasovanja in odločanja. Ker pa je to predlagal pod točko razno, mu je Roman Kuronja odgovoril, da tega ne morejo dati na glasovanje. Koren je vztrajal, da o tem odloči delovno predsedstvo, v katerem pa Kuronja ni sedel. Skupaj s sedečimi v dvorani so se odločili, da bodo o predlogu glasovali in izid je zahteval, da se zapisnik prebere. Delovni predsednik Janez Bukovec je to tudi storil. Po tem so se udeleženci v nekakšnem mučnem vzdusju razšli.

Gotovo pa si je mislil vsak svoje — tako kot si mislite svoje vsi, ki ste to prebrali. Komentar je torej vaš.

Lidija Kosi

Brez znanja ni napredovanja

Center za usposabljanje znanjetrogovinskih delavcev v Radencih predstavil novo programsko zasnovo • Novi direktor doc. dr. Andrej Kumar • Poletna šola mednarodnega trženja najkakovostnejša v Jugoslaviji.

V ponedeljek, 19. februarja, so zdraviški Radenci živeli v znamenju izobraževanja, podiplomskega usposabljanja in trženja. Namesto turistov (po navadi ostarelih in bolnih) so se po parku sprehajali samozavestni mlajši ljudje, lahko bi jim rekli tudi poslovneži prihodnjega časa. Center za usposabljanje znanjetrogovinskih delavcev Gospodarske zbornice Slovenije deluje že dvanajst let, vendar je bila seja programskega sveta tokrat prvič v Radencih. Je to dokaz, da bo

šola še naprej ostala v Radencih in da se ni bati za njeno preselitev? Za Naravno zdravilišče Radenci bi to pomenilo veliko izgubo (mogoče ne več sedaj, ko imajo dovolj drugih gostov, vsekakor pa so jih udeleženci izobraževanja rešili večjih izgub). Ob 13. uri je bila tiskovna konferenca, nato pa so podelili spričevala udeležencem I. Poletne šole mednarodnega trženja.

Popoldne so se pogovarjali s podpredsednikom GZS Tomažem Koširjem o pomenu mednarodnega trženja za vključevanje našega gospodarstva v razviti svet, o tem pa so se pogovarjali tudi na novinarski konferenci. Dr. Danilo Vezjak je namreč podrobneje predstavil šolo mednarodnega trženja (marketinga) in poudaril, da tržniki niso navadni ekonomisti, njihovo izobraževanje je intenzivno, zahtevno, ni poceni, je učinkovito. Lahko bi ga razdelili na štiri sklope: mednarodni marketing, finančna stran trženja, mednarodni aktualni odnosi in pravo. Zasluga do-

sedanega direktorja centra Tine Laha je, da sta se pri tovrstnem izobraževanju univerza in gospodarska zbornica povezali, to pa je eno od zagotovil, da so tukaj zbrani najkakovostnejši programi in predavatelji. V prihodnje bodo vse sile usmerili v pridobitev tujih predavateljev.

Poleg te poletne šole mednarodnega trženja (na katero pa največ stavijo), organizirajo v centru tudi specifično in dopolnilno izobraževanje, dvo-ali tri-dnevne seminarje, posebne programe za naročnike, jezikovno usposabljanje vodilnih delavcev ter seminar turističnih podjetij.

Predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Marko Bulc je dejal: »V slovenskem gospodarstvu že prihaja do spoznanja, da brez znanja ni napredovanja. Največja ovira razvoja ni denar, ampak pomanjkanje primernih kadrov.« Odslej bo tovrstno izobraževanje prostovoljno. V centru se ne bojijo, da bi programe pripravljali zastojni. Kdor bo želel uspeti na trgu, bo moral svoje kadre sproti izobraževati, še bolj pa to drži za mednarodne trženjske posle.

Bernarda B. Peček

ZA OHRANITEV NAZIVA IN ZNAKA SOCIALISTIČNE ZVEZE

Razprave o novem statutu SZ — Vztrajanje pri pobiranju članarine in uvedbi družinske članarine — Poslej republiški odbor

Prav zdaj je v široki javni razpravi osnutek statuta Socialistične zveze Slovenije, ki so ga sprejeli na predsedstvu republiške konference. Po rokovniku je predvideno, da bi razprava o osnutku statuta potekala v krajevnih in občinskih konferencah do konca februarja. Razprava je v prvi vrsti namenjena članstvu Socialistične zveze, pri čemer so marsikje vsebinsko razpravo povezali tudi s programom te stranke.

Že dosedanja razprava je pokazala, da imajo v pomurskih občinah precej pripomb, še posebej k delovnemu gradivu sklepa o višini, načinu pobiranja in razdelitvi članarine Socialistične zveze. Čeprav ponekod menijo, da članarina ne bi bila obvezujoča za članstvo v Socialistični zvezi, pa se večina vendarle nagiba k temu, da bi vztrajali pri pobiranju članarine in uvajanju družinske članarine, za kar so se marsikje že odločili. Bolj se ogrevajo tudi za prvo različico predloga, po katerem bi od pobrane članarine 40 odstotkov ostalo krajevnim organizacijam, 40 odstotkov občinskim organizacijam in 20 odstotkov republiški organizaciji. Druga različica namreč predvideva razmerje: 20, 30 in 50 odstotkov. Strinjajo se s tem, da bi po novem znašala letna članarina Socialistične zveze Slovenije 60 dinarjev in da so jo dolžni plačevati vsi člani te stranke.

Večinoma se zavzemajo za ohranitev naziva Socialistična zveza, ki je med ljudmi že udomačen in ne za Zvezo socialistov, ker so možnosti, da bo pozneje nastala tudi socialistična stranka. Prav tako naj se ohrani sedanjí znak Socialistične zveze, brez dodajanja nageljna ali kakih drugih simbolov, medtem ko naj bo kongres stranke vsaka štiri leta. Mandat funkcionarjev naj bi po mnenju razpravljalcev na številnih sestankih trajal štiri leta, pri čemer bi dobrega funkcionarja lahko ponovno izvolili za nadaljnja štiri leta. Tu naj ne bi bilo časovnih omejitev. Precej je bilo govora tudi o organiziranosti Socialistične zveze v prihodnje. Strinjajo se s preimenovanjem republiške konference v republiški odbor, menijo pa, da bi moral imeti več kot 50 članov, če bi hoteli zagotoviti enakomerno zastopnost vseh slovenskih regij. V krajevnih organizacijah SZ pa bodo delovali zbori članov oziroma zbori delegatov in krajevni odbori, medtem ko oiso za ohranitev predsedstev. Povsod so tudi za ohranitev kolektivnega članstva, saj naj bi na vseh ravneh organizirano-sti Socialistične zveze omogočili vključevanje družbenih organizacij, društev in drugih interesnih združenj, ki se za to opredelijo v svojih aktivnostih.

Milan Jerše

Človek z obrobja ne bo šel na ulico

Šolniki in zdravstveni delavci so močai in zahtevajo svojo pravico, če ne bo šlo drugače tudi s slarko. V preostalih sferah pa je vse lepo mirno, kot bi bilo v najlepšem redu ter teklo kot namazano. Toda, ko smo malo povpraševali, kako in kaj ter so nam odgovorni odgnili zaveso navideznega mira, smo ugotovili, da problemi so, in to še kakšni, le da ni tistih, ki bi se znali in mogli organizirati, da bi šli na ulico ter znali predstaviti probleme, ki jih posredno zadevajo. Prav za socialno skrbstvo, za vprašanje človeka, povečini z obrobja družbe, pravijo, da vlada prava anarhija.

Če preoblikovanje interesnih skupnosti že vzamemo kot revolucijo v malem, potem je delaa anarhija recimo sprejemljiva, vendar do določene meje. Vendar pa se na tem področju ne ve, kdo je za kaj pristojen, nekatere pristojnosti enim jemljejo, drugim ne dajo, skratka ne ve se, kdo pije in kdo plača. Še vedno imamo tisti samoupravni sporazumi o ureditvi čeravanju socialnovarstvenih pravic, ki je (bi) alfa in omega na področju pravic v socialni politiki. Nekateri mu še priznavajo njegovo veljavnost ter zahtevajo ravna-

nje po njem, drugi mu oporekajo. Niso si enotni v občini, prav tako v republiki in vsak si stvari razlaga po svojem prepričanju. Počasi bi se res naj začeli gibati tudi republiški komiteji, vendar še brez prave koristi za občine. In če pogledamo domače, pomurske, ter kadrovske zasedenost mest nekdanjih sisovskih strokovnih delavcev za to področje, ki so seveda sedaj pod občinsko streho, potem se lahko vprašamo, ali je nekatereim občinam za vprašanje socialnega skrbstva ter ustrezne kadrovske zasedbe tako malo mar, kot za lamski (predlanski) sneg?

Ali pa ni ljudi, ki bi želeli svoje znanje in energijo zapraviti za tako malo atraktivno in vidno dejavnost, v skorajda obrobno občinskem sektorju. Ali pa primernih uiti niso iskali prav iz istega razloga: dali so mu obrobno pomembnost, ko se »skorajda vse rešuje v republiki«.

Domneve so take ali drugačne, dejstvo pa je, da so na sedežih ljudje, ki nanje ne sodijo, pa čeprav (samo) za področje socialnega skrbstva.

Sicer pa, človek z obrobja že ne bo šel na ulico!

Majda Horvat

Samo tisto, kar bodo zmogli

Pred srečanjem socialistov, ki je bilo v četrtek v Ljubljani, so na Republiški konferenci Socialistične zveze Slovenije pripravili tiskovno konferenco in predstavnikom sedme sile predstavili svoj volilni program.

Novinarji smo se pogovarjali s podpredsednikom Socialistične zveze Slovenije, Cirilom Zlobcem in Viktorjem Žakljem, predsednikom Mestne konference Socialistične zveze Ljubljana Jožetom Ostermanom in članom Predsedstva Socialistične zveze Slovenije Borutom Šukljemtom. Socialisti so svoj program naslovili s Cankarjevim citatom: »Volilci: vi ne boste volili poslanca za oni svet, temveč poslanca, ki bo zastopal vaše skrb in koristi na tem svetu.« Slovenski socialisti sodijo, da kot dediči 200-letnega evropskega socialističnega gibanja, naposled lahko storijo tisto, kar so njihovi somišljeniki v Zahodni Evropi že storili. Sprejemajo trg in politični pluralizem kot civilizacijski pridobitvi. S programom Z demokracijo in ustvarjalnostjo v bogatejšem življenju in s svojim volilnim programom enakopravno tekmujejo in sodelujejo z drugimi političnimi strankami. Gre jim za svobodo in človeško dostojanstvo. V ospredje postavljajo državljanske in narodove interese, zato si bodo prizadevali za skladen gospodarski razvoj, pravic in svobod, parlamentarno demokracijo ter v svet odprto Slovenijo in Jugoslavijo.

Slovenski socialisti se uvrščajo v družbo evropskih socialističnih in sredinsko levih strank, ki so po razpadu real-socializma in ločevalnih zidov ustvarile osnovo za današnje združevanje Evrope, za jutrišnji razvoj celine. Kot nosilni točki programa postavljajo socialno državo in parlamentarno demokracijo in zagotavljajo človeka vredno življenje. S tem v zvezi bodo uredili zdravstvo, šolstvo, kulturo, pravo in se zavzeli za vsakega človeka, za njegov socialni položaj ne glede na to, ali je mlad ali star. Najvišjo možno osebnostno blaginjo in socialno varnost pa kanijo doseči z racionalnim obremenjevanjem gospodarstva, z organiziranim prekalificiranjem delavcev, s pravično davčno politiko ter smotno vodeno socialno, zaposlitveno in stanovanjsko politiko. Naša dežela mora postati stabilen del razvite srednje Evrope, suverenost Slovenije pa vsaj srednjeročni cilj. Te suverenosti pa ne razumejo kot samozadostnost in zapiranje, ampak kot sodelovanje z drugimi. Gospodarska povezanost sveta je zahteva sodobnega časa.

Slovenski socialisti so prepričani, da so najbolj laična organizacija na Slovenskem, saj ne iščejo opore v eni sami filozofiji in združujejo ljudi različnih poklicev in socialnih slojev. V tem času je še najmanj kadrovska, že veliko prej pa je stopila v pragmatično življenje in se na terenu ukvarjala s cestami, telefonijo in podobnimi problemi. Ko je tekla beseda o razliki med socialisti in komunisti, je prevladalo prepričanje, da je tu še precejšnja zmeda. Prispadnost neki stranki je del intime vsakega človeka in vsak se bo moral sam odločiti, kje bo. V »hiši« Socialistične zveze se bo, kot je povedal Viktor Žakelj, večina poistovetila s to stranko. Ponovili so besede dr. Janka Prunka, da ponovno stopamo v čas pred Dolomitsko izjavo.

Lidija Kosi

POPRAVEK

Tudi v prejšnji številki Vestnika tiskarski škrtat ni miroval, zato sta na 3. strani nastali dve napaki. V sestavku Kolektivne pogodbe niso čarobna palica je v podnaslovu pravilno skupščina občinske organizacije sindikatov, v sestavku S spremembo imena nova vsebina pa manjka Zavod za šolstvo namesto šolstvo. Za napaki se opravičujemo!

O kulturni ponudbi v zdravilišču

Kulturne animatorje bi lahko v pomurskem združenem delu prešteli na prste ene roke. Med tistimi, ki delujejo za tovrstno ponudbo v razvijajočih se Moravskih toplicah, je Erik Mohar. Pravzaprav je edini s posluhom za to, da imajo gostje poleg dobre zdravilne tudi duhovno hrano, vprašanje pa je, koliko so gostje, ki prihajajo v termalno zdravilišče poleg zdravilne vode tudi po kulturno ponudbo, zanjo sploh zagreti. Očitno ne preveč, kot tudi vodilni ne, saj v fitnesnem centru sredstva za kulturno dejavnost niso posebej opredeljena. Sicer pa so to naše zaznave, v pogovoru pa smo na postavljena vprašanja dobili naslednje odgovore.

Erik Mohar, kaj pomeni biti kulturni animator v Moravskih toplicah?

»Animatorji smo v zdraviliščih in turističnih krajih sploh predvsem zaradi tega, da gostom omogočimo prijetno preživljanje njihovega prostega časa. V zdravilišču je to predvsem tisti čas, ki ne prebijejo na samem zdravilju in na kopanju. Torej, trudimo se, da jim ta čas zapolnimo čim prijetneje, čim zabavneje in omogočimo še kak lep trenutek, lepo doživetje.

Tukaj ste v recepciji hotela Termal kar malce na prepihu. To, da ste pri vstopu imeli svojo prednost, da vas zdraviliški gostje vidijo in tako lahko vzpostavite neposredni stik z njimi takoj, slabo pa je, ker ste v recepciji.

»Mislim, da je v redu, da smo v središču dogajanja, da nas gostje vidijo, iz zdravstvenih razlogov varneje pa bi že bilo, če ne bi bili na prepihu sicer pa kar gre.

Uspelo vam je organizirati že kar nekaj koncertov v moravskotoplički cerkvi, pa tudi v samih toplicah nastopi različnih folklornih skupin ter zborovskih nastopov. Kar načrtujete na pomlad in v tem letu.

»Vsak petek organiziramo kulturno prireditev, pa naj bo to koncert pevskega zbora ali nastop folklorne skupine. Dobro sodelujemo z moravskim župnikom, ki sodeluje v pripravi koncertov. Imeli smo že nastop zbor iz Zvezne republike Nemčije, radi pa bi ponudbo razširili in obogatili, predvsem pa organizirali tako, da ne bi bilo le spontanega nastopa in nastopov. Problem je namreč v finančnih sredstvih, saj vemo, da dober kulturni program ni zastoj, zaenkrat pa zavest o tem, da je za kakovost treba plačati, še ni povsem prodrla. Pa bi morala, saj le na tak način lahko dvignemo ponudbo zdravilišča na višjo raven. Mislim, da je kultura in kulturna ponudba zelo pomembna del celotne podobe vsakega zdravilišča.

Zdaj, ko so se Moravske toplice prenovile, je morda možnost v tem, da se ta zdraviliška podoba izpopolni, da bo na tem večja teža in nazadnje tudi več po-

sluha. Radenci imajo svojo kulturno tradicijo, čeprav je njihov kulturni vsakdanjik zdaj nekoliko skromnejši kot prejšnja leta, tukaj v Moravskih Toplicah pa si jo bo kazalo pridobiti.

»Kot sem že rekel, so glavni problem seveda sredstva, drugače pa ni problema. Ko gre za konkretno realizacijo pa je včasih malo težje. Ampak prepričan sem, da se bodo stvari spremenile na bolje in bomo tudi to uredi-

Erik Mohar

li. Treba bo pač letno predvideti namenska sredstva in naprej, da bomo lahko pripravili zares kakovostne programe. Kajti to kar je zdaj — prireditve enkrat tedensko z amaterskimi izvajalci — je premalo. Saj niso slabi, posebno zbori ne, toda želeli bi nekoliko več.

Lahko poveste natančneje, kdo je nastopil in bo v naslednjih dneh?

»V glavnem sodelujemo z okoliškimi zbori; najbolj pogost gost je sindikalni mešani pevski zbor Stefan Kovač iz Murske Sobotice, iz Ljutomerja pa prihajajo skupine kulturnoumetniškega društva Ivan Kaučič in iz Beltincev folklorna skupina s svojo bando Kociper-Baranja. Z zbori in drugimi gostujočimi skupinami od daleč kombiniramo s penzionirani in prehrano, vendar bolj redko.

Hotel Termal, v katerega avli je vaš sedež, je likovno primerno opremljen, dogovarjali pa ste se tudi že o tem, kako naj bi s slikami popestrili Ajdo. Boste v glavnem odkupili dela domačin — pomurskih likovnih umetnikov?

»Tako kot poprej, pri opremitvi Termala in nove terapije, bomo tudi zdaj sodelovali z domačimi umetniki, ustvarjalci, ki so že prispevali svoja dela. V kratkem pa nameravamo urediti tudi poseben razstaveni prostor, tako da bomo lahko v njem organizirali razstave likovnih del. Te smo že tudi doslej, vendar ne na taki razni kot bi lahko.

Kaj pa izleti? Izkoriščate bližino Martjanec, kjer je v cerkvi freska Janeza Aquile, pa tudi do romanske rotunde v Selu ni daleč.

»Ravno za letošnje smo z namenom, da bi popestrili ponudbo izletov, uvrstili mednje tudi tematski izlet Po sledih Janeza Aquile. Mislim, da bo to zanimiv izlet, ker bomo obiskali vse cerkve, ki jih je poslikal. Tako martjansko, turniško in cerkev v Velemerju, da bi bila slika njegovega utvarjanja popolnejša.

Sredi terapije je velika »pitura«, ki sta jo oblikovala akademski slikar Ignac Meden in lončarski mojster Bojnec mlajši. Kaj pa drugi lončarji, sodelujete kaj z njimi, jih obiskujete? Obiskujemo prav Bojneca, pa tudi lončarskega mojstra Zelka iz Pečarovec in Zumana v Ljutomeru. Ti trije imajo tudi največ posluha za turizem.

Ste zadovoljni z odzivom na prireditve in kako je z udeležbo na izletih. So gostje zainteresirani za prireditve?

»Največ zanimanja je vedno za folklora, malo manj za zborovsko petje, za druge kulturne prireditve pa ne preveč. Je že kar kritično, če sodim po tem, kako na literarnem večeru z Zarkom Petanom, ki je bral svoje aforizme v nemškem jeziku, ni bilo odziva. Kljub dobri obveščenosti in reklamam so se odzvale le štiri gostje, čeprav sem šel pred samo prireditvijo tudi v restavracijo in jih neposredno povabil na prireditev. Tako moramo naše goste tudi navajati na zahtevnejše, oziroma prireditve, ki izstopajo iz ustaljenih okvirov.

Tukaj v Moravskih toplicah pa imate tudi knjižnico. Ali gostje kaj posegajo po knjigah?

»Moram poudariti, da se je v tem letu, kar knjižnica deluje, kar dobro obnesla in gosti zelo radi posegajo po knjigah, ki nam jih je odstopila Pokrajinska in študijska knjižnica iz Murske Sobotice. V kratkem bomo odprli nov prostor zanj in za takrat so nam soboški knjižničarji obljubili še dodatnih petsto knjig, tako da bo izbira bogatejša in kulturna ponudba pestrejša.

Brigita Bavčar

Beloruski državni koncertni orkester, ki ga vodi Mihail Jakovljevič Finberg, je navdušil občinstvo.

Glasbena parada Radenci 90 (I)

V KAKOVOSTI SKORAJ NIČ NOVEGA

Že takoj na začetku naj povem, da se na Glasbeni paradi Radenci 90 ni dogajalo skoraj nič novega. Vse je ostalo tako, kot je bilo v minulih petnajstih letih. Iz tega lahko torej najprej ugotovim, da je bila letošnja parada jubilejna. Bili so trije večeri dokaj dobre glasbe, pa vendar... Vedno in povsod obstaja ta vendar, ki ne napoveduje čisto nič dobrega. Tisti, ki dobro poznajo jazz glasbenike vemo, da je za dober nastop potrebno nekoliko več časa, da se vsak posameznik (tako glasbenik, kot poslušalec) ogreje. In če orkestru namenijo 15–20 minut nastopa, se ne ogrejejo niti prvi niti drugi in že je nastopa konec. In tako oba nekako ostaneta hladna, ali pa vsaj iz vpludnosti pokažeta nekakšno navdušenje, ki pa ni tisto pravo. Skratka: parada potrebuje korenite spremembe (a o tem več prihodnjič), za katere morajo biti odgovorni vsi (so)organizatorji.

In kaj se je torej dogajalo letos?

Prvi večer je bil v celoti prepuščen gostom. Letos je bil to Beloruski državni estradni koncertni orkester iz Minska, ki ga vodi Mihail Jakovljevič Finberg, dirigent in direktor orkestra obnem od lanskega leta tudi nosilec odlikovanja zaslužni umetnik Belorusije. V pogovoru mi je povedal, da mu to visoko priznanje pomeni dosti, največ pa to, da so s tem priznanjem dali odprto pot tudi glasbi, ki jo ta orkester izvaja. Mihail Finberg je v dveh letih in pol, kar obstaja ta orkester, dosegel, da je postal vodilni orkester v Belorusiji. Nastopa po vsej Sovjetski zvezi in v tem času je naštudiral kar 39 najrazličnejših koncertnih programov.

Orkester se ponaša tudi z razmeroma bogato diskografijo pri sovjetski založbi Melodija, njihovih posnetki pa so nepogrešljivi del programov radijskih postaj v Belorusiji in pri zveznem radiu. V enournem nastopu so člani Beloruskega državnega estradnega orkestra pokazali širok razpon jazzovskega repertoarja — od klasičnega velikega orkestra jazz do skladb, ki so jih napisali domači avtorji.

Ta orkester je dokazal, da je v Belorusiji kakovosten glasbeni kader, ki se lahko kosa z drugimi v vsaki zvrsti jazz glasbe. Posamezniki — solisti — in tudi člani orkestra so tehnično na visoki ravni. Tudi skupni zvok orkestra je homogen, čeprav bi mu na trenutke lahko rekli, da je še vedno trd (če primerjamo z zvokom beograjskega in ljubljanskega orkestra), sicer pa čisto nič ne zaostaja za kakovostjo novosadskega ali sarajevskega orkestra. Seveda ta ocena je subjektivna, moja, vendar pa izhaja iz dejstva, da ta orkester dela šele dve leti in pol, da so pomanjkljivosti pač v taki kratki dobi nekaj normalnega. In če bo Mihail Finberg nadaljeval s takšnim tempom, lahko kmalu pričakujemo še en odlični veliki orkester. To pa toliko bolj, saj ima ta orkester zelo dobre slike z ljubljanskim velikim orkestrom, ki ga vodi Jože Privšek.

Kaj pa druga dva dneva?

Ce ostajam pri oceni kakovosti posameznih ansamblov, ki so nastopili, moram ugotoviti (na

žalost), da je zagrebški plesni orkester v enem letu dela s Silvijem Glojnarjem izgubil precej tistega, kar je Miljenko Prohaska gradil več kot štirideset let. Orkester se je nekako zaprl vase in se vsaj zaenkrat še ni našel. Iskanje lastne identitete je vsekakor naporen in dolgotrajen proces, ki ga bo (vsaj upam) Silvijske Glojnarjevi glasbeniki še vedno za pol koraka pred naštetimi.

Ena od novosti letošnje parade, ki pomeni kakovostni premik, je obvezna pesem. Organizatorji so se odločili, da ne bodo predpisovali obvezne teme (narodne pesmi), marveč si vsak ansambel izbere lastno temo, ki jo bo obdelal. To je pomembno iz več vidikov: vsakemu aranžerju je težko obdelati nekaj, kar mu leži, sedaj pa se lahko ves posveti narodni pesmi, ki mu je pri srcu in v kateri najde največ elementov za dobro jazzovsko priredbo. Naj povem, da si je letos naslov najboljše priredbe priboril skopski orkester z narodno Si maki sim se rodila, ki jo je priredil Živojin Glisic, ki je bil obnem tudi solist na kitari.

ZA SKLEP

Glasbena parada Radenci 90 je torej mimo. Vse tri dni pa se je v pogovori vleklo eno in isto vprašanje. Ali je to parada, ki jo potrebujemo, ali ne. Odgovor večine je bil — parado potrebujemo, vendar pa drugačno. Kakšno? Tega ni vedel nihče povedati natanko. O tem bomo razmislili drugič. Dušan Loparnik

IN ŠE AVTORJEV P. S.:

Beograjski orkester, ki ga je prvi večer vodil Milivoje Marković, je presenetil z vokalno solistko Snežano Stamenković. Zapela je dve Gershwinovi skladbi (The man I love in Lady bee good) in Parishevo Sweet Lorraine. Bila je krasna in dobrodošla popestritev v napornem tridnevem poslušanju jazzu.

BLACK BALLOON — Nastop mariborske glasbene skupine na soboški sceni ni ostal neodmeven. Po predstavitvi v oddaji Stara-nova godba na radiu Murska Sobota so fantje (Igor Bezget, Miran Celec, Nino di Congo, Ven Jemeršič in Matjaž Lah) nastopili v Dianinemu discu, poleg Sobotice pa sega razpon njihovih koncertov vse do Zagreba, Reke, Čakovca in Lendave ter Avstrije. bb

Foto: M. Fišer

kulturni koledar

CETRTEK, 1. MARCA

GORNJA RADGONA — Ob 19.00 bo v kulturnem domu gledališka predstava Gala, ki sta jo pripravila zagrebška dramska umetnika Perica Martinović in Goran Matović. Predstava (ki smo jo že imeli priložnost videti v Murski Soboti) je nastala po motivih iz življenja Salvadora Dalija, Poula Eluarda in Jelene Dimitrijeve — Gale.

V Ponedeljek, 5. marca, bodo učenci osmih razredov gornjeradgonske občine odpotovali v Cankarjev dom v Ljubljano, ter prisluhnili koncertu simfoničnega orkestra slovenske filharmonije in zboru Consonium Musicum ter si ogledali razstavo grafik Od Dürerja do Corintha.

O tem, da bo še prej (v soboto, 3. marca) ogled operne predstave Črne maske v Cankarjevem domu v Ljubljani, smo poročali v prejšnji številki Vestnika, na Kulturnih obzorjih pa opozorili tudi na literarni natečaj.

razstave

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je na ogled Medregijska razstava likovnih umetnikov Gorenjske, Goriške in Pomurja z naslovom Likovna ustvarjalnost — pogledi na ustvarjalnost. Iz Gorenjske se s svojimi deli predstavljajo Boni Čeh, Herman Gvardjančič, Karel Kuhar, Henrik Marcel, Franc Novinc, Marko Tušek, Vinko Tušek in Franc Vozel. Goriški ustvarjalci so Lucijah Bratuš, Azad Karim, Marjan Konič, Marko Pogačnik, Rene Rusjan, Rudi Skočir in Klavdij Tutta. Med desetimi domačimi likovnimi ustvarjalci, ki se predstavljajo tokrat, pa so Nikolaj Beer, Sandi Červek, Jože Denko, Stefan Galic, Marjan Gumilar, Stefan Hauko, Zdenko Huzjan, Ignac Meden, Franc Mesarič in Vladimir Potočnik. Razstava bo odprta do 18. marca.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin so razstavljali akademski slikarja Marjana Remica iz Maribora.

RAZSTAVI NA MADŽARSKEM — Jutri, v petek, 2. marca, bodo ob 15.30 v Monostru v Porabju odprli skupno razstavo slik in skulptur umetniškega para Suzanne Kiraly-Moss in Ferenc Kiralya iz Lendave.

Nekoliko pozneje istega dne (ob 17.30) pa bo v Smobotelu odprta razstava malih skulptur — plastik z 9. jugoslovanskega bienala male plastike.

Gre za prenos razstave, ki smo jo videli v soboški galeriji, na ogled pa je bila tudi v Ljubljani. Slavnostni govornik bo Sergij Pelhan, predsednik republiškega odbora za kulturo oziroma Programskega sveta, kakor se imenuje naslednik Skupščine kulturne skupnosti Slovenije v prehodnem obdobju.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: Nikolaj Tolstoj, Marjaž Klepec, Tomaž Kovač — TRILOGIJA Vetrinje — Teharje — Rog. (Založba za alternativno teorijo Maribor). Paša za oči in usta — PECIVO S SADIJEM (Mladinska knjiga) in Feri Lainšček — Marjan Manček — CUFER MODRIJAN (Pomurska založba).

SVETOPISEMSKA VIDEOTEKA

V dvorani adventistne cerkve bo od 3. do 17. marca vsak dan med 18. in 19. uro svetopisemska videoteka z vrhunskimi diapozitivi iz Biblije, umetnosti in narave. Ob njej ima besedo pridigar Janez Birse.

V KOLOŠEVEM OBJEKTIVU

SOBOŠKI GRAD — Zdaj je v prenovi, sicer pa tak, kakršnega je fotografiral Jože Kološa-Kološ pred neko drugo pomladjo, ko se tisti del parka pred ploščadjo ni bil tako poraščen kot dandanes. Pa tudi danes kljub hidroizolaciji ni odpadal ali pa stanje zakriva varna razdalja objekta. V njem je baročni grad z renesančno zasnovano stolpi in umetnim prizidkom, ki ga je arhitekt Franc Novak zasnoval takrat, ko so v gradu potrebovali kinodvorano. Ta je po preselitvi kina postala gledališka dvorana za gledališke predstave, revije in projekcije. Obnovljen naj bi bil tudi zimski vrt nekdanjih grofov Szaparijev, lastnikov graščine iz konca 15. oziroma začetka 16. stoletja. Že v 13. stoletju pa naj bi na mestu sedanjega stal grad Belmur, kar bo potrebno še podrobneje raziskati, okoli gradu pa pod stoletnimi hrasti ponovno usposobiti za miren sprehod, kakršen je bil mogoč nekoč po stezah v soboškem parku.

B. Bavčar

»Vesela sem in zadovoljna prihajam iz frizerskega salona
LIDIJA
v ulici Zorana Velnarja 1 v **Murski Soboti**.
Ugajata mi pričeska in njena izjemno ugodna cena.
Za dan žena moram biti še posebej lepa in urejena...
Do 8. marca izjemno ugodne cene za pričeske in trajne. Pokličite po telefonu: 24-853

Uspešen protest

Devetintridesetletni umetnik in zagrižen ekolog iz Bremna Martin Zülch je postal žrtev praktično mislečih policistov. Z dovoljenjem oblasti je na enem od bremenskih najbolj prometnih trgov razstavil »umetniško« obtočen avto in tako protestiral proti okolju škodljivemu vozilu. Naslednje jutro pa je razstavljena umetnina izginita. Policisti so namreč menili, da gre za nesrečo, pri kateri je voznik pobegnil, zato so skrbno obdelali umetniški predmet dali odpeljati. Umetnik Zülch je bil kljub temu zadovoljen: »Družbeni mehanizmi, ki fetišizirajo avtomobil, so delovali, moj protest je bil uspešen.«

Hudičeve številke

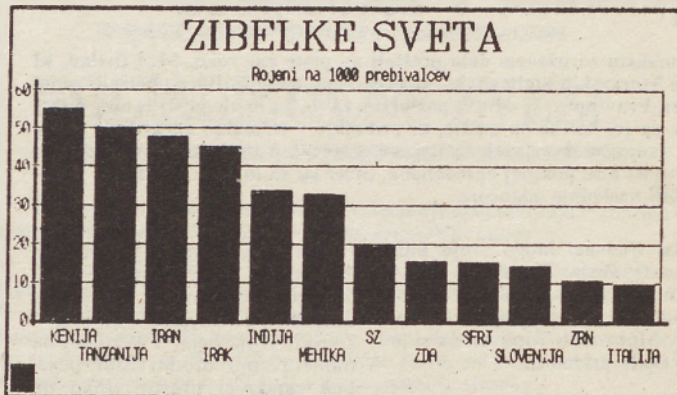
Britanske oblasti so se odločile, da bodo zmanjšale število prometnih nesreč na otoških cestah z resnično radikalnim ukrepom. Z registerskih tablic tamkajšnjih vozil bodo zbrisali kombinacijo treh šestic, torej številke 666 — biblijski simbol za hudiča. Oblasti so k tej odločitvi prisilili vozniki, ki so množično trdili, da so se v prometne nesreče zapletli prav zaradi hudičeve številke na registerski tablici njihovega vozi-

Lajšanje posledic nesreč

V zadnjih dvajsetih letih je v naravnih nesrečah umrlo tri milijone ljudi, 800 milijonov pa jih je bilo huje ranjenih. Te podatke so sporočili strokovnjaki, ki so se zbrali v Londonu na konferenci, posvečeni predvidevanju in lajšanju posledic naravnih nesreč. Konferenco so priredili ob začetku »mednarodnega desetletja lajšanja posledic naravnih nesreč«, ki so ga razglasili Združeni narodi. Med prednostnimi nalogami so našli izpolnjevanje sistemov za hitro alarmiranje, objavljanje tehničnih dosežkov, izboljšanje predvidevanja nesreč in komunikacij, boljše mednarodno sodelovanje in boljše koordinacijo pomoči.

Strokovnjaki so na konferenci omenili tudi naravne nesreče, za katere je človeštvo neposredno odgovorno, in ki bi jih lahko preprečili: segrevanje zemeljskega ožračja zaradi učinka tople grede in lakoto.

svet v številkah

Ljudi je iz leta v leto več na svetu, četudi se je tiktakanje populacijske bombe, kot strokovnjaki pravijo silovitemu naraščanju prebivalstva Zemlje, nekoliko upočasnilo. Vendar pri tem biološkem uspehu človeštva niso vsi enako prizadevni, kar lepo kaže graf tega tedna, na katerem stolpci predstavljajo število novorojenčkov na tisoč prebivalcev. Najbolj polnijo zibelke v Keniji, kjer imajo 55 novorojenčkov na tisoč prebivalcev, najmanj pa v Italiji. Jugoslavija je s količnikom 15,3 med manj prizadevnimi, Slovenija s 14,2 pa še manj.

Nehvaležnost je plačilo

Knjiga s tisoč sto stranmi razburja duhove Britancev. Slikar David Hockney, doma iz srednjeangleškega mesta Bradford, je v navalu lokalnega patriotizma okrasil ovitek telefonskega imenika svojega domačega mesta z bradfordskimi motivi. Delo je seveda opravil brezplačno. Poznavalci po vsej deželi se pulijo za umetnino. Eden od njih si je domov pripeljal kar 500 dragocenih knjig. Sam umetnik jih je naročil kakih petdeset. Bradfordski krajevni časopis pa je dal prostor zlovoljnemu glasu ljudstva, ki je umetnino obsodil kot otročjo, strašno in sramotno. Nehvaležnost je plačilo tega sveta.

Tekmeca po smrti

Videti je, kot da bi se štirinštrideseti predsednik ZDA Dwight Eisenhower (1890—1969) po smrti sprl s svojim dolgoletnim zunanjim ministrom in zaupnikom Johnom Fosterjem Dullesom (1888—1959). V šestdesetih letih so namreč washingtonsko mednarodno letališče poimenovali po Dullesu. »Preveč časti,« je pred kratkim ugotovil republikanski senator Bob Dole in predlagal, da bi letališče preimenovali v Eisenhowerjevo mednarodno letališče. Seveda je s tem zelo razsrdili še živeče člane Dullesovega klana. »Sramota,« je zarenčala štirindevetdesetletna Dullesova sestra Eleanor, ki je v washingtonskih družabnih krogih še vedno aktivna. Smo zunanjega ministra, častni Avery Dulles, pa meni, da bi se Eisenhower sam uprl žalitvi svojega dolgoletnega sopotnika. Eisenhowerjeva družina pa ne misli tako. Po njenem mnenju bi morali letališče preimenovali že zdavnaj. Potnikov pa ta prepričilo ne gane. Vseeno jim je, ali se letališče imenuje po Eisenhowerju ali po Dullesu, saj ga zaradi prevelike oddaljenosti od glavnega mesta in zaradi pomanjkljivih servisnih naprav uporabljajo radi.

Cigarete brez dima

Japonska tovarna ur Hatori Seiko je predstavila cigarete, ki bodo najbolj razveselile nekadilce. Gre za cigarete, ki vsebujejo izvleček

tobaka, dodali pa so jim še umetni vonj in okus po cigaretah. Ni jih treba prižigati, zato tudi ni dima. Tako so zadovoljni kadilci in neka-

dilci. »Kadilski« užitek traja kar dolgo: od 30 do 50 minut. Zavitek petih cigaret z ustnikom stane dva dolarja.

LASER NAMESTO SKALPELA

Pri mnogih boleznih, kot so na primer akutno vnetje slepiča, žolčni kamni, črevesni tumorji, ginekološke težave (fibrozni tumorji, endometrioz, t. j. razraščanje maternične sluznice zunaj maternice, zunajmaternična nosečnost itd.), zdravniki doslej niso poznali druge rešitve, kot da so bolnika poslali pod kirurški nož. Vse pa kaže, da to kmalu ne bo več potrebno, saj se čedalje bolj uveljavlja elegantnejši operativni postopek, znan kot videolaseroskopija. Kirurgi jo za zdaj uporabljajo predvsem pri rutinskih operacijah. Napovedujejo pa, da čez dvajset let skoraj ne bodo več potrebni večji kirurški posegi s skalpelom. V 98 odstotkih primerov bodo lahko vse težave rešili z videolaseroskopijo.

Razvoj videolaserške kirurgije se je začel v sedemdesetih letih, ko so evropski in izraelski kirurgi začeli uporabljati laserje skupaj z navadnimi laparoskopii (napravo za ogledovanje trebušne votline). Dr. Camranu Nezhatu iz bolnišnice Northside v Atlanti (ZDA) je bil postopek sicer všeč, vendar pa ga je pri delu oviralo to, da se je moral nad bolnikom sklanjati, na eno oko mižati, drugo pa upirati v cev. Zato je leta 1979 na cev poleg laserja pripel še miniaturno videokamero. Zdaj je lahko udobno stal ob bolniku, svoj pogled pa je usmeril na televizijski zaslon, na katerem je opazoval notranjost bolnikovega trebuha. Ustrezne povečave so mu omogočile, da je videl vse podrobnosti, ki jih sicer s prostim očesom ne bi opazil. Asistenti niso več slepo čakali njegovih navodil, temveč so lahko ves čas na zaslonu opazovali potek operacije. In ker so postopek posneli na videotrak, si je lahko bolnik pozneje ogledal, kaj vse so počeli z njim.

Sprva so Nezhatovi kolegi novo metodo odklanjali kot nevarno prevaro. Ko pa so bile prve uspešne operacije mimo, so se kritike polegale. Pri bolnicah, ki so jih na ta način zdravili za endometriozo, se je bolezen manj pogosto ponovila kot pri tistih, ki so jih zdravili s klasičnimi metodami. Mnoge med njimi so pozneje celo zanosile. Izkazalo se je, da je videolaseroskopija uporabna še za zdravljenje vrste drugih ginekoloških obolenj in težav, na primer izvenmaternične nosečnosti, fibroznih tumorjev, dermoidnih cist in zamašenih jajčnikov. Nezhat pa je tako odstranil tudi na stotine vnetih slepičev in žolčnih kamnov. Postopek z videokamero in laserjem je za človeški organizem manj nasilen poseg, ker bolnik izgubi manj krvi. Ko so med seboj primerjali oba postopka, so ugotovili, da jima je vsaka operacija s sodob-

nejšo metodo prihranila tri tisoč dolarjev, ki bi jih sicer morali plačati za klasično operacijo, vrhu tega so bolnice ležale povprečno osem dni manj. V ZDA vsako leto ugotovijo 345.000 novih primerov endometrioz, 371.000 fibroznih tumorjev, 59.000 dermoidnih cist in 88.000 izvenmaterničnih nosečnosti. Ko so pristeli še vse stroške operacij črevesja, slepičev in žolčnih kamnov, ki bi se jim lahko z novo operativno metodo izognili, so ugotovili, da gre za milijardne prihranke.

Vendar pa se bo moralo za zdaj še veliko bolnikov prepustiti skalpelu, ker primanjkuje kirurgov, izurjenih v novi veščini. V ZDA je tečaje videolaseroskopije doslej obiskovalo okoli dva tisoč zdravnikov in mnogi od teh

uporabljajo metodo pri preprostejših operacijah. Za obvladovanje zahtevnejših pa bi potrebovali vsaj pet let prakse.

Medtem ko si splošni kirurgi pridobivajo nove znanja, pa si nekaj specialistov prizadeva, da bi njihovo uporabo še razširili.

Tako so jih uporabili že pri zahtevnejših operacijah pljuč, na primer pri pnevmotoraksu in pljučnem emfizemu. Z laserjem so »zlepili« počene pljučne mehurčke ali pa izrezali velike mehurje, ki nastanejo zaradi napihnjenosti pljuč. Seveda je še veliko bolezni, pri katerih so operacijski posegi s skalpelom nujni.

Z nekaj sreče pa ga bodo imeli morda že naši vnuki za strašljivo orodje, ki so ga uporabljali njihovi predniki.

Butik Iris

NADE ANTOLIN

obvešča cenjene stranke, da bo do vselitve v nov lokal na Lendavski ulici v Murski Soboti nemoteno posloval na Lendavski 58 — na dvorišču prek železniške proge.

Za poroko in druge slavnostne večere si omislite večerno ali poročno obleko BUTIKA IRIS.

Butik Iris je odprt od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure, ob sobotah od 9. do 12. ure. V Ponedeljek je zaprt. Priporoča se butik Iris Nade Antolin na Lendavski 58 v Murski Soboti.

Boutique Iris

NADLEŽNA FOTOGRAFIJA

Ce bi sklepali po številu avtomobilskih konjev na enoto površine, smo že v Evropi, po količini smeti in druge nepočiščene nesnage v središču Sobotne — parkirišče za Potrošnikovima trgovinama ob Cvetkovi ulici — pa smo zelo vzhodno od Balkana.

Foto: Albert A.

Mercator - Univerzal

LENDAVA čestita vsem občankam ob njihovem prazniku, 8. marcu!

MOŽJE IN FANTJE! Razveselite svoje najdražje ob njihovem prazniku s primernim darilom, kupljenim v poslovalnicah Trgovskega podjetja **MERCATOR-UNIVERZAL LENDAVA**

Dobro je vedeti

Zelenjavna juha mora biti primerno gosta. Prežganje smo že zdavnaj opustili, dandanes juho zgostimo s krompirjem. Za to ni dober vsak krompir, ker se ne razkuha. Zanesljivo pa se bo juha zgostila, če bomo vanjo naribali kos starega kruha.

x

Nekateri se bojijo, da bi se zaradi testenin zredili. Naj jih pripravijo brez olja ali surovega masla. V malo juhe skuhamo čebulo, korenje in zeleno, dodamo paradižnik in kako olivo. Nastane gostljata omaka, odišavimo jo z rožmarinom, nato pa z njo prelijemo testenine.

x

Testenine lahko za spremembo pripravimo drugače. V kozico damo konzervirane olupljene paradižnike (pelati), vsujemo parmezan in vse skupaj segrejemo. Na to stremo še ravno prav kuhane špagete in premešamo. Nič posebnega, je pa zelo dobro!

x

V kozarcih hranite na lističe narezane posušene gobe? Vtaknite v vsak kozarec košček krede, s kakršno pišemo na tablo, pa se gobe ne bodo navlažile in pokvarile.

KAKO ZAVIJEMO DARILA

Škatlo zavijemo tako

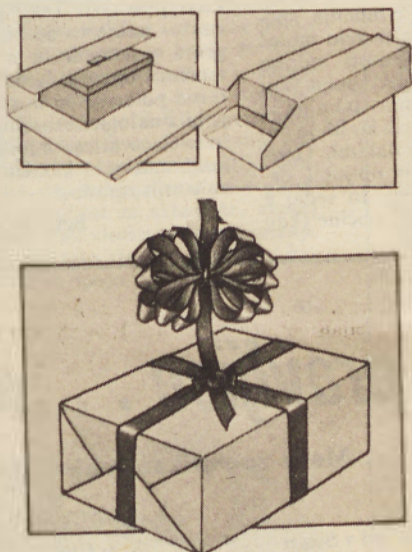
Papir naj bo dovolj velik, da zavijemo škatlo in da se robovi prekrivajo. Škatlo položimo na papir. Papir položimo do sredine škatle in ga prilepimo s samolepilnim trakom.

Zavijemo še drugo polovico papirja, rob spodvihamo. Skrito prelepimo.

Zgornji papir pritisnemo k škatli in zapognemo. Nato zapognemo stranici proti sredini.

Nastane trikotnik, ki ga zapognemo k škatli in prilepimo.

Nazadnje povežemo papir in škatlo z okrasnim trakom.

Neprijeten vonj iz vampov odstranimo tako, da jih dobro speremo najprej pod toplo tekočo vodo, nato pa še s mrzlo. Nato jih 10 do 20 minut položimo še v kisano vodo.

x

Stare najlonske kombineže lahko uporabimo za spodnja krila. V pasu jih odrežemo in vpeljemo elastiko. Ob straneh naredimo 10 do 15 centimetrov visoke razpore.

x

Tudi mleko lahko zamrzujemo. V zmrzovalniku se odlično drži do 6 mesecev. Ni ga potrebno odtajati, vrečko s mlekom prelijemo s toplo vodo, da odstopi od polivinila. Nato damo mleko v lonec, v katerem smo zavreli 1 dl vode (da se mleko ne prime dna).

NASVETI

Če kupujemo večje količine kruha, se ne bo pokvaril, če ga damo ohlajenega v polivinilasti vrečki v hladilnik.

x

Obkladki iz čebule, skuhanе v kislu, odstranjujejo kurja očesa.

x

Srebrni predmeti se spet svetijo, če jih očistimo s koščkom limone, nato splaknemo s toplo vodo in zbršemo s suho jelenovo kožo.

x

Če se po talni oblogi razlije voda, jo moramo čim prej osušiti z električnim kaloriferjem ali ventilatorjem. Obloge ne smemo nikoli postaviti na vlažen pod.

MEDICINA

SONCE IN RAK

Znanstvene raziskave so pokazale, da je obolenj zaradi kožnega raka v zadnjih dveh desetletjih štirikrat več, kot jih je bilo v prejšnjih obdobjih. Specialisti z ameriškega nacionalnega inštituta za rakava obolenja govorijo celo o epidemiji kožnega raka, kot vzrok za ta obolenja pa navajajo silno željo po zagoreli koži. Zadnja leta si ljudje, ki kaj dajo navajajo silno željo po zagoreli koži. Zdravje rjavi, zagoreli, nase, zares na vso moč prizadevajo, da bi bili zdravo rjavi, zagoreli, športnega videza. V najkrajšem času želijo porjaveti in se kar se da izpostavljajo sončnim žarkom. Na koži se kot posledica čezmernega sončevanja pojavijo maligni melanomi. Primerov te kožne bolezni je med moškimi 3,5-krat več, med ženskami pa celo 4,5-krat več kot v začetku raziskave, ki teče od leta 1960 dalje. Nič drugače kot v Ameriki ni drugod skave, po svetu. Pred sezono, ko bomo spet začeli misliti na sonce in sončenje, se kaže malo zamisliti: je zagorela koža res edini dokaz, da nam je bilo na dopustu lepo?

Kuhajte z nami

Rezine z enim jajcem

Za pripravo testa potrebujemo: 6 dag masti ali margarine, 1 jajce, 25 dag sladkorja, 25 dag moke, 12 dag mletih orehov ali lešnikov, 1 kavno žličko sode bikarbone, naribano lupino limone, 2,5 dcl mleka. Nadev: 3 dcl mleka, 3 žlice ostre bele moke, 1 vaniljin sladkor, 12 dag masla ali margarine, 12 dag sladkorja v prahu.

Priprava: Margarino ali mast penasto umešamo z jajcem in delom sladkorja. Dodamo preostali sladkor, mleko, orehe, limonino lupino in moko, ki smo jo presejali skupaj s sodo bikarbono. Umesimo testo, ki ga razdelimo na 3 dele. Vsak del posebej poravnamo v manjši dobro pomaščen in pomokan pekač ter spečemo 3 plošče.

Medtem ko pečemo plošče, pripravimo nadev: Od mrzlega mleka odvajamo 6 žlic in v njem razžvrkljamo 3 polne žlice moke. Preostalo mleko zavremo in v vrelega med stepanjem zakuhamo razžvrkljano moko. Skuhamo v gosti kremo. Dodamo vaniljin sladkor kuhani del kreme. Med dodajanjem mešamo (če damo vso naenkrat se krema rada sesiri). Nadev razdelimo na tri dele. Posamezne plošče prevažemo in zložimo. Nato namažemo pecivo tudi zgoraj in po robovih, da se zmežča. Preden pecivo razrežemo, naj stoji nekaj ur na hladnem.

Te in podobne rezine, ki so tudi zunaj prevlečene s kremo, vedno serviramo na desertnih krožnikih s priloženo žličko ali vilico za pecivo.

Umetnost pripravljanja čaja

Pred dnevi je bila v ljubljanskem DOMUSU razstava, na kateri so se predstavili vsi pridelovalci čajev pri nas. Podravka pa je pripravila celo knjižico o zgodovini, posebnostih in pripravljanju čajev. Kako pravilno pripravimo čaj?

Vsakdo pripravlja čaj tako, kot mu najbolj ustreza. To je stvar izkušenj. Pomembno je, da upoštevamo pet osnovnih pravil, ki so se »udomačila« kot skrivni recept v širokih svetovnih krogih.

1. Uporabljajte le svežo čisto vodo. Če je voda trda ali preveč klorirana, jo pustite, da tri minute vre v nepokritem loncu. Za kuhanje čajev nikoli ne uporabljajte mineralne vode.

2. Čajnik je treba prej segreti. Čajnika ne smete umivati s sredstvi za pomivanje ali ribanje. Naslaga, ki je nastala pri kuhanju čaja v notranjosti čajnika, izboljša armo čaja. Čajnik je treba sprati le z vročo vodo.

3. Ne skoparite s čajem, čaj mora biti močan. Za vsako osebo uporabite polno čajno žličko čaja, dodajte pa še eno žličko za čajnik. Če uporabljate čaj v filterjski vrečki, ne pozabite da je ena vrečka dovolj le za eno skodelico čaja. Čaj nikoli ne sme biti dolgočasna, brezbarvna voda.

4. Čaj prelijte z vročo vodo, pustite da malo postoji, čaj mora biti aromatičen. Najbolje je, da stoji dve do pet minut. Če čaj stoji več kot pet minut, se izločajo grenke sestavine. Čaj postrezite samo v porcelanastih, keramičnih ali steklenih skodelicah ali kozarcih.

Slastni ostanki

S hrano ravnajmo varčno, saj je vsak dan dražja. Marsikdaj lahko iz ostankov od prejšnjega dne pripravimo novo, okusno jed. Z ostankom kuhane zelenjave, pa če je še tako malo, lahko izboljšamo glavno jed. Zelenjavo zmešamo na primer v rižoto ali v omako, s katero prelijemo testenine, s preflačeno zelenjavo lahko vežemo tudi različne omake. Pečenka od prejšnjega dne bo mehka in sočna, če jo pogrejemo v sopari.

Ze malce postaran kruh rahlo navlažimo, nato pa popečemo v pečici. Hrustljav bo kot sveže pečen.

Uveli solatni listi bodo spet krhki in čvrsti, če jih očistimo namočimo v vodi, ki ji primešamo malo sladkorja, potem pa operemo in pripravimo kot običajno.

Ze precej posušene pomaranče ali limone laže iztisnemo, če jih najprej položimo za nekaj minut v vročo vodo ali mlačno pečico.

ISKRENO ČESTITAMO OB DNEVU ŽENA!

V zalogi imamo primerna darila.

Za nakup se priporoča

TRGOVINA
VERE HORVAT
Žižki 61 a
Telefon: 70 211

Slaščičarna in kavarna

TAMARA

Radenci

iskreno čestita
občankam ob dnevu žena
in jih vabi na kavo
in sladke dobrote!

RADIO MURSKA SOBOTA

5 NAJ

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota. Slišite jo lahko ob petkih v oddaji 21 232.

1. Another day in Paradise — Phill Collins
2. Dobra mrha — Don Mentoni
3. Julija — Manet
4. Lambada — Kaoma
5. Girl I'm gonna miss you — Milli Vanilli

Glasbena lestvica nastaja s sodelovanjem s hi-fi video-studijem na Kidričevi 21, 69000 Murska Sobota.

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s priloženo: za 5 naj.

Oddaja 21-232 je na sporedu Radia Murska Sobota (UKV 87,6 MHz ali SV 648 kHz) ob petkih od 18.00 do 19.00.

SESTAVIL MARKO NAPAST	NESTO V VZHOJNI SRBIJI	NESTO OB JENSKEMU	GORA V JULCIH	IZRASTEK NA GLAVI	PRITOK DONAVE V ROMUNJI	ITALIJAN- SKO NESTO V POADRIJU	SOL OCETNE KISLINE
VRSTA SOLSKEGA SPRICE- VALA							
AKTER							
FR. POLIT. TEORETIK (JOSEPH MARIE DE)							
LJUDSKO IME ZA NAVRHAN				KAR SE MAROČA	ARABSKI ZREBEC		
IZDELEK TEKSTILNE INDU- STRIJE					AZIJSKA DRŽAVA		
RANOCEL- NIK MAZAC						ZNAK ZA SAHOVSKO TRDNJAVO	
KISIK		SLOVENSKA POKRAJINA GLEDAL- SKO DELO		OSEBA IZ BIBLIJE			NESTO V ZAJRU (ANAGRAM MAMT)
VLADIMIR DEDUČER				HRVAŠKA RAFINERIJA			
MANJŠA VZPETNA HRIB						DRAGO TRŠAR	
IT. PEVEC ZABAVNE GLASBE (MASSIMO)						NEMŠKI SKLADATELJ	
SPOJINA ZIVEGA SREBRA S KOVINO							
DARUVAR				RUMENA ILOVICA			

RESITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: Aristid, razlika, Miramar, Isak, Re, nazal, B, oriks, irs, duo, Telford, Tkon, ia, NOV, Eli, Erjavac, dečica.

Naš pogovor

Od mladosti v objemu narave

Narava s svojimi lepotami in vrednotami pritegne v svoj objem marsikatero človeka in ga tudi obdrži, ko ta dožame njeno bogastvo. Med te prav gotovo sodi predsednik radgonskega planinskega društva **Bruno Vajzman**. Že v mladih letih je začel hribolaziti in spoznavati naravo. Doživlja so bila tako močna, da je z vsem svojim srcem ostal zvest naravi. Tako tudi veliko prostega časa posveti planinarjenju.

— **Ali je planinstvo edina vaša aktivnost, ki se ji posvečate v prostem času?**

»Rekel bi da. Nekaj časa sem deloval le pri radgonski ribiški družini.«

— **Že osem let ste predsednik radgonskega planinskega društva. Kako ste zadovoljni z njenim delom?**

»Lahko sem zadovoljen z delom našega planinskega društva, saj je znalo prisluhniti željam članstva in vsako leto pripravi tak program, da lahko vsak najde nekaj zase. Posebno skrb namenjam tudi mladim v vrstici in šolah, čeprav v teh ustanovah težko dobimo mentorje. Nekaj težav pa je tudi zaradi tega, ker se precej otrok vozi v šolo. Sicer pa imamo na radgonski osnovni šoli okrog 30 mladih planincev, ki so zelo aktivni.«

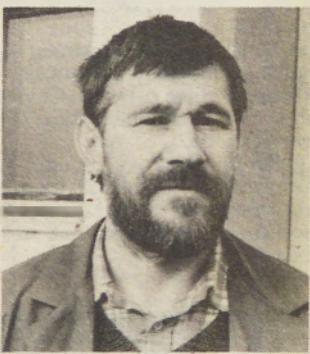
— **Kakšen pa je vaš letni program dela?**

»Naš letni program je zelo pester, vsebuje pa tudi nekatere tradicionalne pohode in izlete. Tako vsako leto organiziramo pohod po poteh Pohorskega bataljona, pohod na Stolo, na Tisje in na Snežnik. V poletnem času pa tudi organiziramo številne izlete. Organiziramo tudi zimske in letne taborje za mladino. Dobro sodelujemo s planinskimi društvoma Laško in PTT Celje, s katerima tudi skupno pripravljamo taborje.«

Feri Maučec

— **Kaj pa menite o pomurskem planinstvu? Je dovolj razvito?**

»Mislim, da je v Pomurju dovolj zanimanja za planinstvo, saj imamo registriranih okrog 2.150 članov. Primanjkuje pa nam planinskih vodnikov, zato letos organiziramo vodniško šolo.«

— **Kateri najvišji hrib pa ste premagali?**

»Pri nas je to vsekakor Triglav, najvišji vrh, ki sem ga osvojil, pa je avstrijski Anchohl.«

— **Za seboj imate bogato planinsko kariero, če se lahko izrazim v športnem žargonu. Kaj vam je najbolj ostalo v spominu?**

»Vsak pohod ali izlet je zame posebno doživetje. Najpše doživetje pa je vsekakor, ko izmučen in prepoten prispeš na cilj in se razgledaš po prekrasni pokrajini. Sicer pa je to težko opisati, potrebno je doživeti.«

— **Pa še načrti?**

»Letos nameravam predati predsedniško funkcijo drugemu, vendar s tem ne mislim prenehati z delom. Rad bi še naprej delal z mladimi. Brez planinstva ne bom mogel.«

Kdaj robniki?

Na mostu pri Juli na Bistrici, ob glavni cesti Murska Sobota Lendava, so pri odcepu za Dolno Bistrico delavci cestnega podjetja podrti stranske robnike na mostu. Ob dokaj globokem jarku so postavili na obeh straneh mosta »varovalne« trakove. Dolgo že »migetajo«, kdaj pa bodo postavili nove robnike, ne ve nihče. Morda ob obnovitvi ceste Lendava—M. Sobota.

J. Žerdin

Hrvat, ki študira slovenski jezik in književnost na Madžarskem

Zoltan Gerenčer že tretje leto študira na Visoki pedagoški šoli v Sombotelu, in to na katedri za slovenski jezik in književnost. Prvi semester tega študijskega leta je skupaj s tremi sošolci preživel na Pedagoški fakulteti v Mariboru.

Na sombotelski katedri za slovenski jezik in književnost imajo v tretjem letniku obvezne jezikovne vaje, v okviru katerih preživijo študentje polovico študijskega leta v Mariboru. Na Pedagoški fakulteti so poslušali predavanja v vseh letnikih, prebrati pa so morali tudi nekaj slovenskih knjig. Zoltan pravi, da jim je branje vzelo kar precej časa, saj je zahtevalo veliko pozornosti in zbranosti. Ob koncu semestra jih je čakal tudi izpit iz književnosti.

Zoltan je z velikim navdušenjem pripovedoval o življenju v Mariboru. Študij se razlikuje od tistega na Madžarskem tako po programu kot po načinu. Pri njih imajo izpitne roke obvezno po koncu semestra, medtem ko si pri nas študentje bolj svobodno izbirajo čas za opravljanje izpitov. Predavanja so po Zoltanovem mnenju pri nas boljša in obsežnejša. Vseč mu je bilo, da so imeli možnost obiskati več predavanj, s katerih je »odnesel« veliko koristnega. Največ napredka čuti Zoltan pri obogatitvi jezika, pa tudi študija. Skupaj s svojimi kolegi je živel v študentskem naselju, kjer je spoznal nove prijatelje. Kot pravi, so se veliko družili tako s Slovenci kot z Madžari iz Lendave, ki študirajo v Mariboru. Z jezikom niso imeli posebnih težav, saj so se v času svojega šolanja toliko že naučili. Zoltanu se je še posebej vtisnilo v spomin brucovanje v študentskem domu, saj ga je imel prilož-

nost videti prvič v svojem življenju. Skupaj z drugimi študenti je zahajal v Štuk in druge družabne in klubske prostore. Časa za zabavo je imel Zoltan bolj malo,

Zoltan Gerenčer je aktiven tudi v recitatorski in dramski skupini, ki bo marca nastopila v Cankarjevem domu v Ljubljani. Sicer pa meni, da bi morali nameniti več časa za priprave na nastope, saj jim ga običajno zmanjka.

vendar ga je temeljito izkoristil. »Prav lepo bi bilo, ko bi imeli tudi v Sombotelu toliko možnosti za zabavo,« je zavzdihnil Zoltan in dodal, da je klubi prostor na njihovi katedri majhen in da je edina možnost za zabavo disco. Zoltan živi v Sombotelu, vendar

ŠPITAL

Nekateri še danes dvomijo, da je stavba, kot t. i. špital v Gornji Radgoni, sploh primerna za gostišče. Poleg tega je v prvem nadstropju muzejska zbirka (kakršna že pač je). Toda če smo odkriti, je bil to edini način, da se stavba vsaj za silo uredi in postane spet dejavna.

Lastnik gostišča se je moral kar precej potruditi, da je očistil vse kletne prostore, saj so bili dobesedno zasipani. Urejal je pod nadzorstvom spomeniškega varstva, zato je razumljivo občutljiv za razne očitke. Teh pa ni malo. Gornjeradgončane moti velik madež na zunanji strani zidu ob cesti, prav tako pa odtok, saj teče umazanija kar po cesti. Ker je fasada pobarvana belo, je umazanija toliko bolj vidna.

Zakaj sploh toliko besed o špitalu? Stari špital se prvič omenja

1618. leta. Po obliki naj bi bila to edinstvena stavba v Sloveniji, v nadstropju in pritličju pa je poleg drugih prostorov po ena dvorana. V kapeli (vidna na posnetku, polkrožni del zidu) so na stenah sledovi baročnih fresk. Po navodilu spomeniškega varstva so te premazane (tako se bodo še najbolj ohranile), namesto kapele pa je zdaj tam prostor za glasbenike. Vsekakor je zgradba velike vrednosti, žal pa se mnogi naše zgodovinske dediščine nočejo spominjati. Mnenje, kakršno je

BRALCI O VESTNIKU

Vestnik moj glavni informator

Ištvan Kovač iz Dobrovnika se je pred leti že znašel na straneh našega časopisa, informiral je naše bralce o družbenopolitični aktivnosti v vasi, saj je bil v vodstvu krajevne konferen- ce Socialistične zveze. Tokrat smo ga zmotili na delovnem mestu, bencinski črpalki v Dobrovniku, a z drugim namenom. Želeli smo zvedeti, kaj misli

o našem Vestniku in radiu in ali ima nemara kakšen predlog, da bi se informiranje izboljšalo. »Že dolga leta sem naročnik Vestnika, rad prebiram vaš oziroma naš domači časopis, lahko rečem, da je Vestnik moj glavni informator,« je dejal naš sogovornik.

Več reportaž iz življenja na vasi bi lahko bilo v časopisu, za katerega meni da je pisan v razumljivem jeziku. Na vasi se dogaja veliko stvari, o katerih bi veljalo pisati, saj bralec rad vidi, če je na časopisnih straneh tudi njegova vas, to mu namreč daje moralno podporo, da še bolj aktivno dela. Ob Vestniku rad prebira tudi Ne-

pujsag, naš sogovornik je namreč po narodnosti Madžar. Ko sem ga pobral, če ima morda predlog za izboljšanje informiranja, je dejal, da takega predloga sicer nima, verjame pa, da bo anketa dala dovolj dobrih idej, ki bodo informiranje popestrile in da bo Vestnik naročilo še veliko drugih občanov. Kar se tiče oddaj radia, pa ga najbolj navdušuje jutranja oddaja, ki je pestra in privlačna. Sicer pa je Ištvan zvest poslušalec radijskega programa, ne samo našega, tudi drugim radijskim postajam rad prisluhne.

Ko je v službi, pa je radijski aparat vključen, tako da je informiran o vseh dogodkih. Pišete kratko o dogodkih, in pridite več med ljudi na vasi, mi je še dejal.

Jani. D.

Obisk pri vas doma.

»Babica, to so pravljičice...«

Aktivistka AFŽ, prevajalka na UDBI... Motiv za »prikazovanje« Marije v Črnem logu.

Kje začeti zgodbo o Mariji? O ta pravi Mariji, ki živi v Segovcih v Apaški dolini, njen rojstni kraj pa so Dolgovaške Gorice? O Mariji Perpar. Na začetku ali na »koncu«? Naredimo izjemo in začnimo na »koncu«.

Marija Perpar je zdaj upokojenka in živi mirno življenje. Nominarjeve pobude, da bi se skozi pogovor sprehodila skozenj, ni zavrgla, kajti tudi otroci in vnuki jo včasih spodbudijo, da jim pripoveduje; pa se jim potem vse to zdi kot nekaj neverjetnega — kot pravljičica.

V pokoj je odšla iz Mizarstva in žage Apače, kjer je bila nazadnje kadrovska delavka. Tam se je zaposlila 1960. leta po skoraj 10-letni prekinitvi zaposlitve, za katero se je 1950. leta odločila, da bi se posvetila družini. Za delo je znova prešla, ko ji je umrl mož Ludvik (Perpar-Zvonko), Trboveljčan, s katerim se je spoznala na UDBI v Lendavi. Vzela sta se 1947. leta, ko je državna varnost (Udba) raziskala Marijino preteklost. Sele tedaj je dobil dovoljenje za poroko. Rodila sta se jima dva sinova. Njuna usoda je bila močno povezana, saj sta bila zakonska in delovna tovariša: tja, kamor so premestili moža, je šla tudi ona. Tako sta skupaj delala na okraju v Lendavi, na Udbi v Mariboru, v bazi za repatriacijo madžarskih in ruskih beguncev (In-formbiro!) v Kukavcih... Kaže pa, da je mož precej mislil s svojo glavo in je zato svojčas podprl pobude radgonskih borcev, ki so hoteli za predsednika občine »svojega« človeka, in se zato zameril drugi strani, ki je prav tako kandidirala »svojega« človeka. Takrat, če nisi bil »na liniji«, so padale glave. Nič ni pomagala Ludvikova oziroma Zvonkova (partizansko ime) preteklost; najprej so ga začasno upokojili, nato pa se je moral prekvalificirati za delo v gozdarstvu. To ga je strlo!

Marija se je zelo razveselila osvoboditve. Z Madžarskega, kjer je bila med vojno služkinja pri nekem veletrgovcu, se je vrni-

la na cvetno nedeljo 1945. leta. Brž je šla v zavezniško (rusko) bolnišnico Lazareti v Lendavi, kjer so se zdravili in tudi umirali

Marija Perpar živi v Segovcih. Otroci in vnuki so sicer v Mariboru, vendar pridejo velikokrat »domov«. Tudi telefon zabni večkrat dnevno. Ima pa tudi prijateljico sosedo, s katero daleč v noč »politizirata«.

Foto: Š. S.

ruski vojaki. Njim v spomin je na lendavskem pokopališču pomnil. Kot mladinska aktivistka je bila sprejeta v Skoj in pozneje v partijo. Ta je od svojih članov marsikaj zahtevala. Le kdo bi se ji uprl, ko je padel ukaz o »prostovoljnem« pobiranju koruze na poljih v Baranji? Kdo bi si upal reči, da ne gre na politične tečaje, šole in kdo zavrnil predlog, da postane sekretar, v tem primeru okrajni sekretar Antifašistične fronte žena (AFŽ)? Marija že ni bila taka!

Hodila je torej po vaseh, osveščala rajo, nazadnje pa zajadrala še v UDBO (srbsko: uprava državne bezbednosti). Tedaj in še dolgo pozneje je bila ta služba

je že to?) je bila da obnovi asfaltno prevleko na cesti, ki je speljala tik ob zgradbi, saj se v jamah nabira voda, ki jo potem avtomobili škropijo po steni špitala. Občina bo prav tako morala zamenjati okna v zgornjem nadstropju, kjer je muzej, saj menda ne ustrezajo temu tipu zgradbe. Nobena od teh nalog ni uresničena in verjetno tako hitro tudi ne bo. Kakor smo izvedeli na Komiteju za varstvo okolja in urejanje prostora je edino, kar lahko storijo, da prepovejo promet za tovorna vozila. Pa še to ni zagotovilo.

Tudi Zavod za spomeniško varstvo pri vsem tem ni brez greha. Po njegovih navodilih so zgradbo obnavljali in naredili belo fasado, tako da so za vlažnost zidu in odpadanje ometa krivi prav vsi. Tako je pač pri nas — namesto da bi eden drugemu pomagali in s skupnimi močmi obnovili zgradbo, si mečemo polena pod noge. Časi, ko je bila naloga nekaterih le ovirati in zavlačevati, so minili. Tudi pri takih zadevah, kakršna je obnova starih zgradb.

Bernarda B. Peček

strah in trepet. Hitro je klonil tudi obubožanec iz Radmožancev, ki je ljudem pasel svinje. Delavcem Udbe je pač priznal, da svetlikajoča se svetloba v Črnem logu ni bila prikazen device Marije, ampak sončni odsev rose na pajčevini, razpeti med drevesoma. Priznal je, da je zgodbo o Mariji razširil, da bi se dokopal do boljše hrane. Kmalu po »prikazovanju« so mu namreč ženske začele prinašati dobrote.

V svoji mladosti pa Marija Perpar veliko dobrot ni použila. Oče ji je umrl, ko je bila stara manj kot tri leta. Mati je njo, sestrico in bratca dala v oskrbo terti, odšla za služkinjo v Subotico, nato pa za boljšim zaslužkom v Francijo. Tam se je znova poročila. Vzela je Antona Wolfa s Hrvaškega in iz tega zakona se je rodila polsestrica Milka. Ko je Marija končala šolo je kmalu sama prišla za delo: hodila je na sezonska dela v Baranjo, delala v dolgovaški opekarni. Med drugo svetovno vojno pa je bila, kot smo že zapisali, služkinja na Madžarskem, v Lentiju. Ničesar ji ni manjkalo, vedela pa je, da drugi žive v pomanjkanju, zato je občasno vozila zaupna sporočila v Bogojino, Bistrico, Petišovce.

Zagotovo nam Marija Perpar ni uspela povedati vsega iz svojega življenja. Bojimo se, da tudi vsega, kar je nanizala, nismo uspeli zapisati v beležko in zato tudi ne v ta zapis. Nekaj pa se je le nabralo. Bodi kot moralno zadostčenje, kajti Marija Perpar ni povečevala svojega delovanja, zato tudi nima »posebnih« delovnih dobe, ampak le tisto, ki si jo je nabrala z delom.

Š. Sobočan

Tečaj šivanja in krojenja

Pri delavski univerzi v G. Radgoni bodo v marcu pripravili tečaj krojenja in šivanja, ki ga bo vodila priznana strokovnjakinja Terezija Marhold. Tečaj bo obsegal 50 šolskih ur, tečajniki pa se bodo usposobili za krojenje in šivanje ob pomoči modnih revij, kot sta Burda in Neve Mode.

L. Kramberger

Zanemarjena cesta

Cesta Negova—Ihova v dolžini šestih kilometrov poteka na območju dveh občin oziroma krajevnih skupnosti, Negova in Benedikt. Cesta je večinoma makadamska, asfaltirana je le od Negove do Klokca v dolžini okrog dveh kilometrov. Čeprav letošnja zima ni bila kdo ve kaj ostra, pa je cesta dodobra zdelana. Na odseku, ki sodi v krajevno skupnost Benedikt, so jo že utrčili z novim gramozom. Zanemarjen pa je makadamski del od Ihove do asfalta pri Klokcu. Težki, zlasti avtobusni promet je dobro zdelal cesto. Vzdrževalci cesti bi morali hitro ukrepati, kajti na vozilih nastaja velika škoda.

L. Kramberger

MELINCI

Obsežen program

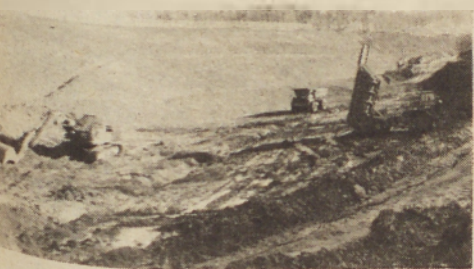
V krajevni skupnosti Melinci se, tako kot drugod, ubadajo s pomanjkanjem denarja, da bi lahko tekoče uresničevali zahtevne naloge iz referendumskega programa. TaRo jim lani ni uspelo okrog 1200 kvadratnih metrov cest prevleči s finim asfaltom; to bodo morali storiti letos. V tem času pa so na Melincih izkopali pet novih požarnovarnostnih vodnjakov, tako jih imajo 16, kar je dovolj za potrebe kraja. Sedaj čakajo na razpise telefonije. Dosedanjim 72 naročnikom se bo priključilo 52 novih, tako da bodo imeli na Melincih 124 telefonov. Pripravljajo se tudi na gradnjo mrliške vežice in skladišča za reprodukcijo material. Za novo mrliško vežico že imajo umnjeno lokacijsko dovoljenje in bodo že letos lahko začeli graditi. Ker pa je sredstev iz samopriprave premalo, bodo morali zbirati dodatna sredstva, krajani pa bodo morali opraviti tudi nekaj prostovoljnih delovnih ur. Letos želijo pripraviti potrebno dokumentacijo za gradnjo skladišča KZ Panonka, saj sedanji prostori v gasilskem domu niso primerni za skladišče. Precej sredstev pa bodo morali vložiti tudi za urejanje poljskih poti, ki so v zelo slabem stanju — kaj več pa na Melincih ne upajo načrtovati.

F. M.

Trgovina in gasilski dom na Melincih.

Foto: F. M.

LEDAVSKO ODLAGALIŠČE — V lendavski občini so brez večjih pretrkanj določili mesto za občasno odlagališče odpadkov, in sicer v Redičkem goru pri Dolgi vasi. Kmalu zatem so izdali tudi gradbeno dovoljenje, nakar so delavci Vodnogospodarskega podjetja Mura Murska Sobota začeli z deli (10. oktobra 1989). Najprej so preusmerili potok Borošnak, nato položili »kanalet« za odtok vode in nazadnje začeli izkopavati odlagališče. Kot je razvidno s posnetka, so opravili že precej del, sklenili pa naj bi jih (če bo vreme ugodno) do sredine marca.

Foto: Š. Sobočar

O vodovodu do Cankove

Že nekaj časa je v izloži občinske stavbe v Murski Soboti in na sedežu krajevnega urada na Cankovi razgrajen osutek lokacijskega načrta za vodovod Gorjanci—Cankova—avstrijska meja. Tako bo vse do 25. februarja, dotlej pa lahko bodo občani in drugi zainteresirani pisne pripombe, ki jih sprejemajo na Zavodu za ekonomiko in urbanizem, kjer so izdelali omenjeni lokacijski načrt, in sekretariatu za varstvo okolja in urejanje prostora pri izvršnem svetu Skupščine občine Murska Sobota.

—Še

Kabelska televizija v Gornji Radgoni

Mesto G. Radgona je dobilo še četrto omrežje kabelske televizije. Postavila ga je obrtna zadruga 14. oktober iz G. Radgone. Priključenih je 131 gospodinjstev. Omrežje zajema severni del mesta, predvsem Šlebingerski in Simoničev breg, Grajski hrib ter naselje Podgrad. Gledalci lahko spremljajo šest zemeljskih in satelitskih programov.

Denar za napeljavo kabelske televizije so naročniki zbrali v okviru krajevnih skupnosti, ki je tudi organizirala napeljavo kablov. Plačevanje je potekalo v petnajstih obrokih, zato je akcija uspela.

L. Kramberger

Zbiralnica mleka, strelišče in igrišče

V Noršincih pri Murski Soboti so krajani zelo delavni, saj tudi sedaj, v »zimskem času« ne mirujejo. Izkoristili so ugodne vremenske razmere za delovno akcijo. Pri novem gasilskem domu, na katerega so krajani ponosni, so posekali drevje, kjer bodo uredili igrišče za mali nogomet. Za to športno zvrst je namreč med mladimi veliko zanimanje. Začeli so tudi preurejati stari gasilski dom, kjer bodo uredili sodobno zbiralnico mleka in strelišče za zračno orožje. V Noršincih imajo močno strelsko družino, katere članska ekipa tudi uspešno tekmuje v prvi republiški ligi. Ker pa nimajo lastnega strelišča, morajo vaditi in tekmovali na avtomatskem strelišču v Murski Soboti. Na starem gasilskem domu so doslej že prekrili streho in uredili fasado, z deli pa bodo nadaljevali spomladi. Letos nameravajo dokončno urediti okolico novega gasilskega doma s prostorom za parkiranje, skrbijo pa tudi za zdravo in čisto okolje. Med drugim so začeli zasipavati gramozno jamo ob cesti Noršinci—Mlajinci in jo usposobiti za obdelovalno zemljišče. Če pa bo ostal denar iz samopriprave, bodo začeli graditi mrliško vežico.

Zemljišče, kjer bodo uredili igrišče za mali nogomet. V ozadju nov gasilski dom.

Foto: fm

Kaj bo s Kolodvorsko ulico?

V krajevni skupnosti Lendava so nemočni: zbirajo denar za ureditev pločnikov v delu Kolodvorske ulice, vendar ga ne morejo porabiti, ker upravitelj magistralne ceste, ki teče po tej ulici, še ni pripravil načrtov za modernizacijo cestišča. Cesta je seveda v pristojnosti novega organa uprave za ceste, ki je pri republiškem izvršnem svetu. Vprašanje je tudi, ali je smotno, da bi krajevna skupnost skupnost poskrbela za ureditev pločnikov, če ne bi hrkati druga stran uredila cestišča. Dejstvo pa je, da je ureditev dela Kolodvorske ulice več kot nujna, saj je po njej zelo gost promet; tudi pešcev je veliko, ki gredo na delo ali z dela iz Varstroja, Leka, Indipa, obrata Mure, Leka in Viatorja. Ker pač ni pločnika jo mahajo po obeh straneh ceste, zato so prometne nesreče na tem odseku zelo pogoste.

Š. S.

Zimska šola računalništva

Zveza organizacij za tehnično kulturo Murska Sobota, ki namenja posebno skrb delu z nadarjenimi učenci, je pod pokroviteljstvom Zavarovalne skupnosti Triglav pripravila zimsko šolo računalništva. Šole se je udeležilo 15 učencev, ki so jih predlagale posamezne osnovne šole. Na računalniških PC so se udeleženci šole seznanjali z osnovami programiranja, pridobili znanje pa si bodo dopolnjevali še v poletni šoli računalništva. Pri Zvezi za tehnično kulturo Murska Sobota so se odločili, da bodo načrtno spremljali razvoj posameznih učencev.

F. M.

Kdaj drugače?

KDAJ BO DRUGAČE? — Vsi, ki so gradili, vedo povedati, da hiša še nekaj uspeš postaviti pod streho, potem pa zmanjka denarja. Najbrž se je tako zgodilo tudi občanu, ki je že pred desetimi leti sezidal hišo v Kidričevi ulici v Lendavi, od takrat pa se ni nič spremenilo. Hiša močno kazi podoba središča mesta, pa se zato vse več ljudi sprašuje, doklej bo tako. Seveda nikogar ni mogoče prisiliti, da bi pohitel z dokončno ureditvijo, še posebno pa ne, če nima denarja. Morda pa bo naša objava pripomogla, da ga bo lastnik te kje staknil.

Foto: N. N.

Avgusta lani so na svojo dolgoletno željo lovci v Radovcih začeli graditi lovski dom, ki je danes že pod streho. V njem bodo uredili sbrambe in hladilnice za divjačino, pa tudi prostore za sestanke. Lovci, ki do zdaj niso imeli nobenih prostorov, so vložili v gradnjo doma veliko prostovoljnega dela in drugih prispevkov.

Foto: Nataša Juhnov

Apaae

Med tistimi poravnalnimi sveti, ki imajo iz leta v leto manj zadev, o katerih morajo razsojati, je tudi poravnalni svet v Apaah. Dolgoletna predsednica Marija Perpar nam je povedala, da so 1965. leta imeli kar 95 zadev. Sploh je bilo v šestdesetih letih veliko sporov, potem pa jih je bilo iz leta v leto manj; letno v povprečju 5. Najpogostejše se je poravnalni svet v Apaah moral sestajati zaradi reševanja sporov zavoljo telesnih poškodb, obrekovanj, žalitev, opravljanja, tatvin, motenja posesti (mejni spori) in odškodninskih zahtevkov. Na poravnalnem svetu so najčesče obravnavani kmetovalci. Pripravljenost za zgladitev sporov je velika, zlasti med mlajšimi strankami, težje pa gre pri starejših.

Š. S.

Tekmovanje harmonikarjev

Pred nedavnim je bilo v Radovcih v dvorani gasilskega doma tekmovanje harmonikarjev za naslov vaški goodec 90. Nastopilo je 21 harmonikarjev. Zmagal je Vinko Aberšek iz Skol pri Titovem Velenju pred Francem Haukom iz Vešice in Iztokom Jernejškom iz Maribora. Dogovorili so se, da bo to srečanje in tekmovanje postalo tradicionalno.

Elena Melin

Zadovoljni z delom

Društvena dejavnost v krajevni skupnosti Lipa je dokaj razgibana. Med društvi je dobro delalo kulturno društvo, kar so ugotovili na letni konferenci. V okviru društva delujeta mešani pevski zbor, šahovska in dramska sekcija. Med najbolj dejavnimi je mešani pevski zbor, ki je nastopil na vseh proslavah v vasi, gostoval pa je tudi v nekaterih okoliških vaseh. Delovanje društva podpira krajevna skupnost, poleg tega pa tudi Planika iz M. Sobote. Letos naj bi društvo pomladili z mladimi pevci. Poživili nameravajo tudi delovanje dramske sekcije.

J. Z.

ZGRADILI MRLIŠKO VEŽO — Vaščani G. Bistrice so jeseni lanskega leta zgradili novo mrliško vežo. Sredstva za gradnjo so zbrali s samopripravo, večino dela pa so opravili prostovoljno. Letos bodo gradnjo končali.

J. Z.

Odranci

Medtem ko v tej največji pomurski vasi že okrog pol leta gradijo oziroma urejajo novo trgovino Univerzala iz Lendave (v vaškem domu), je pred dnevi Ivan Kavaš odprl dokaj veliko in lepo urejeno zasebno samopostrežno trgovino. Bilo je skoraj tako kot na »uradnih« otvoritvah kakšnega pomembnega objekta.

J. G.

Poglobiti sodelovanje

Delegacija krajevnih skupnosti Škale pri Titovem Velenju je obiskala Radovce in se z vodstvom krajevnih skupnosti pogovarjala o še tesnejšem sodelovanju. Tesneje naj bi sodelovali gasilci, lovci, športniki in druga društva ter krajan. Gostje so si ogledali staro grajsko poslopje pri Gradu ter se seznanili z zgodovino tega kraja. Na srečanju so se dogovorili, da bodo izdelali program sodelovanja. Sportniki, ki so bili pobudniki tega sodelovanja, imajo že svoj program. Krajani Radovec se bodo udeležili še vaške olimpiade v Škalah in tekmovanja koscev.

Melina Elena

Nov vzorčni kiosk

Vzorčni kiosk, ki je že nekaj časa postavljen na pločniku Titove ulice v Murski Soboti, ni nalletel na ugoden odmev med občani. Zato so se v podjetju Komunala odločili za njegovo dopolnitev in tipsko izdelavo 2 krat 2 metra, ki naj bi bila gotova do začetka marca. Stal naj bi 55 tisoč dinarjev, ob Titovi ulici pa bi jih postavili deset. Z njimi bi zagotovili ustrezno ponudbo različnih dejavnosti, od prodaje spominkov in izdelkov male obrti do prodaje pijač in sladoleda.

—Še

ZLATE POROKE

Zakonca Ana in Franc Koren s Tišine sta slavila zlato poroko na krajevnem uradu v Tišini. Poročila sta se 28. 1. 1940 v Beltincih. V zakonu se jima je rodilo 5 otrok. Imata 10 vnukov in dva pravnuka. Franc Koren je delal na žagi in v Mlinopeku in se leta 1973 upokojil. Žena Ana rojena v Lipovcih je bila na začasnem delu na Madžarskem in v Nemčiji, sedaj pa gospodinji doma. Listino o zlati poroki jima je izročil predsednik skupščine M. Sobota, Andrej Gerenčer.

frku.

Marija in Štefan Gjura iz Brezovice sta proslavila zlato poroko. 70-letni Štefan je še vedno čil, vse življenje pa je kmetoval. Žena Marija je gospodinjala in skrbela za štiri otroke.

J. Z.

Pred petdesetimi leti sta si svoj življenjski da izrekla Janez in Marija Kolenko iz Dolnje Bistrice. Poročila sta se leta 1940 v Črenšovcih. Na majhni družinski slovesnosti so se zbrali številni bratje, sestre in nečaki. Janez, rojen 1919, je kmetoval, aktiven pa je bil tudi med gasilci. Žena Marija, rojena Ivko, je vzgajala otroke in gospodinjala. V zakonu se jima je rodilo četrto otrok, ki so že v mladosti umrli.

J. Žerdin

V teh dneh praznujeta zlato poroko Mihael in Julijana Zadravec iz Odranec. Mihael, rojen 1920, je tri leta druge svetovne vojne preživel na fronti pri Stalingradu. Dolgo je delal kot odbor-nik, rad poje, zato je bil član cerkvenega pevskega kora. Žena Julijana, rojena 1921, je vzgajala otroke in gospodinjala. Oba sta vse življenje kmetovala. Poročila sta se leta 1940 v Beltincih. V zakonu se jima je rodilo pet otrok. V veselje jima je 10 vnukov in štirje pravnuki.

J. Žerdin

Podjetje Blagovno transportni center JAVNA SKLADIŠČA LJUBLJANA, p. o.
Šmartinska 152, Ljubljana

nudi urejene prostore za diskontno prodajo

in išče ponudbo podjetij v privatni in družbeni lasti za organiziranje in opravljanje diskontne dejavnosti in sicer:

- na območju BTC Javna skladišča v Ljubljani, Šmartinska 152 v velikosti 800 m²
- na območju BTC Javna skladišča v Novem mestu, Ljubljanska 27 v velikosti 400 m²
- na območju BTC Javna skladišča v Murski Soboti, Nemčavci 1 d v velikosti 400 m²

Pisne ponudbe pošljite v roku 15 dni od objave na naslov: BTC Javna skladišča Ljubljana, Šmartinska 152, 61110 Ljubljana z oznako DISKONT.

NOVO NA TRŽIŠČU:

ZADNJI TRAKTORSKI NAKLADALNIK

- montaža možna na vse tipe traktorjev
- izjemno ugodna cena

Iz svojega rednega proizvodnega programa ponujamo še:

- prednje nakladalnike
- puhalnike (z noži ali brez)

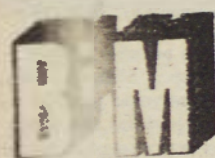

INDUSTRIJA HIDRAVLICNE IN KMETIJSKE OPREME
HIKO »olga meglič« PTUJ, p.o.
62250 PTUJ, Vošnjakova ul. 6

Telefon: (062) 771-281, 771-157

Želimo vam prijetno praznovanje 8. marca, mednarodnega dneva žena!

Vabimo na nakup priložnostnih daril!

d. o. o.

Murska Sobota
Ciril-Metodova ulica 50

Telefon: 219
Za posredništvo proti kanalu

križemkražem po naših šolah

Ptice pozimi

Nekega hladnega zimskega jutra me je zbudilo čivkanje ptic. Šla sem jih pogledat. Ugotovila sem, da so vrabci. Začutila sem že ob pogledu nanje, da jih zebe. Po kratkem opazovanju sem se vprašala, zakaj so nemirni. Se jim morda toži po toplem stanovanju? Zakaj? Kaj če so lačni? Zasmilihi so se mi. Stekla sem na podstrešje. Priblesila sem zrnja in ga nasula na okno. Takoj so prileteli slastno so ozobali in zopet odleteli. V mislih sem jih povabila, naj jutri spet pridejo.

MARIJANA MARIČ, 4. b,
OŠ TIŠINA

Najbrž je malo takih osnovnih šol v Pomurju, ki bi jim uspelo občasnno pritegniti med učence toliko zunanjih mentorjev in drugih gostov, kot je to osemletka France Prešeren v Crenšovcih. Tako so pred kratkim skupaj z njimi plesali, peli, se pogovarjali, delali razne domače izdelke (na posnektu), kuhali, pekli...

Razmišljanje o knjigi

Ko sem bila še majhna, v vrtcu, sem dobivala veliko knjig. Ponavadi so bile zelo pisane, kar me je zelo privlačilo. Rada sem brala basni, saj imam zelo rada živali. Vendar sem imela velike probleme, saj sem brala samo velike tiskane črke. Zgodilo se je, da so mi prinesli knjigo z malimi tiskanimi črkami. Prosila sem mamo, naj mi jo prebere, pa mi je samo napisala malo tiskano abecedo in zraven k vsaki črki še veliko tiskano črko. Tako sem se spravila na delo. Ko sem vsako črko iskala po abecedi, na koncu nisem imela pojma, kaj sem prebrala. Bilo mi je dovolj mučenja. Spet sem odšla k mami, ki mi je knjigo na hitro prebrala.

Tiste nove črke pa so me zelo mučile. Spravila sem se nad (tisto) abecedo in še isti dan sem znala že vse črke. Tako sem že

pred vstopom v šolo prebrala nekaj knjig. V drugem razredu sem postala prava mala požiralka knjig. Knjige sem brala do četrtega razreda. Med poletnimi počitnicami pa nisem več od nikoder dobila knjig, in sem se jih odvadila.

Sedaj se spet, učim branja. Nekoč so mi ugajale vse knjige, letos pa samo zelo zanimive. Všeč so mi naslednje knjige: Pet prijateljev na lovu za tihotapci, Pet prijateljev za nosom, Pet prijateljev na skrivnostni sledi, ... Te knjige so super.

Knjiga je nekaj lepega, od nje vedno nekaj pričakujem, vendar v naši knjižnici ne najdem več zabavnih, pustolovskih in zabavnih knjig.

Upam, da se bom spet naučila brati knjige.

MANJA ŽIŽEK, 5. raz.,
OP BUČKOVCI

Dobil sem bratca

Pred kratkim se je rodil moj bratec Dominik. Ko nama ga je z očkom pokazala babica pri oknu, se mi je zdel zelo majhen in luštkan. Zelo sem bil vesel, ko sta se z mamico vrnili iz porodnišnice. Takoj mi ga je dala v naročje. Bilo mi je nerodno. Še isti dan sem ga fotografiral.

Moj bratec je še vedno majhen. Njegove rokice in nogice so drobne. Veliko spi in je. V spanju se rad smeji. Ko joka, me bolijo ušesa, a ga kljub temu imam rad. Bistvo me gleda, čemu kaj pripovedujem.

Spi v majhni zibelki. Ko sem ga prvič peljal v vozičku, sem bil zelo ponosen. Moj bratec je res zelo srčan in rad sem z njim.

Kristijan Klekl, 4. a,
OŠ Edvard Kardelj, M. Sobota

Moje (pasje) življenje

Življenje. Največji dar, ki ga lahko človek sprejme. Pogosto se vprašam, kaj je smisel življenja, čemu živim? Odgovor na to mi nudi življenjski kompas. Čas se premika iz dneva v dan hitreje. Leta gredo naprej in nobeno se še ni ponovilo ali vsaj ozrlo na prehojeno pot, da bi se vprašalo, kakšno usodo je začrtalo svetu. Misli mi uhajajo na križce množice v Kosovu in drugih predelih naše domovine. Časopisna in radijska dejavnost nam prinaša vsakodnevne utrinke: spore, vojne, nemire, nesreče...

Kako je to grozno? Se odrasli tega zavedajo? Najbrž ne, kajti potem tega ne bi počeli. Zaradi njih in njihovega početja pa trpimo mi, ubogi otroci. Le kakšna usoda nas bo še doletela? Naša sedanjost je mračna, le kakšna bo naša prihodnost? Ljudi in cel svet lahko primerjam z vlakom, ki drvi v neskončnost... Se bo ta vlak ploh kdaj ustavil? Zakaj takšna hitrost? Zakaj hoče biti vedno prvi na lestvici zmagovalcev? Človek hoče imeti vse. Otroci v Afriki in nerazvitih predelih hrepenijo po skorji suhega kruha, mi pa živimo v izobilju, norčujemo se že iz vsega, kar imamo. Kakšna krivica!

A ljubezen, to je edino, kar daje človeku toplino, toplino v srcu, saj bi bil drugače kot robot. Vsak človek mora imeti nekaj rad, pa čeprav le naravo, živali, sončni zaton, mavrico na nebu...

Iz razmišljanja me prebudi glas očeta. Ob tej priložnosti po-

mislim na sestrine modre besede, ki jih je mimogrede izustila, ko je slišala, da so ubili 9-letnega fanta in 17-letno dekle. Zapisal jih je JOHN LENNON:

»Pusti mlade, naj živijo, saj si so sami hoteli, da se rodijo!«

CVETKA RENGO, 7. b,
OŠ BELTINCI

Če si pijanec, si takšen kot pust — Tole risbo (kolaz) sta skupaj oblikovala učenca 7. a razreda OŠ Bogojina, Branko Keršič in Zvonko Pozvek.

Zora in Pandora

Moj dedek kobilu ima, ki nikomur je ne proda, ker zelo rad jo ima. Ko pa žrebička Pandora je dobila, dedka velika sreča je obšla. Zanj lepo je skrbel, kot princ v hlevu se je imel. Marca Zora spet bo skotila, dedku novo veselje naredila.

Janja Panker, 7. b,
OŠ Bakovci

Zimovanje v Domanjševcih

Zimovanje v Domanjševcih na Goričkem je trajalo pet nepozabnih dni. Bilo nas je skupno osemnajst, kak dan kdo več ali manj, saj so nekateri prihajali in odhajali.

Za našo dobro zabavo je poskrbel naš pesnik Hašek. Seveda pa ni bila na programu zimovanja samo zabava. Imeli so krajši program iz orientacije ter ekološko izvidnico. Naša ekološka izvidnica je popisala kar tri smetišča na zelo majhnem, a doslej neznanim (nam tabornikom) območju.

Bivali smo v taborniškem domu, kjer je bila nekoč osnovna šola. V Domanjševcih smo si ogledali tudi bližnjo cerkev, ki je na prvi pogled zelo zapuščenca. Vendar so v njeni notranjosti ohranjene lepe freske. V cerkvi nas je naš pesnik Hašek tudi fotografiral.

V prostem času smo gledali televizijo, ker smo imeli na voljo videorekorder, igrali smo razne igre, kartali, ostrigli pa smo tudi našo vodnico. Nad svojo novo pričesko sprva ni bila navdušena, a se je pozneje kar sprizgnila. Čeprav nas je bilo iz našega voda na zimovanju malo, nam je bilo dokaj prijetno.

Sandra Györek,
TO Ljudske pravice, Lendava

MOJ DEDEK PRIPOVEDUJE

Moj dedek me ima zelo rad. Pripoveduje mi, kako težko so živeli. V šolo je hodil bos in zakrpan. Za malico je nosil le črn kruh. Po pouku je moral pasti krave.

Ko se je začela vojna, je moral v vojsko, kjer je dosti pretrpel. Po vojni je pomagal pri graditvi nove domovine. Sedaj prejema pokojnino in obdeluje malo kmetijo. Dedek mi večkrat reče, naj se pridno učim, da mi bo v življenju lažje, kot je bilo njemu. Trudim se, da bi ga ubogala.

DARJA DEUTSCH, 2. b
OŠ TIŠINA

Sobočani odlični drugi

V Murski Soboti je bilo 44. ekipno državno mladinsko prvenstvo, ki ga je pod pokroviteljstvom Veletrogvine Potrošnik organiziral domači NTK Sobota. Na tekmovalni se je zbralo 12 ekip, bilo ni le ekipe s Kosova. Tridnevno tekmovalje je bilo razburljivo in polno presenečenj, saj je trikratni državni prvak, novosadska Vojvodina, z državnim članskim reprezentantom Grujičem, ki je bil najboljši igralec (14:0), zasedla šele tretje mesto. Z drugim mestom so Sobočani presežili vsa pričakovanja, za kar gredo čestitke četverici Oriju, Kusu, Rihtariču, Sapaču ter njihovu trenerju Močanu vse čestitke.

V predtekmovalju je Sobota premagala Ilirijo in Industrogradnjo s 5:3, Ibar (Rožaje) in Borac (Banjaluka) s 5:1 ter v odločilnem srečanju za prvo mesto v skupini z najboljšo igro favorizirano ekipo Vojvodine s 5:4, kjer sta se zlasti izkazala Kus in Ori. V finalni skupini je Sobota premagala Sirojno iz Maribora s 5:2, kjer se je s tremi zmaganimi izkazal Ori, v odločilni tekmi za naslov državnega prvaka pa izgubil po veliki in dramatično borbi z Olimpijo s 3:5. Izpustili pa so priložnost za zmago. Ori je premagal lanskega državnega prvaka Škalarja, odločilno partijo pa je izgubil Rihtarič, ki je vodil proti Ignjatoviču z 20:17. Najuspešnejši v ekipi Sobote je bil Ori, ki je bil z rezultatom 12:1 tretji igralec prvenstva. Rihtarič je dosegel rezultat 10:3, Kus pa 6:3, medtem ko je Sapač igral le dve partiji.

Letošnje državno mladinsko prvenstvo sodi v okvir praznovanja 25-letnice kluba.

MDNS MURSKA SOBOTA

Odslej več nogometnih sodnikov

V Pomurju nam glede na število klubov primanjkuje nogometnih sodnikov, zlasti pa kakovostnih. To so ugotovili na letni skupščini člani Medobčinskega društva nogometnih sodnikov Murska Sobota, ko so kritično ocenjevali svoje delo. Z veseljem pa so pozdravili sklep Nogometne zveze Slovenije, da bo moral v prihodnje vsak nogometni klub predlagati enega kandidata za nogometnega sodnika. S povečanjem števila se bo gotovo izboljšala tudi kakovost. Posebej so tudi sodniki opozorili na točenje alkoholnih pijač na nogometnih tekmah. Poudarili so, da niso proti točenju pijač, zahtevajo le, da je to v primeru oddaljenosti od igrišča, tako da sodniki lahko normalno vodijo srečanja. Izvolili so tudi novo vodstvo. Za predsednika so ponovno izbrali Ladislava Abrahamo.

ROKOBORBA

Uspešen nastop Bačiča in Tribnika

V Zagrebu je bil drugi zvezni turnir članov v rokoborbi v grško-rimskem slogu. Sodelovala sta tudi člana ABC Pomurke iz Murske Sobotice Gorazd Tribnik in Rade Bačič in se lepo odrezala, saj sta dosegla vsak po dve zmagi in po dvakrat izgubila. Tribnik je tekmoval v kategoriji do 62 kg, Bačič pa v kategoriji do 74 kg. Bačiča je izločil olimpijski zmagovalec Lisjak (0:3), izgubil pa je še s kasnejšim zmagovalcem Sabom, ki ga edinega ni tuširal. Zvezni kapetan Milan Nenadić je Bačiča poklical na prve skupne priprave državne reprezentance. Že naslednji teden pa hosta Bačič in Tribnik sodelovala na prvem zveznem turnirju (do 20 let). Pionirji ABC Pomurke pa bodo sodelovali na mednarodnem turnirju v Gradcu.

S. Šernek

JUDO

Prvi pozivni turnir

V Murski Soboti je bil prvi pozivni turnir za pionirje in mladince v judu. Sodelovalo je 62 tekmovalcev. Rezultati — pionirji — do 28 kg: 1. Rančigaj, 2. Zilavec (oba MS), 3. Tomažič (Le.) in Mavrin (Lj.); do 31 kg: 1. Hašaj, 2. Erniša (oba MS), 3. Zajtl (Le.) in Lesjak (MS); do 34 kg: 1. L. Cikajlo (MS), 2. Kolarič (Lj.), 3. Preradović in Nagy (oba Le.); do 38 kg: 1. Novak (Le.), 2. Cuk (MS), 3. Kobilencer in Pirher (oba Lj.); do 42 kg: 1. Vehab, 2. Lazar (oba MS), 3. Načič (Lj.) in Horvat (MS); do 46 kg: 1. Pavlič (MS), 2. Franov (Lj.); do 50 kg: 1. Djurov (MS), 2. Hozjan (Lj.); nad 55 kg: 1. Recek, 2. Kuplen, 3. Kovač (vsi MS). Mladinci — do 55 kg: 1. Pavlič, 2. Vehab (oba MS); do 60 kg: 1. Seruga (MS), 2. Breznik (Le.), 3. Cikajlo in Mazuzi (oba MS); do 65 kg: 1. Stotl, 2. Brzozović, 3. Kerec (vsi MS); do 71 kg: 1. Vehab, 2. Fekonja (oba MS) in nad 71 kg: 1. Kos (MS), 2. Slopčan (Lj.). Ekipno: Murska Sobota 95, Ljutomer 15 in Lendava 13 točk. V Murski Soboti je opravilo izpite za pasove 17 judoistov.

T. Kos

Odbojkarice Pomurja iz Murske Sobotice, ki tekmujejo v drugi republiški ligi. Stojijo od leve: Cipot (trener), Dominko, Lukač, Sušek, Smisl, Roudi, Hochsteter in Gruškovnjak. Čepijo: Jerič, Tanšek, Matjašec, Janc, Šömen in forjan.

Foto: N. Juhnov

KEGLJANJE

Prepričljiva zmaga Radenske

V tekmovalju prve republiške moške kegljaške lige je Radenska prepričljivo premagala ljubljanski Slovan s 5073:4848 podrtimi keglji. Najuspešnejši je bil Kučan z 886 podrtimi keglji pred Kovačičem, 860, Horvatom, 851, Drvarčičem, 829, Bavcem, 824, Salamonom, 421, in Steržajem, 402 podrti keglja. V naslednjem kolu igra Radenska z Brestom.

M. Ž.

Bratstvo premagalo Nafto

V desetem kolu tekmovalja v varaždinski kegljaški ligi je Bratstvo iz Kotoribe premagalo lendavsko Nafto s 4871:4790 podrtimi keglji. Posamezniki pa so podrti naslednje število kegljev: Zupanec 797, Matko 773, Levac 373, Žalik 412, Horvat 837, Radaković 805 in Folšo 793.

M. Ž.

Gjureč prvi v Lendavi

V Lendavi je bilo regijsko tekmovalje za člane v borbah po kategorijah. Sodelovali so tekmovalci iz devetih klubov. Od pomurskih predstavnikov sta bila najboljša člana KK Štefan Kovač iz Beltincev, Karel Gjureč in Milorad Pjevič. Gjureč je v superlahki zasedel prvo, Pjevič pa v srednji tretje mesto. R. Horvat

Mura:Nafta 1:1

V prijateljski nogometni tekmi sta se pomurska ligaša, lendavska Nafta in soboška Mura, razšla z neodločenim izidom 1:1. Gola sta dosegla Milošević za Muro in Rob za Nafto. Sodil je Kerčmar s Hodoša.

Beltinka:Bakovci 3:2

Srečanje v Beltincih so dobili gostitelji. Strelci golov: Vereš, Skaper in Jančar za Beltinko ter Ilič in Zver za Bakovce. Sodil je Žekš iz Murske Sobotice.

Tečaj za nove sodnike

Medobčinsko društvo nogometnih sodnikov Murska Sobota organizira tečaj za nove nogometne sodnike. Tečaj bo v soboto, 10. marca 1990, ob 16. uri v prostorih Doma Partizan v Murski Soboti. Vabijo, da se tečaja udeležijo čim več kandidati.

Murina noč

Nogometni klub Mura iz Murske Sobotice bo pripravil tradicionalno Murino noč. To je prireditelj, s katero želijo pridobiti nekaj nujno potrebnega denarja. Na prireditvi, ki bo 9. marca 1990 v hotelu Diana v Murski Soboti, bo nastopil tudi Mladen Delić.

— ODBOJKA —

Zmagi Pomurja in Mladosti

V nadaljevanju prvenstva v prvi republiški moški odbojarski ligi je Mislinja premagala Agropod Ljutomer s 3:1. V naslednjem kolu igra Agropod Ljutomer doma z Olimpijo.

V tekmovalju druge republiške moške odbojarske lige vzhod je Pomurje v Murski Soboti v pomurskem derbiju premagalo Veržej s 3:1. Partizan Hoče pa je premagal Radence s 3:0. V ženski konkurenci je Mladost v Murski Soboti premagala Comet s 3:0. Pomurje je bilo prosto. V naslednjem kolu igra Pomurje doma z Vuzenico, Veržej s Partizanom iz Hoče, Radenci pa s Turbino. V ženski konkurenci igra Pomurje v Mariboru s Palomo Branikom, Mladost pa je prosta.

— RITMIČNA GIMNASTIKA —

Uspeh mladih Sobočank v Ljubljani

Partizan Narodni dom iz Ljubljane je pripravil tekmovalje v športno-ritmični gimnastiki. Tekmovalja so se udeležile tudi tekmovalke soboškega Partizana in dosegle lep uspeh. Tekmovalce so v kategorijah mlajših in starejših pionirk. Sodelovalo pa je nad 50 tekmovalk iz Hrvaške, Italije in Slovenije.

Pri mlajših pionirkah je bila najuspešnejša Nina Toplak, ki je z 8,15 zasedla tretje mesto, Špela Marič je bila z oceno 7,50 osma. Pri starejših pa je bila izvrstna Dunja Turk, z oceno 16,25 je zasedla tretje mesto, Sandra Brglez in Nina Rogan (15,80) pa sta zasedli šesto mesto.

Na zimovanju v Avstriji

Na zimovanju v Avstriji so bili nekateri učenci osnovnih šol soboške občine in izvedli tekmovalja v smučanju. Pri pionirjih je v prvi skupini zmagal Boris Bomanović pred Stefanom Gombocem in Urošem Haklom, v drugi skupini je bil najboljši Miloš Milošević pred Andrejem Kerčmarjem, v tretji skupini pa Marko Janža pred Romanom Frasom. Pri pionirkah je v prvi skupini zmagala Viktorija Juršič pred Ksenijo Svetec, v drugi skupini pa Sonja Virag pred Martino Forjan. Ob smučanju so tekmovali še v namiznem tenisu, kjer sta bila najboljša Barbara Čeh in Marko Janža, ter v namiznem nogometu, kjer sta se najbolj izkazala Roman Fras in Mojmir Šafarič.

J. Rožman

— STRELSTVO —

Bukovcu zlata puščica

Na strelišču Občinske strelske zveze Murska Sobota je bilo regijsko tekmovalje v streljanju z zračno puško za zlato puščico. Sodelovalo je 47 strelcev. Zmagal je Branko Bukovec s 563 krogi pred Dragom Perocijem, 562, Francem Giderjem, (vsi Tišina) 556, Janezom Horvatom, 555, in Ljubom Špindlerjem (oba Noršinci), 555 krogov. Normo za republiško tekmovalje za zlato puščico, ki bo 11. marca v Kranju, je izpolnilo 12 strelcev.

K. Turner

Miholič pred Robnikom

Občinska strelska zveza Ljutomer je pripravila tekmovalje za občinsko zlato puščico. Sodelovalo je 22 strelcev. Zmagal je Janko Miholič s 558 krogi in osvojil občinsko zlato puščico pred Rajkom Robnikom, 558, in Stankom Kapunom (vsi Ljutomer), 555 krogov. Na regijsko tekmovalje se je uvrstilo devet strelcev.

A. Vogrinec

Tišina četrta

V šmarnem pri Litiji je bilo skupno tekmovalje štirih najboljših ekip v republiških strelskih ligah. Sodelovala je tudi ekipa Tišine, prvak v vzhodni skupini republiške lige, in s 1469 krogi zasedla četrto mesto. Najboljši v ekipi je bil Peroci s 375 krogi pred Bukovcem, 368, Giderjem, 367, in Flegarjem, 359 krogov.

Boljši časi za Ljutomersko košarko?

Pomurska košarka danes nima vidnejše vloge v slovenskem prostoru, vsaj v članski vrstah ne, saj v prvi republiški ligi nimamo niti ene ekipe. V zadnjem času pa se zopet prebujajo košarka v Ljutomeru. Največji zaslug za to ima vsekakor vodja, trener in igralec Rajko Milinarič, s katerim smo se tokrat pogovarjali.

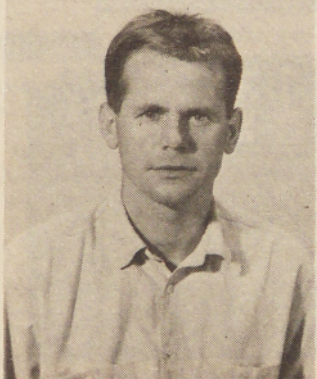
— Kaj bi rekli o Ljutomerski košarki?

»Pred kakšnimi desetimi leti smo imeli v Ljutomeru perspektivno moško košarkarsko ekipo, ki je za naše razmere dosegala solidne rezultate v slovenskem prostoru, saj je uspešno tekmovala v območni slovenski li-

republiški mladinski ligi, okrepjena z nekaterimi starejšimi igralci. Boljše rezultate lahko od ekipe pričakujemo v prihodnje.«

— Kakšna pa je sploh perspektiva Ljutomerske košarke. Ali delate načrtno in strokovno?

»Če sem odkrit, s strokovnim delom ne moremo biti povsem zadovoljni. Načrtujemo pa, da bomo v okviru našega kluba or-

NAŠ POGOVOR

gi. Potem pa je v Pomurju nastala selekcija, kjer naj bi igrali vsi najboljši pomurski košarkarji. Žal se to ni obneslo. Nekaj časa so se igralci vozili na treninge in tekme, potem pa naenkrat prenehali. To je imelo hujše posledice za Ljutomersko košarko. Zdaj smo se zopet organizirali in prvi rezultati se kažejo.

— Članska ekipa Ljutomerskega košarkarskega kluba. Kako ste zadovoljni s potekom tekmovalja in rezultati?

»S potekom tekmovalja smo zelo zadovoljni, manj pa z doseženimi rezultati. Smo namreč začetniki v tem tekmovalju. Ekipa je sestavljena iz mladincev, ki so lani tekmovali v drugi

organizirali strokovno izobraževanje potrebnih kadrov. V naših vrstah namreč imamo nekaj ljudi, ki se rekreacijsko ukvarjajo s košarko in bi se bili pripravljene strokovno izpopolniti in delati z mlajšimi. Trenutno pa že vadijo z učenci četrtil razredov osnovne šole, ki bodo začeli tekmovali letos. Z delom s selekcijami namreč nadaljevati in tako upam, da se Ljutomerski košarki obetajo boljši časi.«

F. Maučec

— KOLESARSTVO —

Republiško prvenstvo

Kolesarski klub Tropovci organizira skupaj s Kolesarsko zvezo Slovenije republiško prvenstvo v ciklokrosu za pionirje, rekreative in veterane. Tekmovalje bo v nedeljo, 4. marca 1990, ob 13. uri pred gasilskim domom v Tropovcih. Doslej je že prijavljenih okrog sto tekmovalcev, prijave pa bodo zbirali še uro pred tekmovaljem.

— ŠAH —

Zmagal Gaber

ŠD Lendava je pripravila februarški hitropotezni turnir. Med 18 šahisti je zmagal Gaber s 16 točkami pred Vučkom, 15, Vido, 12,5, ter Toplakom in Čofkom, po 12 točk.

Na občinskem pionirskem šahovskem tekmovalju je pri ml. pionirjih zmagala ekipa Odranec s 13 točkami pred Turniščem (12) in Kobiljem (11 točk). Pri st. pionirjih pa je zmagala Lendava (23,5 točke) pred Kobiljem (19) in Črenšovci (17). J. Gerencner

Turnir v Prosečki vasi

Nogometni klub Prosečka vas organizira tradicionalni šahovski turnir za posameznike. Turnir bo v nedeljo, 4. marca 1990, ob 9. uri v gasilskem domu.

— STRELSTVO —

Videmčani brez poraza

V pomurski strelski ligi je bilo predzadnje kolo. Po devetem kolu vodi ekipa Jovo Jurkovič iz Vidma z 18 točkami in je še brez poraza pred Kolomanom Flisarjem Tišina, 16, Noršinci, 14, Panonijo, 12, Pomurko in Stefanom Kovačem, po 8, Elradom, 6, SCT in Avtoradgono, po 4, ter Obrtniki, brez točke. Med posamezniki vodi Bukovec s 3369 krogi pred Perocijem (oba Tišina), 3356, in Rojkom (Videm), 3316 krogov.

K. T.

Najboljša Cankova

V Ormožu je bilo regijsko pionirsko tekmovalje v streljanju z zračno puško šolskih športnih društev. Sodelovalo je 30 strelcev in strelk. Pri pionirjih je bila najboljša Cankova, ki je zmagala s 513 krogi pred Ormožem, 496 in Vidmom, 456 krogov. Pri posameznikih pa je zmagal Flegar (Cankova) s 177 krogi pred Kocbekom (Videm), 174, in Gombocem (Can), 172 krogov. Pri pionirkah je bila najboljša Mataičeva (Lendava) s 154 krogi.

J. S.

STOLPEC UREDNIKA

Zvezni selektor hvali Sobočane

Najpomembnejši športni dogodek v Pomurju ob koncu minulega tedna je bilo državno ekipno mladinsko namiznoteniško prvenstvo v Murski Soboti. Med najboljšimi mladimi igralci bele žogice so se preskušali tudi domačini. Z osvojenim drugim mestom so prijetno presenetili celo sami sebe, za las pa so zgrešili, da pristanejo na najvišji stopnici.

Nad igro Sobočanov je bil navdušen tudi zvezni mladinski selektor Lazar Kurteš, ki je zlasti pohvalil tokrat odličnega Kusa, po njegovem je najzaslužnejši za uspeh ekipe Sobote na letošnjem prvenstvu.

Kus je namreč dobil odlično srečanje z lanskeletnim državnim prvakom Vojvodino iz Novoga Sada, ko je z 2:1 premagal drugega igralca Vojvodine Belčevića, ko je le-ta v tretjem nizu že vodil 20:17.

Zvezni selektor je bil zadovoljen tudi z igro Orija, ki je igral standardno dobro, več pa je pričakoval od Rihtariča. Sicer pa je Lazar Kurteš nadvse ugodno ocenil delo Namiznoteniškega kluba Sobota, za katerega je menil, da dela v skromnih razmerah, a dosega za jugoslovanske razmere odlične rezultate. Pohvalil je tudi organizacijo državnega prvenstva, saj je Sobota večkrat pokazala, da je sposobna organizirati najzahtevnejša namiznoteniška tekmovalja v državi.

Ob ugotovitvah zveznega mladinskega selektorja velja še povedati, da so prav zadnji rezultati, ki jih dosegajo namiznoteniški igralci Sobote, spodbudni. To tembolj, ker jih dosegajo doma vzgojeni tekmovalci. Za njihove uspehe pa ima gotovo veliko zaslug tudi trener Miran Močan.

Feri Maučec

ROKOMET

Bakovci zimski prvak

Na zadnjem turnirju pomurske zimske rokometne lige so igrali — Razkrižje:Bakovci 19:24, Bakovci II:Razkrižje 23:19, Toko:Bakovci II 13:16, Mladinec:Bakovci II 17:24, Krog:Toko 23:14, Videm:Krog 10:23, Mladinec:Videm 20:18, Radgona:Polet 12:6 in Polet:Videm 20:11. Naslov prvaka so zasluženo in po pričakovanju osvojili rokometarji Bakovci. Tokratno tekmovalje je pokazalo napredek, saj je potekalo brez težav. Razvrstitev ekip je realna.

Pokazalo pa se je tudi, da nekatere ekipe dobro delajo in da so napredovale.

Bakovci	8	8	0	183:97	16
Krog	8	7	0	154:106	14
Radgona	8	6	0	246:119	12
Mladinec	8	4	1	145:152	9
Polet	8	3	0	110:109	6
Toko	8	3	0	117:133	6
Bakovci II	8	3	0	126:154	6
Videm	8	1	0	78:148	2
Razkrižje	8	0	1	107:158	1

M. Š.

II. SOL — ČLANICE

Jesenski del

Prevalje	9	9	0	27:5	18
Mežica	9	8	1	26:4	17
Braslovce	9	6	3	20:13	15
Črna	9	6	3	20:17	15
POMURJE	9	5	4	19:14	14
Ruše	9	4	5	16:18	13
Granit	9	3	6	14:21	12
MLADOST	9	3	6	12:20	12
Comet	9	1	8	3:24	10
P. Banik IV	9	0	9	0:9	9

Kaj delamo narobe pri javljanju požara?

Gasilci v Pomurju se radi hvalimo, da smo najštevilčnejša organizacija v naših krajih. Malo je vasi, kjer ne deluje gasilsko društvo. Skrb za požarno varnost nad temi naselji prevzemajo okoliška društva. Društva so medseboj povezana s telefonskimi, brezžičnimi ali v skrajnem primeru s kurirskimi zvezami, alarmirajo pa se z električnimi sirekami.

Prav od pravočasnega obvestila o nastanku požara je v veliki meri odvisna uspešnost gasilske intervencije. Dejstvo je, da se tudi majhen začetni požar, ki ga lahko pogasi vsak, razvije v največji požar, če zamudimo samo nekaj minut in ne obvestimo pravočasno gasilcev. Delovanje gasilcev v soboški občini je amatersko, na prostovoljni osnovi. Stalna dežurna služba je le v gasilskem domu v Murski Soboti, ki ima tudi pozivno telefonsko številko 93, na katero lahko vsak javi požar ali potrebo po drugi gasilski intervenciji. Žal so pozivi na to številko dostikrat lažni in spravljajo dežurnega v negotovost, saj se mora hitro odločiti za sprožitev alarma, ali pa prej preveriti resničnost prijave. Zaradi tega dežurni zmeraj pred alarmom preveri resničnost potrebne

intervencije, če oseba pove številko telefona ali se drugače predstavi. Drugače se resničnost ne da preveriti. Drugače je, če pride obvestilo s postaje milice, kjer so podatki že preverjeni in popolni. Tudi ni prav, da za vsak požar takoj kličemo gasilsko društvo. Vsekakor pa na poziv poveljnika domačega društva ali vodje akcije gašenja.

število Murska Sobotica, če smo oddaljeni dvajset ali več kilometrov, ko imamo doma ali v okolici društva, ki so sodobno opremljena in lahko posredujejo hitreje kot soboško društvo.

Gasilska društva imajo tudi kartončke, na katerih so telefonske številke, ki jih je treba poklicati ob požaru. V kratkem pa bo imel tudi vsak imetnik telefona listek, na katerem bodo imena in številke, ki jih je ob požaru potrebno najprej poklicati. Gasilsko društvo Murska Sobotica bo šlo v oddaljene kraje le ob večjem požaru ali ob večjem pomanjkanju vode. Vsekakor pa na poziv poveljnika domačega društva ali vodje akcije gašenja.

Zaupati moramo opremo in članom domačega gasilskega društva.

Zadnji požar v Černelavcih na še nevseljani montažni stanovanjski hiši je nastal v soboto v večernih urah, opažen pa je bil v ponedeljek zgodaj zjutraj, ob 1.20. Torej je preteklo več kot 24 ur in v tem času bi požar uničil tudi objekt, zgrajen iz negorljivega materiala, ne pa montažno hišo, ki je skoraj v celoti iz gorljivega materiala. Torej ne more biti govora o zapozneli gasilski intervenciji, ker je le-ta bila speljana v 5 minutah od prijave požara, ki so ga sporočili s postaje Milice v M. Soboti.

Inž. Jože Pintarič

BREME ZAKLONIŠČ

Predlog moratorija gradnje zaklonišč za nadaljnji dve leti so z veseljem podprli tudi v izvršnem svetu Skupščine občine Gornje Radgone. Zaradi dragih zaklonišč, katerih gradnja je zaradi neprimerne obmurskega terena in vrelčnega območja težja in s tem dražja, so bili do sedaj ob marsikatero novo zgradbo, ki bi jo sicer nujno potrebovali. Tudi ta čas pripravljajo načrte za gradnjo nove knjižnice in tržnice v središču Gornje Radgone, nove lekarnice in trgovine ob sedanji železniški postaji. Prav vsi objekti so bili obremenjeni z »moro« zaklonišč. Prav je, da se vsi obremenjujoči zaklonišči čimprej spremenijo, tako da bodo lahko dali izdelati cenejše načrte (brez ogromnih kleti oziroma zaklonišč).

Kljub vsemu pa bo potrebno odgovoriti na delegatsko vprašanje, koliko denarja se je zbralo s posebnim prispevkom za zaklonišča, kaj so z njim naredili in koliko od že zgrajenih zaklonišč je sploh uporabnih.

bbp

vočasno gasilcev. Delovanje gasilcev v soboški občini je amatersko, na prostovoljni osnovi. Stalna dežurna služba je le v gasilskem domu v Murski Soboti, ki ima tudi pozivno telefonsko številko 93, na katero lahko vsak javi požar ali potrebo po drugi gasilski intervenciji. Žal so pozivi na to številko dostikrat lažni in spravljajo dežurnega v negotovost, saj se mora hitro odločiti za sprožitev alarma, ali pa prej preveriti resničnost prijave. Zaradi tega dežurni zmeraj pred alarmom preveri resničnost potrebne

intervencije, če oseba pove številko telefona ali se drugače predstavi. Drugače se resničnost ne da preveriti. Drugače je, če pride obvestilo s postaje milice, kjer so podatki že preverjeni in popolni. Tudi ni prav, da za vsak požar takoj kličemo gasilsko društvo. Vsekakor pa na poziv poveljnika domačega društva ali vodje akcije gašenja.

172 kaznivih dejanj mladoletnikov

Na Temeljnem sodišču v Murski Soboti so lani obravnavali 125 zadev s 172 storilci kaznivih dejanj mladoletnikov. To je za 20 več zadev in 22 več storilcev kot leto prej. Kaznivih dejanj namreč ne izvajajo mladoletniki samo posamezno, temveč tudi po skupinah. Največ storilcev kaznivih dejanj med mladoletniki je bilo v soboški občini, 88, v lendavski 25, v ljutomerski 24 in gornjeradgonski občini 35 mladoletnikov. Po spolu pa močno prevladujejo fantje. Najpogostejša kazniva dejanja, ki jih delajo mladoletniki, so zoper družbeno in zasebno premoženje, to so majhne in velike tatvine. Kazniva dejanja storijo tisti, ki obiskujejo osnovno in srednjo šolo, pa tudi taki, ki so že končali obvezno šolanje. Redko pa so mladoletniki kaznivih dejanj tisti, ki so zaposleni. Najpogostejše so tatvine, odvzemi motornih vozil in poškodbe tujih stvari. Med povzročitelji kaznivih dejanj so na Temeljnem sodišču v Murski Soboti lani obravnavali 53 povratnikov, kar je za 20 več kot prejšnje leto. Treba pa je povedati, da dejansko število povratnikov ni tolikšno, saj se nekateri mladoletniki pojavljajo kot storilci kaznivih dejanj večkrat.

Na soboškem temeljnem sodišču, ki obravnava kazniva dejanja mladoletnikov iz vsega Pomurja, so lani izrekli 2 ukora, 58 vzgojnih ukrepov oddaje v disciplinski center za mladoletnike, 16 ukrepov strožjega nadzora organov socialnega skrbstva, 5 ukrepov oddaje v vzgojni zavod in 2 ukrepa oddaje v prevzgojni dom. V 44 primerih pa je bil postopek zoper mladoletnike ustavljen. Tako je trenutno v različnih vzgojnih zavodih iz Pomurja sedem mladoletnikov in dva v prevzgojnom domu. Večina mladoletnikov, ki delajo kazniva dejanja, se kesa neodgovornega početja, so pa tudi takšni, ki svojih dejanj ne priznavajo že v postopku in se tudi ne kesajo. So pa tudi taki, ki menijo, da obravnava na sodišču za njihovo početje sploh ni potrebna. Na večino mladoletnih storilcev kaznivih dejanj pa vzgojni ukrepi vseeno vplivajo pozitivno. To pa je tudi namen kazenskega zakonika.

F. M.

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTO

Zažiganje trave je lahko zelo nevarno

Čeprav je bil minuli teden glede prometne varnosti dokaj miren, pa je treba opozoriti na nekatera dejanja, ki lahko ogrožajo varnost ljudi in imetja. Gre za travniške požare, ki jih je vedno več, saj želijo ljudje v tem lepem vremenu počistiti polja in travnike.

VOZIL VINJEN IN BREZ DOVOLJENJA

24. februarja se je zgodila prometna nesreča na Melincih. Voznik osebnega avtomobila Stefan Pintarič z Melincev se je pešal proti Ljakovcem. Ko je pripeljal v oster desni ovinek, ga je zaneslo na levo in zadel je peško, ki je prihajala nasproti pravilno po svoji strani. Peška se je lažje poškodovala, voznik pa je vozil pod vplivom alkohola in brez vozniškega dovoljenja.

POVOZIL PUSTNO ŠEMO

24. februarja se je zgodila prometna nesreča v Segovcih. Voznik osebnega avtomobila Franc Novak iz Ihove je vozil iz Apač proti Podgradu. Zunaj naselja Segovci se je srečal z neznanim osebnim avtomobilom, izza katerega je nenadoma stekel čez cesto Bojan Čakš iz Segove, ki je bil obkrožen v pustno šemo. Voznik je zaviral, a trčenja ni mogel preprečiti. Peška je odbilo po cestišču in se je hudo poškodoval.

500 GOSPODINJSTEV BREZ ELEKTRIKE

17. februarja je Franc Škodnik iz Domajnece v

domačem gozdu sekal drevje. Delal je v neposredni bližini električnega daljnovoda. Zaradi neopazljivosti je večje drevo padlo na daljnovod in pretrgal tri žice, tako da je okoli 500 gospodinjstev v krajevnih skupnostih Cankova in Pertoča ostalo brez elektrike.

POŽAR NA G. BISTRICI

19. februarja je zagorelo na gospodarskem poslopiju Stefana Gaborja na Gornji Bistrici. Ogenj je zajel gospodarsko poslopje, veliko 14 x 5 metrov, zgorelo je v celoti, v njem pa še 2 toni slame, deske in nekaj kmetijskega orodja. Škoda znaša 200 tisoč dinarjev. Vzrok požara še ni znan.

OGROŽENO 100 HEKTARJEV GOZDA

20. februarja je Emilija Štefanecki iz Neradnovca čistila svoj travnik v bližini starega mlina. Zakurila je suho travo, ogenj pa se je razširil na večjo površino travnika in se naglo širil proti gozdu. Požara sama ni mogla omejiti, zato je poklicala sosedo in gasilce. Ti so požar omejili tik pred gozdom in preprečili veliko škodo, saj bi požar lahko zajel 100-hektarski gozd. Te dni ljudje zažigajo suho travo na travnikih, zato opozarjamo na nevarnost, ki lahko ogrozi ljudi in lastnino. Pisali smo že o tem, da je takšno zažiganje trave na travnikih prej škodljivo kot koristno, saj z njim uničimo vse koristne snovi v zemlji.

J. D.

Zaščita državljanov pred zlorabami

Družbeni pravobranilec samoupravljanja ohranja svojo vlogo — Zahteva po njihovi neodvisnosti • Bomo uvedli institucijo ombudsman?

nitosti ter vastvo pravic delavcev. Gre namreč za uresničevanje samoupravnih pravic delavcev in pravic delavcev iz delovnega razmerja v vseh oblikah lastnine, pri tem ne smemo pozabiti na dvojnost upravljalskih temeljev (živo delo in kapital) ter soodločanje delavcev, pa na delovanje trga, možnost prehajanja družbene lastnine v druge oblike lastništva, kot tudi na varstvo interesov posameznikov. Vse te novosti zahtevajo prilagajanje funkcije družbenega pravobranilca sistemu.

Doslej je bila pretežna metoda dela družbenega pravobranilca samoupravljanja v njegovi preventivni vlogi, s katero naj bi preprečevali zlorabe, kršitve in prisvajanje družbene lastnine, v manjšem obsegu pa tudi za odpravo posledic kršitve pravic samoupravljanja in napadov na družbeno lastnino. Pri tem pa so ugotavljali, da je praksa marsikdaj potekala prek zakonskih okvirjev. Poleg tega so doslej skupščinam pošiljali le letna po-

ročila, ki niso dobila potrebne odmevnosti ne v delegatskih klopeh in ne v sredstvih javnega obveščanja. Res pa je, da so v javnosti dobivale publiciteto večje krivice, ki so se dogajale delavcem.

Moramo pa reči, da je samoupravno pravobranilstvo danes v zagati, ker se je po novem ne smejo več opirati na oblastne varjete in t. i. partijsko uzdo samoupravljanja. Kot kažejo spremembe družbene ureditve, ki smo jih dobili z jeseni sprejeto republiško ustavo, je konec takšne enostranske in po normah in političnih sklepih najbolj napredne samoupravne delavske družbene ureditve. Nobenega dvoma ni, da vsaka organizirana družba potrebuje tudi neodvisno ustanovo, ki bo, denimo, branila pravice delavcev, ki izhajajo iz dela oziroma delovnega razmerja. Poleg tega bi družbeni pravobrani-

lec samoupravljanja moral imeti kot posebni, samostojni organ družbene skupnosti možnost kontrole dela vseh organov in organizacij, vključno upravnih organov, od občine do federacije. Brez pristojnosti, da lahko kontrolira vse javne službe in nosilce javnih pooblastil, je funkcija družbenega pravobranilca samoupravljanja v vlogi varstva državljanov pravic in svoboščin nepopolna in neučinkovita.

Zato prihaja vse bolj v ospredje zamisel o ustanovitvi institucije ombudsman, ki jo že dalj časa poznajo na tujem, predvsem v razvitih kapitalističnih državah. Gre za neodvisno institucijo, ki dokaj uspešno varuje pravice in svoboščine ljudi. Ombudsman je povsod organ parlamenta, neodvisen od vseh izvršilnih in lokalnih organov. Vsekakor velja razmisliti o tej pobudi.

Milan Jerše

Ocenjujejo delo

V lendavski občini imajo letne občne zore gasilskih društev. Tako so v Čentibi zadovoljni s svojim delom; lani so uspešno pogasili dva požara, postavili hidrante, žal pa je pritisk še premajhen, da bi lahko gasili požare. Odločili so se, da bodo uredili vse vaše vodnjake (nekateri so zapušteni), da bi bili brez skrbi, če bi v vasi zagorelo. Tudi letos bodo namenili posebno skrb izobraževanju občanov. Želijo namreč, da bi bila požarnovarnostna kultura večja in da bi vsak krajan poskrbel za požarno varnost svojega doma. Letos bodo člani gasilskega društva usposobili za delo, ki postaja ob sodobnih gasilskih sredstvih vedno zahtevnejše. Tudi na obsejno sodelovanje ne bodo pozabili,

stalno sodelujejo z gasilskim društvom iz Čomoderja na Madžarskem. Tudi gasilci v Dolini so zadovoljni s svojim delom. Potem ko so lani dobili novo gasilsko vozilo, bodo letos uredili garažo pri vašem domu, posebno skrb pa namenili vključevanju žena v gasilsko društvo. Na občinskih zborih, ti potekajo tudi v drugih gasilskih društvih, so najbolj prizadevnim gasilcem izročili pohvale in diplome.

Jani D.

Kdo uničuje prometne znake

Pred nekaj dnevi je cestno podjetje iz M. Sobotice odstranilo dva popolnoma uničena prometna znaka in opozorilo krajevno skupnost Rogašovci in oddelek milice v Rogašovcih na vandalizem, ki ga nekdo počenja nad prometnimi znaki. Naše ceste so v slabem stanju in ogrožajo promet, sedaj pa se spravljamo še na prometne znake in s tem še bolj ogrožamo promet. Ena izmed tabel, ki označuje naselje, je bila uničena s sprejem črne barve, drugo pa so neznanec enostavno prebarvali z rjavo oljno barvo.

V cestnem podjetju pravijo, da novih znakov ne bodo postavili, vsaj letos ne, ker za to nimajo denarja, razen če bodo storilci ugotovljeni. Vedeti je potrebno, da napisne table niso poceni, samo ena stane okoli 3000 dinarjev.

Jani D.

Popravek

V 7. številki Vestnika je bil na 10. strani nekrolog Ferija Galu. Žal se je vanj prikradla napaka, saj mora biti naslov nekrologa V spomin Ferija Palu. Za napako se opravičujemo.

Vsem
ženam
čestitamo ob
njihovem prazniku,
8. marcu!
Priporočamo
nakup priložnostnih
daril!

VELETRGOVINA
Potrošnik
MURSKA SOBOTA

GRADBENA IN INSTALACIJSKA DEJAVNOST.
OBRT TER STORITVE n. sol. o. LENDAVA

GIDOS
LENDAVA

Na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja v podjetju Gradbena obrt in instalacije objavljamo dela in naloge:

1. POMOČNIKA VODJE PODROČJA GRADBENISTVA — vodja gradbišča
2. POMOČNIKA VODJE PODROČJA STROJNA INSTALACIJA — vodja gradbišča

Pogoji za zasedbo:

1. inž. gradbeništva ali gradbeni tehnik s 3 leti delovnih izkušenj,
2. inž. strojništva ali strojni tehnik s 3 leti delovnih izkušenj

Kandidati naj pošljejo vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 8 dni na naslov: GIDOS LENDAVA, Partizanska 93.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v roku 30 dni.

PETEK SOBOTA NEDELJA PONEDELJEK TOREK SREDA ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Ko se boste spomnili, da to jutro ne veste, kaj bi počeli, razmislite o radijskih frekvencah! Če se odločite za 87,6 na UKV, vam ne bo žal!). 8.00 Konec jutranje oddaje, 16.00 Uvod v popoldansko oddajo, 16.15 Utrip življenja — petkova reportaža, 17.00 Aktualno, 17.20 Reklame, glasba, 18.00 21.232

TV LJUBLJANA

9.00 Mozaik: Spored za otroke, Tibetanske impresije, Pragozd pred našimi vrati. 10.40 Paracelsus, angl. nad. 15.55 Žarišče, ponovitev. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Mozaik: Tednik. 17.50 Glasbena oddaja. 18.15 Spored za otroke in mlade. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Zrcalo tedna. 20.20 Priglasitve kapljic, dok. oddaja. 21.05 Koliar, krojač, vojak, vohun, angl. nadaljevanka. 22.05 Tv dnevnik 3. 22.25 Oči kritike. 23.05 F. Delin: Cabri-jine noči, ital. film (čb).

ljubljska banka

Pomurska banka Murska Sobota

Program LJ 2:
16.30 Satelitski programi.
17.55 Regionalni program: Studio Maribor. 19.00 Videomeh. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Človek in glasba. 21.45 Oddaja o ZIS — skupščinska kronika. 22.45 Satelitski programi.

TV ZAGREB

9.00 Tv v šoli, ponovitev, 17.00 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Zagon v Los Angelesu, 20.55 Zabavna oddaja, 21.40 Dnevnik, 22.00 Kultura, 23.00 Noč z vami

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli, ponovitev, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sokolov greben, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Evropoličaji, 21.20 Dinastija, 22.15 Filmske novitve, 22.45 Dan za borbo (f), Drugi program
16.45 Hotel, 17.30 Svet živali, 18.00 Sužnja Isaura, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Stajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dežela gora, 21.20 Kupčije z dušo, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Šport, 22.50 Zabavni večer, 23.40 Stalker (f).

TV MADZARSKA

7.55 Odgovor, TV film po T. Deryju. 8.55 Poročilo iz Parlamenta. 17.00 Za upokojence. 17.30 Teka, uporabni napotki. 17.40 Filmska reportaža. 18.00 Okno, služnostni program. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Pred volitvami. 20.25 Kjer sanjajo zelene mravljice, nemški film. 20.05 Poročilo iz Parlamenta. 22.35 Poročilo iz Erdelja, 2. del. 23.15 Sindikalni kongres. 0.15 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Reklame, obvestila, glasba, 17.00 Aktualno s sobotno anketo, 17.20 Strokovnjak odgovarja (zdravniški nasveti), 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

9.00 Spored za otroke in mlade. 13.10 Peter's pop show. 14.45 Neekijev dogodiščine, ameriški film. 15.55 Žarišče, ponovitev. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Spored za otroke in mlade. 16.55 Športni dogodek. 18.35 Poslednja oaza, dok. oddaja. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Utrip. 20.20 Zrebanje 3x3. 20.30 Naša pesem v Evropi. 21.00 Zadar: izbor popevke za Evrovizijo. 23.05 Tv dnevnik 3. 23.25 Lepi upi, franc. nadaljevanka. 0.15 Podstrešje, ameriški film.

Program LJ 2:
16.30 Satelitski programi. 19.00 Kako biti skupaj.

19.30 Tv dnevnik. 20.15 Filmske uspešnice: 48 ur, ameriški film. 21.50 Satelitski programi.

TV ZAGREB

9.00 Tv v šoli, ponovitev, 16.45 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.15 Zabavna oddaja, 21.00 Izbor za pesem Evrovizije, 23.15 Dnevnik, 23.35 Noč z vami.

TV AVSTRIJA

9.00 Ponovitev, tv v šoli, 14.05 Mladinski spored, 18.30 Zanimivosti, 18.30 Nogomet, 19.00 Tedenski tv spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Stavimo, da..., 22.05 Stres (f), 23.35 Wyoming expres (f), Drugi program
16.00 Iz parlamenta, 17.00 Ljuba družina, 17.45 Kdo me hoče?, 18.00 Sužnja Isaura, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Grad (f), 21.45 Šport, 22.25 Benny Hill, 22.50 Zabavno-glasbeni večer

TV MADZARSKA

8.00 Sončnica, magazin. 11.10 Klinika, pon. 11.55 Magazin cultural. 15.25 Samostojna šola. 16.10 Vigadó show, 1. del. 16.45 SP v rokometu za moške. 18.20 Sindikalni kongres. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Pesem za vsakogar. 20.10 Vrele noči, ameriški film. 22.00 Poklic igralca; Pi-roška Molnár. 22.55 EP v dvoranski atletiki, posnetek iz Glasgowa. 23.55 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

9.00 Nedeljska kuhinja (sproščali se boste lahko ob humorju, Srečanju na pomurskem valu in kvizu 10 sekund), 12.00 Spored v madžarskem jeziku, 13.00 Paronski odmevi, 13.30 Minute za kmetovalce, 14.00 Pregled novic, 14.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

8.40 Otroška matineja. 10.10 Lepi upi, franc. nad. 11.00 Alo, alo, humor. oddaja. 11.30 Kvartet DO in harmonikar Jože Kampič. 12. Kmetijska oddaja. 14.10 Dediščina Guldenburgovih, nemška nadaljevanka. 14.55 Križkraž. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Sinovi Katie Elder, amer. film. 18.50 Risanka. 19.00 Tv mernik. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Zrebanje Podarim—dobim. 20.17 Brata po materi, igrana serija. 21.10 Kolo sreče. 22.40 Tv dnevnik 3. 23.05 Magnum, ameriška nanizanka.

Program LJ 2:
10.00 Oddaja za JLA, Igrani film. 14.55 Nedeljsko športno popoldne. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Kartoteka Zemlje, dok. serija. 20.30 Materada in pisatelj Fulvio Tomizza, dok. oddaja. 21.20 Satelitski programi. 21.50 Športni pregled.

TV ZAGREB

9.30 Mladinski spored, 11.10 Kmetijska oddaja, 12.10 Glasbeni spored, 13.15 Morasta hiša, 14.15 Sestanek brez dnevnega reda, 16.25 Po letu 2000, 17.10 Zandar iz St. Tropeza, 18.45 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Dramska serija, 21.00 Zabavna oddaja, 22.35 Noč z vami.

TV AVSTRIJA

9.00 Ponovitev, 14.10 Mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ločeni mizi (tv f), 22.20 I Puritani (opera), Drugi program
9.00 Matineja, 15.00 Športno popoldne, 17.15 Klub seniorjev, 18.00 Sužnja Isaura, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Grad (f), 21.45 Šport, 22.25 Benny Hill, 22.50 Zabavno-glasbeni večer

TV MADZARSKA

9.05 Za otroke. 10.30 Otroško TV gledališče. 14.40 Potovalni kviz. 15.25 Nogomet na angleški način. 15.45 Festival folk-ansamblov. 16.50 Čas je neizprosni, češki film. 17.10 Kviz. 17.45 Delta. 18.10 Sindikalni kongres. 19.00 Teden; aktualnosti, reportaže. 20.00 Dnevnik. 20.15 Petletnica Kongresnega centra. 21.30 EP v dvoranski atletiki, posnetek. 22.55 Video strani.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Čeprav vam ni do strankarskih bojev, niti ne mislite ustanoviti zasebnega podjetja, ni nujno, da vam bo to jutro dolgčas. Poslušajte RMS!). 8.00 Konec jutranje oddaje, 16.00 Uvod v popoldansko oddajo, 16.15 Športna oddaja, 17.00 Aktualno, 17.20 Reklame, glasba, 18.00 Rezerviran čas.

TV LJUBLJANA

9.05 Mozaik: Triglavski narodni park, Da ne bi bolelo, Slovenski ljudski plesi, Utrip, Zrcalo tedna. 11.05 Poročila. 14.35 Zrebanje Podarim—dobim, ponovitev. 14.50 Magnum, amer. nanizanka. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Mozaik: Novoletni videomeh, ponovitev. 18.40 Spored za otroke in mlade. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 M. Crnjanski: Roman o Londonu, 1. del. 21.15 Osmi dan. 22.00 Tv dnevnik 3. 22.20 Mlakar, glasbena oddaja. 22.45 Magnum, ameriška nanizanka. 23.35 Poročila.

Program LJ 2:
16.30 Satelitski programi. 19.00 Pustolovščina-slikarstvo. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Po sledeh napredka. 21.00 Sedma steza, športna oddaja. 21.15 Večer s skupino Pepel in kri. 22.05 Satelitski programi.

ljubljska banka

Pomurska banka Murska Sobota

TV ZAGREB

8.45 Tv v šoli, ponovitev, 17.00 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Sumljiva oseba (komedija), 21.35 Argumenti, 22.05 Dnevnik, 22.30 Noč z vami

TV AVSTRIJA

9.00 Ponovitev, tv v šoli, 14.20 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sokolov greben, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov šport, 21.15 Hunter, 22.10 Zadnja noč Borisa Grušenka (f), Drugi program
14.55 Šport, 16.45 Zemlja živi, 17.30 Lipova cesta, 18.00 Sužnja Isaura, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Stajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Hotel Raj, 21.15 Šiling, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Kremeljska zvezda,

TV MADZARSKA

9.10 Upokojenec nikoli nima časa, pon. 9.35 Ponovitev: Teden, Delta. 16.55 Video novice. 17.05 Poročila v romunščini. 17.10 Naševanje mesecev. 17.45 Četr ure za gospodarstvo. 18.00 Jezikovne uganke. 19.00 Cimbora. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Volilni proglašen strank. 20.15 Loejska bela žena, TV igra. 21.45 Panorama. 22.35 Ravel, Daphnis in Chole.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Glasba, kramljanje, možnost vaših kritičnih ali prebujevalnih besed po telefonu. Pa še marsikaj drugega vam ponuja torkovo prebujanje z murskega vala!). 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Uvod v popoldansko oddajo, 16.15 Pogovor v živo, 17.00 Aktualno, 17.20 Reklame, glasba, 17.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

9.05 Mozaik: Zgodbe iz školjke, Šolska tv. 10.35 »Alles Gute«, 1. oddaja. 11.05 Sedma steza, športna oddaja. 12.00 Poročila. 14.35 »Alles Gute« ponovitev. 15.05 Žarišče, ponovitev. 15.35 Magnum, amer. nanizanka. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Mozaik, ponovitev. 17.55 Spored za otroke in mlade. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Odmevi v temi, amer. nadaljevanka. 20.50 Ogenj in led, angleški balet na ledu. 21.50 Tv dnevnik 3. 22.10 Magnum, ameriška nanizanka. 23.00 Poročila.

Program LJ 2:
16.30 Satelitski programi. 18.10 Svet športa. 19.00 Naša pesem: Niš '88. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Zrebanje lota. 20.35 Umetniški večer: Portret igralke Sissy Spacek, amer. dok. film in Zločinci srca, ameriški film.

TV ZAGREB

8.30 Tv v šoli, ponovitev, 17.00 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Telekino, 22.35 Dnevnik, 23.00 Noč z vami

TV AVSTRIJA

9.00 Ponovitev, tv v šoli, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sokolov greben, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dok. film, 21.05 Če bi sosedje vedeli (tv f), 22.05 Plesalec med oblaki (f), 23.50 Miami Vice

Drugi program
14.55 Šport, 17.00 Tv v šoli, 17.30 Usmeritev, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Stajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kviz, 21.07 Zunanepolitična oddaja, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Klub 2

TV MADZARSKA

9.10 Gostje, TV film. 10.10 Panorama, pon. 10.35 Telovadba za invalide. 16.35 Panonska kronika. 16.45 Poročila v nemščini. 16.50 Naš ekran, v romunščini. 17.20 Gospoda, dokumentarni film. 18.00 Četr ure za gospodarstvo. 18.20 Novi reflektor. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Volilni proglašen strank. 20.15 Klinika, 11. del. 21.05 Studio '90. 21.50 Poročilo iz Erdelja.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Še malo iz mursko prebujanje bo doživelo okrogel jubilej — 300. oddajo. Pričakujte jo z nami!). 8.00 Konec jutranje oddaje

16.00 Uvod v popoldansko oddajo, 16.15 Gospodarske teme, 17.00 Aktualno, 17.20 Reklame, glasba, 18.15 Poslušamo vas (21.232, 21.579).

TV LJUBLJANA

9.00 Poročila. 9.05 Mozaik: Spored za otroke. 9.20 Roman o Londonu, ponovitev drame. 10.25 Odmevi v temi, zadnji del amer. nadaljevanka. 11.10 Poročila. 15.05 Žarišče, ponovitev. 15.35 Magnum, amer. nanizanka. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Mozaik. 18.15 Spored za otroke in mlade. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Film tedna: Pekel in nebesa, danski film. 22.05 Tv dnevnik 3. 22.30 Rock kompas. 23.15 Magnum, amer. nanizanka. 0.05 Poročila.

Program LJ 2:
16.30 Satelitski programi. 18.30 Mostovi. 19.00 Divji svet živali: Leopard, 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Športna sredi. 21.50 Svet poroč. 22.50 Satelitski programi.

TV ZAGREB

8.30 Tv v šoli, ponovitev, 17.00 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Telekino, 22.35 Dnevnik, 23.00 Noč z vami

TV AVSTRIJA

9.00 Ponovitev, tv v šoli, 13.55 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sokolov greben, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dediščina Guldenburgov, 21.10 Klan, ki je zazidal svoje sovražnike (f), 22.40 Dr. Crippen na krovu (f), Drugi program
17.00 Vzgojna oddaja, 17.30 Dežela in ljudje, 18.00 Sužnja Isaura, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Stajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ženske iz San Quentina (tv f), 22.00 Čas v sliki, 22.25 Šport,

Drugi program
17.00 Vzgojna oddaja, 17.30 Dežela in ljudje, 18.00 Sužnja Isaura, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Stajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ženske iz San Quentina (tv f), 22.00 Čas v sliki, 22.25 Šport,

Drugi program
17.00 Vzgojna oddaja, 17.30 Dežela in ljudje, 18.00 Sužnja Isaura, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Stajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ženske iz San Quentina (tv f), 22.00 Čas v sliki, 22.25 Šport,

TV MADZARSKA

9.10 Gostje, 2. del TV filma. 10.10 Tretji kanal. 10.55 Studio '90, pon. 16.50 Video novice. 17.00 Poročila v slovaščini. 17.05 Lepi madžarski plesi. 17.10 Evropske manjšine, Welshi. 17.40 Nove zgodbe o vrtičkih. 19.00 Gledališki večer, najava. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Volilni proglašen strank. 20.15 Gledališki večer, Shakespeare: Kakor vam drago, veseloigra iz gledališča Szolnok. 23.20 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Jutranja oddaja je tokrat namenjena — komu drugemu kot vam, spoštovane poslušalke. Preživite del vašega praznika z nami, ne bo vam žal!). 8.00 Konec jutranje oddaje, 16.00 Uvod v popoldansko oddajo, 16.15 Reklame, glasba, 17.00 Aktualno, 18.00 Stara nova godba.

TV LJUBLJANA

9.00 Poročila. 9.05 Mozaik: Indijske legende, Šolska tv. 10.25 Mostovi. 10.55 Poročila. 15.05 Žarišče, ponovitev. 15.35 Magnum, ameriška nanizanka. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Mozaik: Mostovi, Šolska tv. 18.20 Spored za otroke in mlade. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Bluebell, angl. nadaljevanka. 21.00 Tednik. 22.05 Tv dnevnik 3. 22.30 Retrospektiva sodobnega slovenskega filma: Ubij me nežno. 23.20 Poročila.

Program LJ 2:
16.30 Satelitski programi. 18.00 Regionalni programi: Studio Ljubljana. 19.00 Alo, alo, humor. oddaja. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Divjna pokrajina Mala Kamarga, poljudnoznana oddaja. 21.15 Plesni nokturno — Magma. 21.30 Tibetanske impresije, potopis, reportaža. 21.55 Svet na zaslonu. 22.25 Satelitski programi.

TV ZAGREB

8.30 Tv v šoli, ponovitev, 17.00 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 ZIP (politični magazin), 21.05 Kvizoteka, 22.20 Dnevnik, 22.45 Noč z vami

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli, ponovitev, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sokolov greben, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zabavna oddaja, 21.20 Šport, 22.15 Videoteka, 23.35 Divja vrtinica (f)

Drugi program
12.00 Sport, 17.15 Bangladeš, 18.00 Sužnja Isaura, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Stajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Notranjepolitična oddaja, 21.20 Spektrum, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Klub 2

TV MADZARSKA

9.10 Prenos iz Carnegie Halla. 10.10 Upokojenec nikoli nima časa, pon. 10.25 Sia, mama! 10.55 Telovadba za invalide. 16.50 Panonska kronika. 17.00 Poročila v srbohrvaščini. 17.10 Tretji kanal. 18.00 Kozmos, 5. del. 19.15 Zrebanje lota. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Volilni proglašen strank. 20.15 Sosedje, 75. poglavje TV romana. 20.50 Moški, nemški film.

UBIJ ME NEŽNO, SLOVENSKI BARVNI FILM, (TV Ljubljana)

Scenarij za film Ubij me nežno je prišel Francček Rudolf pisar, za Boštjana Hladnika že leta 1969 in to v tesnem sodelovanju s kasnejšim režiserjem filma. Človek bi potemtakem sklepal, da je Rudolf pisal svoj scenarij režiserju na kožo in to režiserju, ki ga izjemno dobro pozna, tudi zaradi tega, ker je Hladnik pred tem posnel po Rudolfovem scenariju film Ko pride lev. In temu navkljub je pisal Rudolf »bodi-častov«, absurdno komedijo, vedel pa je, kot je izjavil v intervjuju za Ekran, da Hladnik smisla za humor pri režiranju filma nima. Tako je prišlo že v sami zasnovi filma do nepotrebnega razkoraka med scenaristom in režiserjem.

serjevo naravnostjo. Francček je pisal nekaj, česar Hladnik ne zna »ufilmiti«. Kaj takšnega je pač možno samo v slovenski kinematografiji! In ker Hladnik nima smisla za filmski humor, je snemal parodijo in to sprejemljivo uspešno, vsekakor pa bi bilo mnogo bolje, če bi bile težnje avtorjev Rudolfa in Hladnika po desetih letih sodelovanja istovestnejše. Ne gre pa seveda pozabiti, da je Hladnik z Rudolfom Ubij me nežno uvedel v slovensko kinematografijo nov filmski žanr fantastične filmske parodije, ki se po oblikovni strani zgleduje po zahodno evropskih standardih komercialnega filma — tako v kostumih in scenografiji, kot tudi v glasbi, koreografiji in glasbeni opremi. Ubij me nežno želi biti gledalcem všečen, hkrati pa

Hladnik na simbolni ravni operira s prezahtevnimi elementi, pri vodenju igralcev pa kot običajno.

PEKEL IN NEBESA

(sreda, 7. marca, TV Ljubljana)
Marija je hčerka poljskih imigrantov, ki se v novo domovino niso zveželi: njihov dom je trdnjava, v katero naj ne bi segli tuji vplivi, zunanje življenje razgibanih šestdesetih let. Oče je staro, koptinec, ki je ženo »zatrla«, hčerki pa strogo uredil življenje: omejil ga je na dom in glasbeno šolo, kjer se uči igrati violino. Razporeženje v tem domu je depresivno, mračno, brez vsakršne radosti. Tako je vse dokler ne oddajo sobe starejši medicinski sestr, gospe Anderson. Ko so zaprli bolnišnico je namreč ostala brez zaposlitve in stanovanja.

Med Marijo in Anderseno se stkejo prijateljske vezi in Marija se prične postopoma odpirati življenje. Doživi prvo ljubezen s poročenim učiteljem glasbe, potem se odloči za samostojno življenje s prijateljem Jonnijem. Po razočaranju, ki ga doživi, z njim zaživi svobodno. Tudi njena mati se je osvobodila in razvezala. V tem trenutku sta ženski, mati in hči, lahko prijateljici. Za seboj imata bridke življenjske izkušnje, svoje moške, ki so omejevali njuno življenje. Za obema je »pekel« in morda so pred njima »nebesa«, če bo le del tistega, kar obeta valovanje ljudi koncem šestdesetih let, postalo resničnost. Precejšnji del svobode sta si mati in hči vsekakor priborili sami.

ČETRTEK, 8. marec LJ 1

P. Wheeler: BLUEBELL, 1. del angleške nadaljevanke scenarij: Paul Wheeler režija: Moira Armstrong
Igrajo: Carolyn Pickles (Bluebell), Philip Sayer (Merzel), Carmel McSharry (teta Mary), Annie Lambert (Helen), Ian Thompson (Alfred), Michael Harbour (Derval) in drugi
Nadaljevanka je resnična zgodba Margaret Kelly, sirote iz Dublina, ki je dosegla mednarodno slavo kot Gospodična Bluebell, ustanoviteljica legendarnih Bluebell Girls v znanem pariškem nočnem lokalu Folies Bergère.
Pri nastajanju nadaljevanke je z nasveti sodelovala še živeča, prava Bluebell; serija je bogato

ilustrirana z odlomki iz razkošnih revij, ki so jih izvajali v tridesetih in štiridesetih letih v Folies Bergère.
Margaret odrasča v Liverpoolu s teto Mary, ki jo je posvojila. Teta s samoodrekanjem omogoči Margaret končati baletno šolo. Sprejeta je v plesno skupino in odide na gostovanje po Evropi. Nadene si umetniško ime Bluebell. Kmalu dobi ponudbo za nastop v pariškem Folies Bergère in sreča romunskega pianista Marcela Leibovicija, v katerega se zaljubi. Po različnih težavah (Marcel je žid) se poročita, vendar ne moreta srečno začeti. Bluebell izgubi angažma v Folies Bergère, izbruhne vojna, skupino razpustijo in Margaret je na razpotju...

AKUMULATORJI MUNJA
ZAGREB

servis
in
prodaja

ANTON BORAK,
MURSKA SOBOTA,
Ivana Regenta 20,
telefon: 21 111

NOVO — NOVO — NOVO

CVETLIČARNA
COKLAMA

Cankova 65 a
vse vrste od 5. marca
V COKLAMI bomo imeli veliko po-
rubiteljstvo in rezanje cvetja,
po naročilu pa vam bomo naredili
tudi čudovite cvetne aranžmaje

FWF

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja
toči vodo ali ledeni, pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. Majdnjak,
Gornji Slaveči 6, Kuzma
(069) 78 271

Popravilo z garancijo na va-
šem domu

ABC POMURKA

GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO
MURSKA SOBOTA, n.sol.o. in o.sol.o.

SKUPNE SLUŽBE

OBJAVLJA PROSTA DELA IN NALOGE

KNJIGOVODJE

Kandidat, ki želi opravljati navedena dela in naloge, mora izpol-
njevati naslednje pogoje:

- V. stopnja strokovne izobrazbe (ekonomski tehnik),
- opravljen strokovni izpit (pripravnštvo).

Delovno razmerje se sklenu za nedoločen čas.

Kandidati naj pošljejo svoje vloge na naslov Gozdno in lesno
gospodarstvo Murska Sobota, Arh. Novaka 17 — za komisijo za
delovna razmerja, najpozneje v 8 dneh po izidu te objave.

OSNOVNA ŠOLA KUZMA

razpisuje za nedoločen čas
s polno delovno obvezo de-
la in naloge

RAČUNOVO- DJE-TAJNI- KA

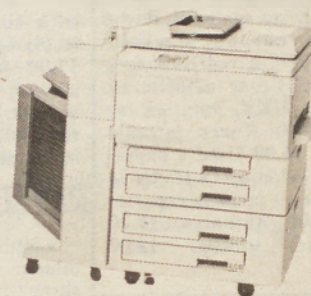
Pogoj: Višja ali srednja izo-
brazba ekonomske smeri
Pričetek del: 1. 4. 1990

Prijave pošljite v 15 dneh po
izidu razpisa na OŠ Kuzma.

Kandidati bodo obveščeni o
izboru v 8 dneh po konča-
nem razpisnem roku.

Dinarska prodaja fotokopirnih strojev in telefaksov!

● servis in rezervni deli
zagotovljeni

avtotehna

VSE INFORMACIJE: AVTOTEHNA, VARAŽDIN, Braće
Radića 16, telefon: 042/49-466.

Kozmetični salon

SIMONA

Simona KOLBL
Rihtarovi 3
69252 Radenci
tel. 069 73-431

Cvetličarna
Vrtnica

Marija FERENČAK

BELTINCI, Mladinska 9,
vabi danes, 1. marca, na otvoritev
in nakup vseh vrst cvetja in
cvetličnih aranžmajev.

GRADBENA IN INSTALACIJSKA DEJAVNOST,
OBRT TER STORITVE n.sol.o. LENDAVA

Gidos LENDAVA

Na podlagi sklepa upravnega odbora javnega podjetja Ko-
munala Lendava razpisujemo JAVNO DRAŽBO za prodajo
naslednjih osnovnih sredstev:

- TAM 5000.** specialno vozilo za zabojniški (kontejnerski)
odvoz, leto izdelave 1973, izklicna cena 93.000,00 din;
- posipalnik soli**, tip TK 12, leto izdelave 1983, izklicna
cena 20.000,00 din

Dražba bo v torek, 6. 3. 1990, ob 15.00 na dvorišču podjetja.
Ogled je možen uro pred pričetkom dražbe. Osnovna sred-
stva se prodajajo po sistemu »ogledano-kupljeno«. Intere-
senti morajo pred pričetkom plačati 10 % varščino pri bla-
gajni podjetja.

Delavski svet ZAVODA ZA ČASOPISNO IN RADIJSKO DE-
JAVNOST MURSKA SOBOTA objavlja dela in naloge

NOVINARJA PRIPRAVNIKA v uredništvu Népusága in radij- skega programa v madžarskem jeziku

- Pogoji:
- visokošolska ali višješolska izobrazba novinarske ali druge
ustrezne smeri,
 - aktivno znanje madžarskega in slovenskega jezika.

Delo bomo sklenili za določen čas, po uspešno opravljenem pri-
pravnštvu možnost stalne zaposlitve.
Prijave sprejemamo do 19. marca 1990 na naslov: Zavod za časopi-
sno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29.

Vzgojnovarstvena organizacija Murska Sobota obvešča starše, da
bo vpisovanje otrok novincev za šolsko leto 1990/91 v oddelkih
dnevnega varstva:

- v GANČANIH 5. 3. 1990 od 13. do 17. ure za otroke od 3. leta
do vstopa v osnovno šolo
- v LIPOVCIH 6. 3. 1990 od 13. do 17. ure za otroke od 3. leta
do vstopa v osnovno šolo
- v RAKIČANU 7. 3. 1990 od 13. do 17. ure za otroke od 3. leta
do vstopa v osnovno šolo
- v DOKLEŽOVJU 8. 3. 1990 od 13. do 17. ure za otroke od 3. leta
do vstopa v osnovno šolo
- v BELTINCIH 9. 3. 1990 od 13. do 17. ure in 10. 3. 1990 od 8.
do 12. ure za otroke od 2. leta do vstopa v osnovno šolo
- v BAKOVCIH 12. 3. 1990 od 13. do 17. ure za otroke od 2. leta
do vstopa v osnovno šolo
- v KROGU 13. 3. 1990 od 13. do 17. ure za otroke od 3. leta do
vstopa v osnovno šolo
- v MARTJANCIH 14. 3. 1990 od 13. do 17. ure za otroke od 3.
leta do vstopa v osnovno šolo
- na MELINCIH 15. 3. 1990 od 13. do 17. ure za otroke od 3. leta
do vstopa v osnovno šolo
- na PUŠČI 16. 3. 1990 od 8. do 12. ure za otroke od 3. leta do
vstopa v osnovno šolo
- v MURSKI SOBOTI od 19. 3. do 24. 3. 1990 od 10. do 16. ure
za otroke od 1. leta do vstopa v osnovno šolo. Vpisovanje bo v
enoti v Št. Kovača 19 a.

ABC POMURKA

AGROSERVIS, p.o.
Murska Sobota

Delavski svet ABC Pomurka — Agroservis, Murska So-
bota objavlja javno dražbo za naslednja osnovna
sredstva

Izklicna cena

- IMV trafic T 423 D, letnik izdelave 1982, prev.
144.600 km
in prometni davek 108.000,00 din
- Lada samara, letnik izdelave 1989, prev.
15.200 km
in prometni davek 73.000,00 din
- Zastava 850 AK, za prevoz oseb in stvari, letnik
izdelave 1984, prev. 81.350 km
in prometni davek 17.000,00 din
- Oljna peč, uporabna 300,00 din
- Peskalnik za čiščenje pločevine, tip ZP 25 EV, le-
to izdelave 1987, v brezhibnem stanju 3.660,30 din
- Elektromotor BORK, 22 kW, brezhiben 1.150,00 din
- Kompresor URACA, 1500 I, leto izdelave 1968,
brezhiben 6.208,00 din
- Štiristebno dvigalo za tovorna vozila, leto izdela-
ve 76, UNIVERZAL BANJA LUKA, tip MPD po
stebri
Možna prodaja 2 x 2 stebra oz. 4 x 1 steber v
brezhibnem stanju 20.000,00 din
- Tajfun, pralnica za rezervne dele, leto izdelave
1979,
uporabna 1.600,00 din

Javna dražba se razpisuje za 5. marec 1990 na dvorišču delovne organizacije
ABC POMURKA-AGROSERVIS, Murska Sobota, Kroška ulica 58, s pričet-
kom ob 15. uri.

Ogled osnovnih sredstev je mogoč uro pred dražbo. Interesenti morajo pred
dražbo položiti 20-odstotno varščino od izklicne cene, kupljena osnovna
sredstva pa takoj plačati in odpeljati.

Osnovna sredstva bomo prodajali po načelu ogledano-kupljeno in bo izklju-
čena vsaka možnost pritožbe na kakovost. Prometni davek plača kupec.

SGP POMURJE

iz Murske Sobote obvešča,
da prodaja v marcu
SEPARIRAN GRAMAZ
(frakcija od 8 do 16 mm)
30 % ceneje
Informacije po telefonu:
76-291, 25-280, 21-482

GRADITELJI POZOR!

Izdelujem stropne nosilce vseh veliko-
sti, zelo ugodne cene, dobava takoj.
Večjo količino dostavimo na dom
brezplačno, cena zajamčena. Infor-
macije: Zeljko P., Novo Selo Rok, R.
Končara 16, 42200 Čakovec, telefon:
(042) 811 685.

MED VOŽNJO SE
SPOČIJTE!

PRI ELBLU VAS
PRIČAKUJEJO!
Spodnji Žerjavci tel. (062)
742 121
● KOSILA ● PICE ●
DOMAČE VINO

ČE ŽELITE V KORAK S ČASOM, SMO VAM NA VOLJO

Smo novoustanovljeno podjetje v zasebni
lasti z dejavnostjo:

- storitve in servis na področju informati-
ke, organizacije, financ, računovodstva;
- nakup in prodaja računalniške opreme.
Posebej vam želimo ponuditi storitve in ser-
vis v računovodstvu, za vas vodimo:

glavno knjigo z vsemi pomožnimi poslovni-
mi knjigami, dnevnik, knjigo osnovnih sred-
stev, evidenco, evidenco terjatev in obvez-
nosti, materialno knjigo, drobni inventar,
nedokončano proizvodnjo, gotove izdelke,
blagovno knjigovodstvo.

VAŠA ZAHTEVA — NAŠA REŠITEV

Zagotavljamo popolno diskretnost v zvezi s
podatki (obvezujemo se s pogodbo). Vse po-
datke obdelujemo računalniško.

Delamo profesionalno: kakovostno, pravo-
časno, v skladu z zakonskimi predpisi in di-
skretno (poslovna tajnost zajamčena, stro-
kovno).

Pripravljamo in organiziramo registracijo
zasebnih podjetij (d.o.o., p.o., d.d.). Od A do
Ž — vse v vašem imenu. Vaš je samo pod-
pis!

SIRS — svetovanje in računalniške stori-
tve,
Murska Sobota
Filovci 102 b, 69222 Bogočina
telefon: 76-364 in 21-687

POKLIČETE NAS LAHKO OB VSAKEM ČASU!

kino

SPORED FILMOV V KINU PARK MURSKA SOBOTA od 1. do 8. marca

- 1. marca ob 17. in 19. uri amer. tri-ler AVTOCESTA STRAHU
- 2. marca ob 17. uri amer. akc. film SAIGON
- Režija: Christopher Crowe, vloge: Willem Dafoe, Gregory Hines idr. ODLIČNI NOSILCI GLAVNIH VLOG. ATRAKTIVNA SCENO- GRAFIJA, NAPETA ZGODBA. POLNA AKCIJA. FILM JE PRAVA POSLASTICA ZA GLEDALCA.
- 2. marca ob 19. uri amer. erot. film SEFICA OBVLADA POKLIC — tr- da erotika?
- 3. marca ob 17. uri amer. akc. film SAIGON
- 3. marca ob 19. uri amer. erot. film SEFICA OBVLADA POKLIC
- 4. marca ob 15. in 17. uri amer. akc. film SAIGON
- 4. marca ob 19. uri amer. erot. film SEFICA OBVLADA POKLIC
- 6. marca ob 17. in 19. uri amer. film DETEKTIV IN DAMA
- Režija: Ridley Scott, vloge: Tom Berenger, Mimi Rogers MOJSTR- SKA REŽIJA, LEP DESIGN, IN- VENTIVNE DOMISLICE — FIL- MU BOMO SLEDILI BREZ DIHA!
- 7. marca ob 17. in 19. uri amer. film DETEKTIV IN DAMA
- 8. marca ob 17. in 19. uri amer. pu- solovski film ZAKLAD CARJA SA- LOMONA — RICHARD CHAM- BERLAIN IN SHARON STONE V RAZKOŠNEM NADALJEVANJU PUSTOLOVŠČIN PRVEGA DELA. POLN VABLJIVIH IN NENA- VAD- NIH PRIZOROV — NE POZABI- TE!

Kino KUD ŠALOVCI

- 1. marca ob 19.30. amer. akc. film SAIGON

prodam

PRODAM

- JUGO 55, letnik 1987, prodam. Far- sang, Lendavska 25 b, M. Sobota. M-6915
- OSEBNI AVTO PEUGEOT 305 EXL, letnik 1986, ugodno prodam. Naslov v upravi lista. FM-6920
- JETTO, letnik 1987, prodam. M-21-795. M-6921
- RENAULT 4 GTL, nov, še neregistri- ran, prodam. Danko, Tomšičeva 24, M. Sobota. M-6927
- OPEL COMMODORE, 1. 1977, odli- čno ohranjen, prodam. Mele 25, Ra- denci, M-62-198 — popoldne. M- MM
- DIANO (3.500 din), FIAT 125 P (2.500 din) in vino (500 l) prodam. M-75-672. LE-75672
- RENAULT 4 GTL, letnik 1984, prodam. Lendavske Gorice 661, Lenda- va. LE-16422
- ZASTAVO 126 PGL, staro 8 mese- cev, prodam. M-82-854. IN-17941
- ATX 50 C prodam. M-74-595. GRV- 24503
- ZASTAVO 1300 ugodno prodam. Žu- pančičeva 6/1, p. Lendava. LE-16433
- RENAULT 4, star 9 let, prodam. Ho- tiza 136, M-36-337. LE-16431
- MOPED BT 50, športno urejen, in to- mos colibri, prodam. M-82-395. IN- 17945
- TOMOS 1551C prodam za 4000 din. M-0621 816-402
- ALIDA 88, letnik 1981, prodam. M-0621 711-055. IN-17950
- RENAULT 18, letnik 1983, 69.000 km, garžiran, prodam za 60.000 din prodam. M-81-445, popoldan. IN- 17951
- ALFO 33 Q, letnik 1986, prevoženih 52.000 km, srebrne barve, prodam. Štefana Kovač 22, M. Sobota, po- poldan. MVC
- ZASTAVO 101, november 88, pro- dam. Trajbar, Lendavska 23, M. So- bota. M-MM

DNEVI ORHIDEJ

V SALONU CVETJA CIPOT

TRAJAJO VSE DO 8. MARCA. BOGATA IZBIRA LONČNIC IN CVETLIČNIH ARANŽMAJEV. DARUJMO CVETJE... CVETJE POVE VEČ...

VESTNIK

Irina Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Bernarda Balažič, Brigita Bavčar, Jani Dominko, Silva Eöry, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Du- šan Loparnik, Feni Maučec, Štefan Sobočan, Branko Zunc, Andrej Gontler (tehnični urednik), Nata- ša Juhnov (fotografija), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorija).

Naslov uredništva in uprave:

Murska Sobota, Titova 29/I. Telefoni: novinarji 21-383 in 21-064; odgovorni urednik 21-579; glavna urednica in direktorica, naročniški oddel-ek, računovodstvo in tajništvo 21-064 in 21-383; GPS (trže- nje) 22-403 in 21-064; dopisništva: Gornja Radgona 74-597, Lendava 75-085 in Ljutomer 81-317. Te- lefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za 1. trimesečje 1990 je 70,00 dinarjev, za delovne organizacije 140,00 dinarjev, za naro- čnike v tujini 70 DEM letno.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900 603 30005. Devizni račun pri A banki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk ČGP Večer, toz Mariborski tisk Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oporoščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Prijetno praznovanje, 8. marca, želim vsem ženskam, moške pa vabim na nakup daril v

TRGOVINI KALAMAR V TRDKOVI

- ŠKODO MB 1000, v voznem stanju, ugodno prodam. Franc Novak. Ga- berje 115. M-6871
- LADO 1300, letnik 1985, in traktor ZETOR, prednji pogon, prodam. Cmor, Moravske Toplice, Dolga ulica 65. M-6874
- ZASTAVO 750, letnik 1985, ugodno prodam. Domanjševci 9, M-77-851. M-6875
- MOPED, dvosedežni, in VLOŽEK JOGI, vse po ugodni ceni, prodam. Murska Sobota, Tršinska 7 a ali M-22-594. M-6877
- ZASTAVO 126 P, letnik 1978, regi- strirano do septembra 1990, prodam. Informacije po M-23-059, vsak dan od 15. ure. M-6884
- OPEL KADETT 13 S, letnik 1984, prodam. Melinci 140. M-6887

● Ko potujete proti Rogošvcem, se najprej ustavite v LOVSKEM DO- MU NA CANKOVI, kjer vam BODO POSTREGLI ODLIČNO PICO.

● In nato se razveselite v DISKOTE- KI LOKOMOTIVA V ROGAŠOVCIH!

- ROVER, osebni avto, prodam. M-23-111. M-6893
- FIAT CAMPANOLO, letnik 1979, registrirano do septembra 1990, prodam. Milan Horjak, Gancani 1 d, Belinci. M-6899
- PEUGEOT 305 GLD, 1. 1983, registri- ran do oktobra 1990, prodam. Mur- ska Sobota, Trstenjakova 5 a. M-6900
- GOLF JX, hencin, nov, moped TO- MOS colibri, pony in športno žensko kolo nujno prodam. Gradišče 37 a. M-6901
- GILLERA ARIZONA 200, letnik 1987, prodam. Turnišče, Žitna 6. M-6907
- RENAULT 18 TLJ, malo vozen, le- tnik 1984, ugodno prodam. Čikečka vas 16. M-6908
- MOPED ATX prodam. M-23-397. po 18. uri. M-6909

NOVO!

Ob nakupu avtomobil- skih gum

brezplačna montaža in centriranje koles

v TRGOVINI Z AVTOMO- BILSKIMI DELI

TIPO V MURSKI SOBO- TI, LENDAVSKA 19 a.

- JUGO 45 A, letnik 1987, prodam. Naselje 14, divizije 18 ali M-26-176. M-6913
- FIAT 126 P, letnik 1981, ugodno pro- dam. Tomšičeva 2, Rakican, M FH
- ZASTAVO 1300, neregistrirano, vo- zno, prodam v celoti ali za dele. Žila- vec, Lendavska 25 b. M-6827
- 126 PGL, julij 1987, prevoženih 11.000 km, dobro ohranjen, prodam. Cena 35.000 din. M-73-084 — po- poldne. M-6828
- ZASTAVO 12R, letnik 1979, prodam. M-82-480 — popoldne. M-6830
- TOMOS A 3 MS, star dve leti, malo rabljen, prodam za 6.000 din. Gancani 52, M-71-002 — dopoldne. M-6834

VESTNIK

VESTNIK — Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer. Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota. Ureja uredniški odbor:

Bernarda Balažič, (odgovorni urednik), Bernarda Balažič, Brigita Bavčar, Jani Dominko, Silva Eöry, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Du- šan Loparnik, Feni Maučec, Štefan Sobočan, Branko Zunc, Andrej Gontler (tehnični urednik), Nata- ša Juhnov (fotografija), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorija).

Naslov uredništva in uprave:

Murska Sobota, Titova 29/I. Telefoni: novinarji 21-383 in 21-064; odgovorni urednik 21-579; glavna urednica in direktorica, naročniški oddel-ek, računovodstvo in tajništvo 21-064 in 21-383; GPS (trže- nje) 22-403 in 21-064; dopisništva: Gornja Radgona 74-597, Lendava 75-085 in Ljutomer 81-317. Te- lefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za 1. trimesečje 1990 je 70,00 dinarjev, za delovne organizacije 140,00 dinarjev, za naro- čnike v tujini 70 DEM letno.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900 603 30005. Devizni račun pri A banki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk ČGP Večer, toz Mariborski tisk Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

- Dragotinci 2. p. Videm ob Ščavnici. M-6821
- ZASTAVO 750 ugodno prodam. Ka- rel Horvat. Sredica 42. M-6823
- ZASTAVO 101, leto 1978, prodam. Janez Kukel, G. Maistra 12, M. Soba- ta. M-6825
- ŠKODO 1000 MP, komplet ali po de- lih, neregistrirano, in seno, bahrano, prodam M-77-230 — po 18. uri. M-6536
- ZASTAVO 750, letnik 1980, ugodno prodam. Bogojina 75. M-6932
- 126 PGL, letnik 1988, nov pralni stroj gorenje, 16 programski, otroški vozi- ček in 3000 strešnikov biber 10% ce- neje prodam. Černe, Rački Vrh 1, Ra- denci. M-43533
- OPEL ASCONO 1.6 S prodam. Zen- kovci 38. M-MM

KMETJSKA MEHANIZACIJA

- JERMIENICO za 539 in koso (pri klop zadaj) prodam. Žižki 106, p. Črenšovci. M-6858
- TRAKTOR IMT 560 prodam ali za- menjam za manjšega. Borejci 15, p. Tršina. M-6859
- TRAKTOR TOMO VINKOVIČ, 30 KS, s frezo, star 3 leta, prodam. Ja- njič. Prosenjakovi 71. M-6870
- ROTACIJSKO KOSILNICO IMT prodam. Lipa 111. M-6876
- KMETJSKO MEHANIZACIJO, ra- zno, prodam. Norsinci 62. M-6878
- TRAKTOR FERGUSON DV 565, na prednji pogon, s 100 delovnimi ura- mi, prodam. M-77-646. M-6885
- TRAKTOR STEYR, 18 KS, s koso, prodam. Odranci, St. Kovača 22, M-70-076, zvečer. M-6889
- TRAKTOR FERGUSON, 35 KS, pro- dam. M-46-270. M-6892
- PREDSETVENIK, širine 180 cm, v dobrem stanju, prodam. Melinci 34. M-6895
- KROŽNO BRANO, staro dve leti, prodam. Klar, Ivanci 14, p. Bogojina, M-76-382. M-6896
- TRAKTOR IMT 565, letnik 1987, prodam. Skakovci 55. M-6902
- VISOKOTLAČNO BALIRKO MA- SEJ FERGUSON ali LIFAM, novo, prodam. Vidonci 116. M-6903
- KOMBAJN ZMAJ 780, traktor FER- GUSON 35, s koso, in silažni kom- bajn hagedor prodam. Veščica 39. M-6910
- TRAKTOR ZETOR 2511 prodam. Križevci 114 v Prekmurju. M-6911
- BOČNO KOSO DUBRAVA za trak- tor IMT 533, 539 in 1 m' jesenovih plohov prodam. Karel Sreš, Poljska 9, Rakovci. M-6919
- TRAKTORJA IMT 560 in IMT 539 prodam. M-23-421 — zvečer. M-6761
- TRAKTOR IMT 579, prednji pogon, dvoredni motokultivator OLT, puhal- nik za seno, električno vodno črpalko in vino (laški rzling), prodam. Nem- čavci 25. M-6771
- TRAKTOR ZETOR 5011, 830 delov- nih ur, prodam. Ogled v soboto in ne- deljo: Branko Ferencek. Kobilje 9 a. M-6775
- KOMBAJNA KLAS SENATOR in GEGAND prodam. Naslov v upravi lista. M-6776
- TRAKTOR ZETOR 5011, 600 delov- nih ur, prodam. Klanec, Selo 108. M-6781
- PLUG FERGUSON, 10-colni, pro- dam. Gradišče 17. M-6782
- FERGUSON 558 in kombajn clas ev- ropa prodam. Košalin, Grad 28. M-6796
- TRAKTOR STEYR, 18 KS, s koso, plugi in brano, v voznem stanju, pro- dam. Vučja Gomila 67. M-6799
- IMT 560, star 1 leto, prodam. Janez Lebar, Hotiza, Brezovec 3 a, M-36-357. M-6802
- SAMONAKLADALNO PRIKOLI- CO prodam. Sebeborci 55. M-6822
- ŽETVENO NAPRAVO za BCS in mlavilnico zmaj 107 prodam. Kova- čevci 33. M-6826
- VRITNO KOSILNICO prodam. Jože Novak, Križevci 34 b pri Ljutomeru. M-6829
- TRAKTOR URSUS 35 in vinograd, 20 arov, prodam. Mala Polana 91, M-70-706. M-6836
- TRAKTOR ZETOR 2511, letnik 1974, generalno obnovljen, plugi, brane, koso in obračalniki za seno pa- nonija prodam. Štefan Baša, Pertoca 99. M-6840
- TRAKTORSKO ŠKROPILNICO, obnovljeno, prodam. Kolesarska 36, Tropovci. M-6853
- TRAKTOR TOMO VINKOVIČ PASQUAL PRODAM. PUCONCI 40. M-FK
- TRAKTOR ZETOR 4911, dobro ohranjen, 1200 ur, prodam. M-82-058. IN-17948
- TRAKTOR STEYR, 30 KS, prodam. Kustec, D. Bistrica 144. M-6930
- TRAKTOR STEYR 18, s plugi, koso in jermienico, prodam. Janez Rajalo, Nemčavci 36 a, M-24-375. M-MM
- PLUG, 12-colni, olt, ugodno prodam. Mele 26, p. Radenci, M-62-173. M-13532
- TRAKTOR HANOMAG, 32 KM, prodam. Sp. Ščavnica 48. M-13535
- KOMBAJNA 141 in 132, komplet, oba za pšenico in krmu, prodam. M-62-214. GR-13537
- KOMBAJN ZMAJ 132 prodam. Bo- račeva 12. M-13539
- TRAKTOR IMT 588 dobro ohranjen ugodno prodam. Kapca 143 a.

ŽIVALI

- NEMŠKO OVČARKO, staro 8 mese- cev, rodovništvo, brez papirjev, pro- dam. Lemerje 75. M-6788
- PSIČKO PODARIM. Krajna 68, p. Tršina. M-6810
- NEMŠKEGA OVČARJA z rodovniš- kom, starega 4 mesece, prodam. Granfol, Mladinska 28. Rakovci. M-6914
- NESNICE, MLADE JARČICE, PA- SME HISEX, RJAVE, IZ KOOP- RACUSKE REJE, opravljena vsa ce-

- pljenja, prodam po ugodnih dnevni- nih cenah. Vsak, ki kupi 10 jarčic, do- bi eno zastoj. Naročila sprejema in daje vse informacije: Gostilna Anice Benčec, Bakovci, Prečna 6 a, M-76-070. M-MM
- NESNICE, MLADE JARČICE, PA- SME HISEX, rjave, iz kooperacijske reje, opravljena vsa cepljenja, prodaj- amo po ugodnih dnevnih cenah. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno za- stoj. Naročila sprejema in daje vse informacije: Gostilna Tibija Horvata, Nemčavci, M-24-393, pri Gradu pa sprejema naročila Dragica Bokan, Grad, M-77-686. M-6722
- MLADO KRAVO MOLZNIČO (po prvem teletu) prodam. Gontler, Do- brovnik 36. M-GG

posesti

- GOZDNO PARCELO, veliko 62 arov (bor, hrast in bukev), v Otovcih, pri cesti, prodam. Stanjeveci 65 ali 41 — Marija Škerlak. M-6769
- GRADBENO PARCELO z vso doku- mentacijo, materialom in obstoječo garažo, 4 km iz Murske Sobotice, 72 m', primerno za obrt, prodam. Kli- čič v soboto od 18. do 22. ure po M-24-287. M-6772
- NJIVO, 40 arov, in seno prodam. Na- slov v upravi lista. M-6783
- PARCELO, 80 arov, primerno za gradnjo, prodam. Mala Polana 76. M-6790
- 40-arsko PARCELO na sončni strani pobočja v Grabrovniku pri Štrigovi, primerno za vinograd, prodam. Zdravko Jelenič, Jalšovec 43, p. Štri- gova. M-6800
- NJIVE v NEDELICI (Gmajne, Go- miličko in na Brumci) prodam. Marija Jakoljevič, Nemčavci 3 b, M-23-700. M-6813
- STAVBENO ZEMLJIŠČE in njivo, skupno 32 arov, v Segovcih pri Apa- čah, prodam. M-74 817. M-6815
- TRAVNIK, 62 arov na Hotizi — Gre- de, prodam. Hotiza 208. M-6824
- PARCELO (nadomestna gradnja) v Dokležovju, prodam. M-71-073. Ogled po 15. uri. M-6881
- DVOINPOLSOBNO STANOVA- NJE v Murski Soboti prodam. M-23-429. M-6924
- POČITNIŠKO HIŠICO z vinogra- dom, 26 arov, v Suhem Vrhu pri Mo- ravskih Toplicah, prodam. M-26-696. M-6925
- V BLIŽINI ORMOŽA prodam počit- niško hišico z vinogradom za 140.000,00 din. M-0641 78-798. M- OP
- VINOGRAD na Strehovskem bregu in drobilec koruze prodam. M-81-475 po 18. uri. IN-17937
- VINOGRAD, 14 arov, na brajdi, s kletjo, v Čeatibi, prodam. Gaberje 84, M-36-453 — popoldan. IN-16429
- 87 arov TRAVNIKA dam v najem za več let. Avgust Šabjan, Kamovci 31, p. Dobrovnik. LE-16432
- VINOGRAD, 25 a, v Štrigovi, gozd, sadovnjak, stanovanjsko hišo z go- spodarskim poslopjem (skupaj 70 arov), prodam. Tudi po kosih. Možno parciharje. Josip Novak, Štrigova 40. IN-17946

RAZNO

PRODAM

- MOTOR za IMT 533 prodam. Stru- kovci 54. M-6850
- MIZO, mahagonij, in 6 stolov, novo, prodam. Tel.: 25-236. M-6856
- POLETNE GUME za lado nivo, ti- ger, prodam. Bučkovci 66. M-6857
- JOGIJA 90 x 190 in 140 x 190, ra- bljena, prodam. Tel.: 73-374, zvečer. M-6861
- BOBNE TAMA, stare 1 leto, prodam ali zamenjam za elektronske in ojače- valce za orgle 150 W lesli, prodam. Tel.: 22-082. M-6863
- KORUZINJE prodam. Hotiza 44, tel.: 36-524. M-6866
- VIDEOREKORDER PHILIPS pro- dam. Šebjan, Bratoncei 23 a. M-6868
- KUHINJO MARLES in štedilnik go- renje (2 plin + 2 elektrika) prodam. Vlaškalič, Vrtna 6, M. Sobota. M-6879
- APARAT za varjenje (CO₂), 300 am- perov, prodam. Jakoša, Domanjševci 126. 6880
- SLAMO, v balah prodam. Rankovci 8. M-6883
- DVA ČRNO-BELA TELEVIZORJA prodam. Koler, Cankova 17. M-6807
- SENO ugodno prodam. Turnišče, Št. Kovača 130, tel.: 72-030. M-6912
- OTAVO IN SENO, 2 toni, prodam. Majjašec, Sebeborci 18. M-6917
- BELO REPO prodam. Lipa 50. M-6922
- VRTNE MIZE, dolžina 2 m, 15 ko- sov, in moped TORO prodam. Bife Ložič, Hotiza, tel.: 36-041. M-6923
- SATELITSKO ANTENO, novo, pro- dam. Tel.: 76-995. M-6926
- POHIŠTVO za otroško sobo ugodno prodam. Čopova 17, M. Sobota, tel.: 22-983. M-6928
- KOTNO SEDEŽNO GARNITURO ugodno prodam. Cena po dogovoru. Bučkovci 2 b. M-6763
- SINTHESEIZER KORK DS 8 in SINTHESEIZER ROLAND D 5 pro- dam. Stanko Horvat, Domajinci 67 b, p. Cankova. M-6777
- VEČJO KOLIČINO SENA in žetve- no napravo BCS prodam. Pečarovi 77. M-6779
- BUKOVA DRVA, 5 m', prodam. Moščanci 59. M-6780
- BELO REPO prodam. Lipa 15 a. M-6789
- MIZO in šest stolov prodam. Marič, Kidričeva 18, tel.: 26-421. M-6797
- BOBNE SIMONS SDS 1000 in odli- čne činle, paiste 2002, s stojali, pro- dam. Tel.: 46-373. M-6803
- TRISED z dvema taburejema ugodno prodam. Tel.: 22-495. M-6806
- HRASTOVE PLOHE, približno 2 m', prodam. Nemčavci 5 b, tel.: 23-700. M-6812
- POHIŠTVO za otroško sobo pro- dam. Rozman, St. Rozmana 6, M. So- bota. M-6814

- BARVNI TV EKRAN 51 ugodno pro- dam. Tel.: 74-250, po 15. uri. M-6816
- SENO, bahrano, prodam. Pucovci 45. M-6818
- BARVNI TV, starejši, in otroško po- steljo z jogiem prodam. Oh Muri 30, Bakovci. M-6819
- PRALNI STROJ GORENJE pro- dam. Tel.: 21-803 — popoldan M-6831
- POHIŠTVO za spalnico in otroško posteljo prodam. Tel.: 26-423. M-6837
- SENO ALI SLAMO, večja količina, ugodno prodam. Kupšinci 29. M-6849
- ODLIČNO BASS opremo ugodno prodam. Tel.: 77-102. M-MM
- KOMPLET — MIZO IN ŠEST TA- PECIRANIH STOLOV PRODAM. KROG, RAVENSKA 10. TEL.: 26-544. M-MS
- POHIŠTVO ZA KUHINJO s kombi- niranim štedilnikom in dvojnimi po- mivalnim koritom ugodno prodam. Tel.: 73-580, po 20. uri. M-OP
- ŠIVALNI STROJ SINGER, starejši, ugodno prodam. Kramer, Mekotnjak 2, p. Ljutomer. IN-17943

- DIATONARČO HARMONICO (»fratjonarč«) prodam. Mitrovič, Stari trg 4, Ljutomer, popoldne. IN-17940
- BARVNI TV GORENJE, star 2 leti, prodam. Sercejevo naselje 20, Mur- ska Sobota. M-6940
- SESALNIK, 700 W, iskra, prodam. Tel. 21-383, int. 4. M-AK
- SUHE HRASTOVE PLOHE (5 x 400 cm) prodam. Tel.: 86-164. IN-179495
- AVTOPRIKOLICO prodam. Tel.: (069) 69-132. GR-13534
- TRDA DRVA, suha, po 250,00 din/ m' prodam. Radvenci 41, p. Sp. Ivanjci. GR-13541

kupim

- KAMION MAN 22-281 ali MERCE- DES 22-26, kupim. Tel.: 24-287, od 18. do 22. ure. M-6772
- DVE SVINJI, težki približno 200 kg, kupim. Tel.: 60-006. M-6841
- NJIVO ALI TRAVNIK v Adrijancih, do 80 arov, kupim. Naslov v upravi li- sta. M-6873
- LUŠČILEC ZA KORUZO, stroj za setev koruze in škropljenje, malo ra- bljeno, kupim. Franjo Šimrincovič, Zasadbreg 28, 42311 Lopatince. M-6882
- KRAVO kupim. Jože Marič, Odranci, tel.: 70-479. M-6864
- STAREJO ALI NOVEŠO STOJE- ČO URO KUPIM. Tel.: 22-773 ali ponudbe na upravo lista. M-6759
- STARINSKO POHIŠTVO za dnevno sobo kupim. Informacije na upravi li- sta. M-GK

zaposlitve

- POPOLDNE SEM PRIPRAVLJE- NA TIPKATI, varovati otroke oz. opravljati druga dela. Tel.: 23-027 — Alenka, od 15. do 21. ure. M-6918
- AKVIZITERJE za prodajo zelo iska- nega artikla iščem. Tel.: 24-828, po 20. uri. M-6832
- ČISTILKO v gostilni v Črenšovcih zaposlim. Tel.: 70-023. M-6862
- NATAKARICO oz. dekle z veseljem strelže za 4 ure — popoldan, zapo- slim. Ponudbe s kratkim življenjepi- som na upravo lista pod šifro: HO- NORARNO. M-6894
- VOZNIKA za buldožer iščem. Tel.: 77-692. M-6890
- POTREBUJEM POŠTENO, čisto in čisto osebo za 8-urno nego in var- stvo 4-letnega invalidnega otroka na domu. Plačilo po dogovoru. Ponudbe na naslov: Jančar Stelcl, Panonska 34 — blok, Gornja Radgona. M-OP
- KAKRŠNOKOLI DELO na dom sprejem. Stara 20, stanovanje 14. M-5803
- MLAJŠEGA UPOKOJENCA ALI INVALIDA občasno zaposlim. Delo v tleh izmenah pri stroju za plastiko. Ponudbe na upravo lista pod šifro: DELO. M-6479

sobe

Stanovanje v Mariboru oddam v na- jem študentkama za dve leti, s pred- plačilom. Tel.: (069) 81-837, od 14. do 16. ure. M-6619

Na relaciji Sobotna—G. Radgona iš- čem stanovanje. Plačam vnaprej. Tel.: 73-283 — zvečer. GR-13536

razno

- ROLETE IN ŽALUZIJE izdelujemo in montiramo. Imamo več barv žalu- zij. Tel.: (061) 772-645. M-6628
- IZDELJUJEMO: strešno opčko, mon- tažne stropove in nosilce. Izdelujemo tudi po naročilu. Ignac Horvat, tel.: (042) 41-664. M-6770
- PREKLIC! Preključem veljavnost diplome o končani Srednji gradbeni šoli v Mari- boru, izdane v šol. letu 1986/87 na ime: Dušan Žlebič, Čepinci 139, p. G. Petrovci. M-6842
- SATELITSKE ANTENE, S KANAL- NIKI — SERVIS TV, vsak dan od 7. do 8. ure tudi po telefonu: 76-699 — Trajbar, Cankova. Cena ugodna. M-6844
- PREKLIC! Preključem veljavnost zaključnega spričevala, izdanega na GPS v Mur- ski Soboti, v šol. l. 1969/70 na ime: Arpad Abraham, Hodoš. M-6838
- ČE STE VDOVA, upokojenka, stara 55 do 60 let in želite skleniti skupno življenje, se preseliti k upokojencu z dobro pokojnino in dobro preskrblje- nega — možnost dedovanja, potem pišite na šifro LEDAVA. LE-16424
- Vsa plesarska dela opravimo hitro in poceni. Pokličite nas in se prepričajte. Tel.: 71-340. M-MM

Sporočamo žalostno vest, da nas je mnogo prezgodaj zapustila naša draga, nadvse ljubljena mama, tašča, stara mama, teta, sestra in svakinja

Tončka Benedičič

roj. Vohar
gostilničarka v pokoju iz Javorij
v Poljanski dolini

Od nje smo se poslovili v torek, 20. februarja 1990, na pokopališču v Javorjih.

Javorje, 20. 11. 1990

Žalajoči: hčerka Marija z možem Manfredom in otroci ter drugo sorodstvo

V SPOMIN

26. februarja mineva leto dni, odkar nas je zapustil dragi mož, oče in dedek

Ignac Kelenc

iz Velike Polane

Ko mrak leže na zemljo, zvonovi večerni tiho zapoje. Melodije nežne tvoje več uho ne sliši, solze naše ne morejo iz spanja te večnega zbuditi. Tvoj večni dom le rože zdaj krasijo in svečke ti v pozdrav gorijo.

Hvala vsem, ki se ga spominjate.

Vsi tvoji

Ni hujših bolečin,
kot nate je boleč spomin.

V SPOMIN

1. marca minevata dve leti, odkar nas je zapustila naša draga

Bernarda

iz Večeslavca

Hvala vsem, ki se je še spominjate, postojite ob njenem pretnem grobu, ji prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalajoči: starši, brat in sestra z družino.

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem,
šopek rož mi prinesite
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Ob izgubi drage hčerke,

Eme Kuzmič

iz Puževca

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za številno spremstvo na njeni zadnji poti, za darovano cvetje in izrečeno sožalje.

Posebna zahvala internemu osebju bolnišnice v Rakičanu, dr. Felkarju za večkratno pomoč na domu, g. duhovniku Blažicu in pevcem žalostink ter predstavnic KS.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Neutolažljiva mama in vsi, ki so jo imeli radi

Pomlad bo na tvoj vrt prišla
in čakala, da prideš ti,
sedla bo na rožna tla
in jokala, ker tebe ni.

ZAHVALA

5. februarja je prenehalo biti plemenito srce naše drage žene, mame, babice in tašče

Eme Puvar

roj. Ficko
s Krajne

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in za sv. maše ter vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Zahvaljujemo se g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem, GD, DO Mura, tozda Oblačila, Kroju in predstavnic KS.

Žalajoči: vsi, ki so jo imeli radi

ZAHVALA

V 62. letu starosti nas je zapustil naš mož, oče, dedek in brat

Janez Mencigar

iz Murske Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in vence, nam pa izrekli sožalje. Hvala g. duhovniku, pevcem in govorniku KS.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalajoči — vsi njegovi

Bolečine ne moreš izraziti,
lahko jo le občutiš.

ZAHVALA

Na svoj 84. rojstni dan nas je po kratki bolezni zapustila naša draga mama, tašča, babica in prababica

Hermina Maček

iz Murske Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala g. duhovniku Balazicu, pevcem žalostink in predstavnic vaške skupnosti Predanovci za ganljive besede ob odprtem grobu.

Žalajoči: Vsi tvoji najdražji

20. februarja 1990 smo na pokopališču v Gornjih Slavečih pokopali našega očeta

Fridriha Makovca-Frica

Ob lepem sončnem vremenu je bil njegov pogreb dostojanstven, kakršen je bil, čeprav skromen, vedno tudi sam. Zato velja iskrena

ZAHVALA

vsem, ki ste k temu pripomogli: sosedom, g. župniku, pevcem, govornikom, sodelavcem tiskarne ZGP Pomurski tisk, sodelavcem in učencem OŠ Beltinci, vsem, ki ste se potrudili in prišli od blizu in daleč, darovalcem za dober namen, za vence ali cvetje, vsem, ki ste nam izrazili sožalje, predvsem pa vsem, ki ste mislili nanj. On, ki ga je razveselila že malenkost, bi bil ob tolikšni pozornosti ganjen.

Praznine, ki je nastala za njim, ne bomo mogli zapolniti. Kljub temu črna naj ne predstavlja žalovanja, ampak globoko spoštovanje, hvalečnost in vedno živ spomin nanj.

Posebna hvala zdravstvenemu osebju urološkega oddelka bolnišnice v Rakičanu za pomoč v zadnjih dneh življenja.

NJEGOVI NAJBLIŽJI

Žarek sonca je ugasnil,
zatemnili so temni ga oblaki,
toda draga, zlata mama,
spomin nate ni usahnil,
ostala z nami boš ob misli vsaki.

ZAHVALA

Nepričakovano, boleče in brez slovesa nas je v 84. letu starosti za vedno zapustila naša draga žena, mama, babica, prababica in sestra

Matilda Vučko

roj. VUK iz Srednje Bistrice

Ob boleči izgubi drage žene in mame se iskreno zahvaljujemo vsem dobrim sorodnikom in sosedom, posebno Horvatovim, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč. Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter vsem, ki ste drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in za svete maše.

Zahvaljujemo se tudi govorniku KS Štefanu Žizku za ganljive besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Srednja Bistrica, 20. 2. 1990

Žalajoči: mož Anton, otroci Ivan, Anton, Tilka, Marija, Jožef, Olga, Stanislav, Ignac, Rozina in Stefan z družinami ter vnuki in pravnuki

Tam, kjer si ti, ni sonca ne luči,
le tvoj pogled v srcih nam živi,
ki nam obuja spomine,
zaradi se nam oko,
zakaj tak hitro vse mine.

V SPOMIN

6. februarja je minilo 5 zelo žalostnih let, odkar je prenehalo biti srce našega dragega moža, očeta, tasta, starega očeta, brata in sorodnika

Jožeta Gomboca

iz Mačkovec

Z žalostjo in bolečino v srcih se spominjamo na minule dni, ko smo ostali brez tebe.

Iskrena hvala vsem, ki počastite njegov spomin, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Neutolažljivi vsi tvoji

Za vedno zatisnila si oči,
mislili smo, saj samo spi,
a tebe nič in nihče ne prebudi,
grenka žalost v naših srcih ždi.

ZAHVALA

16. februarja nas je v 77. letu tiho, brez slovesa zapustila naša draga mama, tašča, babica in prababica

Antonija Horvat

iz Bogojine

Ob boleči izgubi iskrena hvala družinam Hauptman in Šomen, posebno Treziki za vso pomoč in dobroto, dokler je naša mama še živela.

Hvala vsem sorodnikom in sosedom iz Dokičevjov in Bogojine, sodelavcem SGP Pomurje, vsem prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovane vence, cvetje, sv. maše in v dobrodelne namene.

Hvala g. župniku za lep pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Posebna hvala govornici KS za ganljive besede ob odprtem grobu.

Vsi njeni

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
šopek rož mi prinesite
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 60. letu starosti nas je po dolgi in težki bolezni nenadoma zapustil dragi mož, oče, stari atek, brat, stric in svak

Jožef Svatina

iz Veržaja

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam ustno in pisno izrekli sožalje, darovali vence in za sv. maše ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi prerani zadnji poti.

Hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem pa za odpete žalostinke. Zahvaljujemo se medicinskemu in strežnemu osebju internega oddelka v Rakičanu.

Zahvaljujemo se govorniku za poslovilne besede in godbenikom za odigrano Tišino.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Veržej, 12. 2. 1990

Žalajoči: žena Tunika, sinova Jožko in Franci z ženo Štefko ter vnuka Borut in Bojan, brat, sestra in drugo sorodstvo

Jožeta Grmiča

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, sostanovalcem in znancem, ki so z nami sočustvovali, nam pisno in ustno izrazili sožalje, darovali cvetje in vence ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala govorniku krajevne skupnosti tovarišu Savu Raplu za poslovilne besede, hvala č. g. župniku Režonji za obred in pevskeemu zboru za odpete žalostinke.

Še enkrat — srčna hvala vsem.

Žalajoči: žena Ana, sinova Jože in Alojz ter hčerki Olga in Jelka z družinami

V SPOMIN

16. februarja sta minili dve žalostni leti, odkar nas je zapustil naš dragi mož, ata in nadvse dober stari ata

Karel Jud

iz Boreče

Vsem, ki se ga spominjate, obiskujete njegov grob, prižigate sveče in prinašate cvetje, prisrčna hvala.

Žalujoča družina

*Utihi je tvoj glas,
obstalo je tvoje srce,
ostali so sledovi tvojih
pridnih rok in kruto spoznanje,
da se nikoli več ne vrneš.*

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je po krajši bolezn zapustila naša draga mama, stara mama, tašča, sestra, teta in strina

Ema Varga

iz Šalamenec

Z bolečino v srcu se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem, sorodnikom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, gasilcem in predstavnici KS za poslovilne besede.

Šalamenec, 19. 2. 1990

Žalujoči: hčerki Malvina in Helena z družinama

*Niti zbogom nisi rekli
niti roke nam podala,
smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih boš ostala.*

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je zapustila naša mama, stara mama in prababica

Terezija Tibaut

s Hotize

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za vso pomoč v težkih trenutkih ter vsem, ki so pokojnico v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, ji poklonili vence in cvetje, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje.

Prisrčna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS za ganljive besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala

Žalujoči: vsi njeni

*Srce je dalo vse, kar je imelo,
nobene bilke zase ni poželo
odšla si sama na pot neznano,
zapustila družino žalostno in samo.*

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je zapustila mama, babica in prababica

Vilma Železen

iz Kruplihnika

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti ter ji darovali cvetje in izrekli sožalje. Hvala g. duhovniku, pevcem in govornici KS za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Žalujoči: vsi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je po daljši bolezn zapustil dragi mož, oče, tast, stari oče, brat, svak in stric

Ludvik Gorza

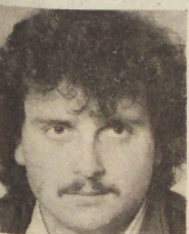
iz Rakičana

Ob boleči igubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali, nam ustno ali pisno izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, gasilcem in predstavniku KS Rakičan za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Vsi, ki smo ga imeli radi.

*Če bi solza mrtvega zbudila
tebe, dragi sin,
ne bi črna zemlja krila.
Niti zbogom nisi rekli
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prehitro,
a v naših srcih boš ostal.*

ZAHVALA

V 26. letu starosti nas je brez slovesa zapustil naš dragi sin, brat in vnuk

Štefan Nemeth

iz Vadarec 19

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem, sorodnikom in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala duhovniku g. Jošarju in pevcem iz Bodonec. Posebna hvala Borisu Vljaju za pomoč in Bertalanču za ozvočitev. Hvala mladincem iz Vadarec in Motovilec za poslovilne besede na njegovi zadnji poti.

Vadarec, 9. 2. 1990

Žalujoči: mama, oče, brat, stari starši in sorodstvo

*Zaspala mamica si zlata,
zaprla trudne si oči,
naj Bog odpre ti rajska vrata,
to ti iz srca želimo vsi.*

ZAHVALA

9. februarja 1990. nas je v 76. letu starosti zapustila naša draga žena, mama, tašča in stara mama

Neža Lukač

iz Mlajtnec

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter dobrim sosedom za vso pomoč. Posebna hvala zdravstvenemu osebju ambulant v Martjancih.

Hvala župniku Balažicu za lep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornici KS za poslovilne besede. Hvala tudi vsem, ki ste ji poklonili vence in šopke, darovali za sv. maše ali druge namene ter jo v tako velikem številu pospremili k njenemu poslednjemu počitku, nam pa pisno ali ustno izrekli sožalje.

Žalujoči: mož Jože, hčerka Marija z možem Jožijem, hčerka Ivanka z možem Karlijem, vnuki Jožek, Karmena in Melita ter bratje Jože, Ivan in Pavel z družinami

*Zakaj si moral nam umreti,
ko pa s teboj je bilo tako lepo živeti,
odkar urihnil je tvoj glas,
žalost in bolečina domujeta pri nas.*

ZAHVALA

V 63. letu starosti nas je nepričakovano in brez slovesa zapustil dragi mož, oče, tast in dedek

Ernest Šiftar

iz Strukovec

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam ustno ali pisno izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala g. duhovniku za pogrebno slovo, pevcem za odpete žalostinke, predstavnikom Zveze borcev, govornikom KS in Gasilskemu društvu za besede slovesa.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Strukovci, 13. 2. 1990

Žalujoči: žena Šarika, sin Ernest z Bernardko, hčerka Helena z možem Rudolfom, vnuka Zvonko in Lea ter svakinja Julijana

*Niti zbogom nisi rekli
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih boš ostal.*

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je nenadoma in brez slovesa za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in stric

Ludvik Banko

iz Dankovec

Z bolečino v srcu se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

Posebna hvala g. duhovniku, pevcem, gasilcem in govornici KS za poslovilne besede.

Dankovci, 6. 2. 1990

Žalujoči: žena Marija, sinova Vlado in Milan z družinama ter hčerka Violeta z družino

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od
življenja.*

ZAHVALA

V 51. letu starosti nas je po krajši bolezn zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, tast in zet

Štefan Flisar

iz Markišavce

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam ustno ali pisno izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

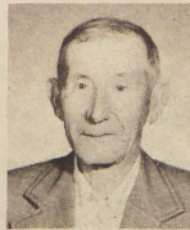
Iskreno se zahvaljujemo zdravstvenemu in strežnemu osebju Internega oddelka bolnišnice v Rakičanu, posebno dr. Hauzer-Petrovič za lajšanje bolečin.

Za lep pogrebni obred pa se zahvaljujemo g. duhovniku Balažicu, pevcem za ganljivo odpete žalostinke, predstavniku Pomurke, tov. Kovaču, govorniku KS in GD, govorniku mag. Erjavcu. Hvala ABC Pomurki, Mesna industrija, posebno Skladšču Suhomesnati izdelki, vzdrževalcem Delikatese, Mesnica I, vsem gasilskim društvom, NK Predanovci, razredu 4 T I SCTPU in godbi na pihala iz Bakovec.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Markišavci 16. 2. 1990

Žalujoči: žena Šarika, sin Dušan z ženo Majdo, vnuk Daniel, hčerka Frida, tašča in drugo sorodstvo

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le riho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem.
Šopek rož mi prinesite
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

V 87. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče, dedek in pradedek

Ludvik Pondelek

iz Lucove

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z nami, nam ustno ali pisno izrekli sožalje, darovali vence, cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala tudi zdravstvenemu osebju ZD Gornji Petrovci, g. duhovniku Erniši za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in vsem gasilcem.

Žalujoči: sin Štefan in hčerka Olga z družinama, vnukinji Gizela in Zdenka z družinama ter vnuka Jožek in Lenčika

V SPOMIN

28. februarja mineva 7 let žalosti, odkar nas je zapustila draga mama, babica in prababica

Gizela Pondelek

iz Lucove

Hvala vsem, ki se ustavite ob njenem grobu, ali pa z lepo mislijo počastite spomin nanjo.

Globoko žalujoči vsi tvoji najdražji

